

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Matic Škufca

**Koncept propadlih držav na primeru Iraka in Sirije ter njegove implikacije na
mednarodno varnost**

Magistrsko delo

Ljubljana, 2016

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Matic Škufca

Mentor: izr. prof. dr. Uroš Svete

**Koncept propadlih držav na primeru Iraka in Sirije ter njegove implikacije na
mednarodno varnost**

Magistrsko delo

Ljubljana, 2016

Zahvala

Hvala mentorju, izr. prof. dr. Urošu Svetetu, za strokovno pomoč, angažiranost in vodenje.

Največja zahvala velja mojim bližnjim, očetu Miru, mami Nataliji, bratu Janu in ostali družini, da so mi omogočili študij, mi pomagali in me podpirali skozi celoten študijski proces. Posebna zahvala gre tudi mojemu dekletu, Lei, ki mi je stala ob strani, nudila pomoč, motivacijo ter me nenehno spodbujala.

Hvala tudi vsem, ki niste omenjeni, pa ste vseeno prispevali svoj del k nastanku tega magistrskega dela.

Hvala.

Koncept propadlih držav na primeru Iraka in Sirije ter njegove implikacije na mednarodno varnost

Sodobne države, ki z bliskovitim razvojem informatizirane družbe sobivajo v mednarodni skupnosti, se nenehno spopadajo s kompleksnimi varnostnimi problemi in njihovimi rešitvami. Z razpadom bipolarnе varnostne sfere po koncu hladne vojne v začetku devetdesetih let so Združene države Amerike (ZDA) in njene zaveznice v mednarodnem sistemu prevzele vodilno vlogo nad uveljavljanjem vojaške in politične moči. Z novo vzpostavitev ravnotežja moči v mednarodni skupnosti se je ob podpori zunanjih vojaških intervencij politično ravnotežje v arabskem svetu začelo bliskovito spreminjati. Informatizacija družbe je omogočila nenehen in hiter dostop do informacij ter širjenja idej, ki se je odrazila v arabski revoluciji, konec leta 2010. Zahteve po politični ureditvi so pripeljale do nasilnih demonstracij, spopadov z varnostnimi silami in nenazadnje do državljanske vojne v Siriji. Zaradi odsotnosti zagotavljanja varnosti in dostopa do osnovnih življenjskih potrebščin se je v Siriji in Iraku izoblikoval politični in varnostni vakuum, ki je z umikom tujih varnostnih sil iz Iraka povzročil nedelovanje državnih institucij v obeh državah. Odsotnost zagotavljanja delovanja osnovnih državnih institucij je državi potisnil v skupino t.i. "*propadlih držav*" (ang. Failed States). Konflikt, ki sta ga povzročili omenjeni državi, je povzročil politično in varnostno nestabilnost v regiji, ki se še danes odraža skozi migracijski pritisk, varnostno grožnjo in politično neravnovesje v regiji in v mednarodnem prostoru.

Ključne besede: država, suverenost, mednarodna skupnost, terorizem, arabska pomlad, Islamska država.

Failed States concept on case study of Irak and Syria and its implications on international safety

Modern countries that are involved in rapid development of informatization in society and are interacting in global environment, are constantly involved with complex security issues and their solutions. After collapse of bipolar security position in beginning of nineties, United States of America and its allies took leading position in military and political sphere in international order. Due to restoration of new balance of power in international community and exterior interventions in Arabic world, political balance in Middle East became unstable and started to change. Society informatization enabled constant and fast access to information and spreading new ideas, which started Arabic revolution in the end of 2010. Political demands started violent demonstrations, clashes with security forces and in the end civil war in Syria. Lacking of security provision and access to basic human needs resulted in political and security vacuum in Syria and Iraq, which became unstable and inefficient after security forces withdrawal from Iraq. Absence of ensuring basic state institutions functioning has pushed countries to the group of so-called "*Failed states*". Conflict in those countries caused political and security instability in the region which is reflected through migration pressure, security threats and political imbalance in the region and international community.

Key words: state, sovereign, International community, terrorism, Arabic Spring, Islamic State

Kazalo vsebine

1 UVOD	9
2 METODOLOŠKO – HIPOTETIČNI OKVIR	11
2.1 Opredelitev predmeta raziskovanja in cilji raziskovanja	11
2.2 Raziskovalno vprašanje in hipotezi.....	12
2.3 Metodologija preučevanja problematike	13
3 OPREDELITEV POJMOV	14
3.1 Država	14
3.2 Suverenost.....	17
3.3 Mednarodna skupnost	19
3.4 Terorizem	21
3.5 Arabska pomlad.....	24
3.6 Islamska država	25
4 KONCEPT PROPADLIH DRŽAV	30
4.1 Oblikovanje koncepta propadlih držav.....	30
4.2 Definicija koncepta propadlih držav in njene karakteristike	32
4.3 Indikatorji koncepta propadlih držav	35
4.3.1 Indeks propadlih držav (The Failed States Index).....	35
4.3.1.1 Socialni indikatorji	36
4.3.1.2 Ekonomski indikatorji	37
4.3.1.3 Politični, vojaški in varnostni indikatorji.....	37
4.3.2 Ostali indeksi stopnje propadlosti držav	39
4.4 Vrste koncepta glede na propadlost države.....	40
4.4.1 Močna država (ang. Strong State)	40
4.4.2 Šibka država (ang. Weak State)	41
4.4.3 Propadla država (ang. Failed State)	42
4.4.4 Sesuta država (ang. Collapsed State).....	43
5 KONCEPT PROPADLE DRŽAVE NA PRIMERU IRAKA IN SIRIJE	44
5.1 Varnost in stanje na ozemlju Iraka in Sirije	44
5.1.1 Zgodovinsko ozadje ter regionalna ureditev	44
5.1.1.1 Zgodovinsko ozadje ter intervencije v Iraku po koncu hladne vojne	45
5.1.1.2 Zgodovinsko ozadje in arabska pomlad v Siriji	46
5.1.2 Vladajoče skupine na ozemlju Iraka in Sirije	48

5.2 Koncept propadle države na primeru Iraka in Sirije skozi indikatorje.....	51
5.2.1 Implikacije <i>indeksa propadlih držav</i> na primeru Iraka	51
5.2.1.1 Indikatorji propadlosti države Irak v letu 2015	52
5.2.1.1.1 Socialni indikatorji	52
5.2.1.1.2 Ekonomski indikatorji	54
5.2.1.1.3 Politični in vojaški indikatorji.....	56
5.2.2 Implikacije <i>indeksa šibkosti držav</i> v razvijajočem se svetu na primeru Iraka.....	58
5.2.2.1 Ekonomska sfera	59
5.2.2.2 Politična sfera	59
5.2.2.3 Varnostna sfera	59
5.2.2.4 Socialna blaginja v državi.....	60
5.2.3 Implikacije <i>indeksa propadlih držav</i> na primeru Sirije	60
5.2.3.1 Indikatorji propadlosti države Sirije v letu 2015.....	61
5.2.3.1.1 Socialni indikatorji	61
5.2.3.1.2 Ekonomski indikatorji	63
5.2.3.1.3 Politični in vojaški indikatorji.....	65
5.2.4 Implikacije <i>indeksa šibkosti držav</i> v razvijajočem se svetu na primeru Sirije.....	67
5.2.4.1 Ekonomska sfera	68
5.2.4.2 Politična sfera	68
5.2.4.3 Varnostna sfera	69
5.2.4.4 Socialna blaginja v državi.....	69
5.3 Primerjava propadlosti države Iraka in Sirije.....	69
6 IMPLIKACIJE KONFLIKTA NA MEDNARODNO VARNOST.....	71
6.1 Migracijski pritiski kot posledica propadlosti države Iraka in Sirije.....	71
6.1.1 Migracijski pritiski Iraka na sosednje države	72
6.1.2 Migracijski pritiski Sirije na sosednje države	72
6.1.3 Migracijski pritiski na Evropo.....	73
6.2 Širjenje skrajnih idej v mednarodnem prostoru.....	74
6.3 Ekonomske in politične posledice na mednarodno okolje.....	76
6.3.1 Ekonomske posledice propadlosti Iraka in Sirije na mednarodno okolje	76
6.3.2 Politične posledice propadlosti Iraka in Sirije na mednarodno okolje.....	78
7 ZAKLJUČEK	80
8 LITERATURA.....	82

Kazalo prilog

Priloga A: Seznam indeksa propadlih držav leta 2015	91
Priloga B: Seznam indeksa šibkih držav v razvijajočem svetu do leta 2008	95
Priloga C: Zemljevid propadlosti držav in oboroženi konflikti v letu 2014	97

Kazalo tabel:

Tabela 5.1 Vpleteni regionalni in mednarodni akterji v konfliktu	48
Tabela 5.2 Oborožene skupine v sirskega konfliktu	49
Tabela 5.3 Socialni indikatorji Indeksa propadlih držav	52
Tabela 5.4 Sprememba indeksa v primerjavi z letom 2014	53
Tabela 5.5 Sprememba indeksa v 5-ih letih v primerjavi z letom 2015	53
Tabela 5.6 Sprememba indeksa v 10-ih letih v primerjavi z letom 2015	54
Tabela 5.7 Ekonomski indikatorji Indeksa propadlih držav	54
Tabela 5.8 Sprememba indeksa v primerjavi z letom 2014	54
Tabela 5.9 Sprememba indeksa v 5-ih letih v primerjavi z letom 2015	55
Tabela 5.10 Sprememba indeksa v 10-ih letih v primerjavi z letom 2015	55
Tabela 5.11 Politični in vojaški indikatorji Indeksa propadlih držav	56
Tabela 5.12 Sprememba indeksa v primerjavi z letom 2014	56
Tabela 5.13 Sprememba indeksa v 5-ih letih v primerjavi z letom 2015	57
Tabela 5.14 Sprememba indeksa v 10-ih letih v primerjavi z letom 2015	57
Tabela 5.15 Indeks indikatorjev ekonomske sfere na primeru Iraka v letu 2008	59
Tabela 5.16 Indeks indikatorjev politične sfere na primeru Iraka v letu 2008	59
Tabela 5.17 Indeks indikatorjev varnostne sfere na primeru Iraka v letu 2008	59
Tabela 5.18 Indeks indikatorjev socialne blaginje v državi na primeru Iraka v letu 2008	60
Tabela 5.19 Socialni indikatorji Indeksa propadlih držav	61
Tabela 5.20 Sprememba indeksa v primerjavi z letom 2014	62
Tabela 5.21 Sprememba indeksa v 5-ih letih v primerjavi z letom 2015	62
Tabela 5.22 Sprememba indeksa v 10-ih letih v primerjavi z letom 2015	63
Tabela 5.23 Ekonomski indikatorji Indeksa propadlih držav v letu 2015	63
Tabela 5.24 Sprememba indeksa v primerjavi z letom 2014	63
Tabela 5.25 Sprememba indeksa v 5-ih letih v primerjavi z letom 2015	64
Tabela 5.26 Sprememba indeksa v 10-ih letih v primerjavi z letom 2015	64
Tabela 5.27 Politični in vojaški indikatorji Indeksa propadlih držav v letu 2015	65
Tabela 5.28 Sprememba indeksa v primerjavi z letom 2014	66

Tabela 5.29 Sprememba indeksa v 5-ih letih v primerjavi z letom 2015	66
Tabela 5.30 Sprememba indeksa v 10 letih, v primerjavi z letom 2015.....	66
Tabela 5.31 Indeks indikatorjev ekonomske sfere na primeru Sirije v letu 2008	68
Tabela 5.32 Indeks indikatorjev politične sfere na primeru Sirije v letu 2008.....	68
Tabela 5.33 Indeks indikatorjev varnostne sfere na primeru Sirije v letu 2008.....	69
Tabela 5.34 Indeks indikatorjev socialne blaginje v državi na primeru Sirije v letu 2008	69

Kazalo grafov

Graf 5.1 Skupni indeks propadlosti države Irak v obdobju 2006 – 2015.....	52
Graf 5.2 Gibanje socialnih ter ekonomskih indikatorjev v obdobju 2006–2015.....	55
Graf 5.3 Gibanje političnih in vojaških indikatorjev v obdobju 2006–2015	58
Graf 5.4 Skupni indeks propadlosti države Sirije v obdobju 2006–2015.....	61
Graf 5.5 Gibanje socialnih ter ekonomskih indikatorjev v obdobju 2006–2015.....	64
Graf 5.6 Gibanje političnih in vojaških indikatorjev v obdobju 2006–2015	67

Kazalo slik

Slika 3.1 Ozemlja pod upravljanjem Islamske države aprila 2015 in ostale interesne skupine na ozemlju Iraka in Sirije	28
Slika 3.2 Ozemlje pod upravljanjem Islamske države v letu 2016 in ostale interesne skupine na ozemlju Iraka in Sirije	29

1 UVOD

"Potrebno je najti tako obliko združitve, da bo z vsemi skupnimi silami branila in varovala osebo in premoženje vsakega člana in v kateri se bo lahko vsakdo, združen z vsemi, podrejal le samemu sebi in ostal tako svoboden kakor prej."

Razmišljanje nekdanjega filozofa, pisatelja in misleca o družbenem dogovoru (Rousseau 1960, 73).

Konflikti, ki nastajajo v današnjem času, so nekoliko drugačni, vendar še vedno prevladuje nasilje, intenziteta uporabe sile in uničenja pa je pogubna za ljudi (Brock in drugi 2012, 1). V prvi polovici 20. stoletja je prišlo do dveh svetovnih vojn, ki sta bili izredno intenzivni. Po koncu druge svetovne vojne se je pojavil trend po zmanjševanju oboroženih spopadov, ki je trajal tudi po koncu hladne vojne. Med drugim se je v drugi polovici 20. stoletja v državah, ki so bile kolonizirane, zgodil proces nacionalnih gibanj in dekolonizacije ter prenosa moči na novonastale države. Suverene države so nastale predvsem na območju Afrike in Azije (Shepard 2006, 2–10). Z novonastalimi nacijami je prišlo do povečanja števila držav in povečanja članic Organizacije združenih narodov (OZN) z 51 članic leta 1945 na današnjo število članic – 193 (Ministrstvo za zunanje zadeve – Stalno predstavništvo RS pri OZN, OVSE in drugih mednarodnih organizacijah na Dunaju 2015). Novonastale države so bile oblikovane po zahodnem vzoru, ki se je razvijal precej dlje in je doživel velike družbene, gospodarske, politične, sociološke in kulturne spremembe. Zaradi zgodovinske odvisnosti od tujine so novonastale države želele hitro uvesti spremembe ter linearno slediti vzorcu tradicionalne predindustrijske, industrijske, demokratične in potrošniške revolucije v globalni družbi, konstrukta sistema pa niso prilagodile svojemu okolju, zgodovini, tradiciji in kulturi. Takšno okolje omogoča vzpon dominantnih družbenih ter političnih skupin, to pa omogoča izkoriščanje države za svoje potrebe (Brock in drugi 2012, 3–7).

Na področju vodenja oboroženih konfliktov ter vojne je moč opaziti poglobljeno spremembo – konflikti so povečini usmerjeni znotraj države (Brock in drugi 2012). Po napadu na Združene države Amerike (ZDA), 11. septembra 2001, je edina obstoječa supersila, ki je zagotavljala mednarodni red in ureditev, napovedala vojno terorizmu. S tem je v mednarodnem ugledu pridobila zaupanje ter upravičevala intervencije po svetu, kot so npr. intervencija v Afganistanu leta 2001, Iraku leta 2003, Libanonu leta 2006 in Siriji leta 2007 (Williamson 2009). Z intervencijami so ZDA začele izvažati t.i. demokracijo po svojem zgledu, vendar ta

ni bila prilagojena glede na vsiljeno okolje. ZDA so pridobile dominantno vlogo pri nadzorovanju mednarodnega okolja, s tem pa so tudi prevzele odgovornost za red in ureditev. Novi svetovni red v 21. stoletju so samovoljno prevzele ZDA, pri tem pa niso dosegle internacionalnega konsenza. Pri uveljavljanju svetovne ureditve, politike ter nadziranja ZDA močno vlogo igrajo vojska, gospodarstvo in politika, ki zagotavljajo dominantno vlogo države v svetu. Pri drži v mednarodnem prostoru, ki jo ZDA zagovarjajo, so tako nase preusmerile veliko pozornosti tudi na varnostnem področju in s tem spodbudile delovanje skrajnih skupin islama ter strahu pred njihovim posedovanjem orožja za množično uničenje. (Gray 2007, 273–275). V prihodnosti bi lahko bil mednarodni red ogrožen zaradi vzpona rivala ameriški hegemoniji, na kar v mednarodnem okolju tudi nakazuje kaos in nered v globalnem merilu, kjer smo priča razpršenosti ter migracijam populacije, težavam z energijo, zalogami hrane in pitne vode ter ostalemu pomanjkanju in razpršenostjo dobrin. Nered je potemtakem gorivo za netenje konfliktov v kontekstu nasilja in vodenja vojne (Gray 2007, 275).

Skozi zgodovino se je v Evropi razvila močna država, ki služi kot nekakšen vzgled novonastalim državam. Mnoge študije primerjajo razvite, močne ter stabilne države Evrope z državami v Sub-Saharski geografski legi, kjer prevladuje največ propadlih držav. Veliko število držav, ki zadostujejo ali se približajo temu kriteriju, najdemo tudi v Južni Ameriki ter Aziji (Brock 2012, 25). Državi Sirija in Irak sta primer propadle države in bosta obravnavani skozi glavne karakteristike in indikatorje v magistrski nalogi tudi obravnavani. Po intervenciji zahodnih sil v Iraku ter arabski pomladi, ki je dosegla Sirijo leta 2011, se je stanje v teh dveh državah močno spremenilo. Državi sta zapadli v kaos, začaran krog nasilja, razpad državnih aparatov in mozaik skupin na njunem teritoriju, ki z nasiljem uveljavljajo svoja ideološka prepričanja. Državi ustrezata osnovnim karakteristikam koncepta propadle države, saj njuna politična oblast nima statusa hegemonov v državi, gospodarstvo je neučinkovito in v razsulu, znotraj države pa vladajo razpršene socialne entitete (Brock 2012, 35).

Na problem, ki ga predstavljata Sirija ter Irak, ne moremo gledati kot nastali konflikt v regiji, kjer sta državi umeščeni. Gre za kompleksen varnostni problem, ki ima posledice za širšo mednarodno okolje ter predstavlja grožnjo mednarodnemu redu in varnosti. Konflikt v Siriji in Iraku je pritegnil pozornost držav v regiji ter v svetu, ki so se vključile v "igro" uveljavljanja svojih interesov na razpadlih teritorijih Iraka ter Sirije. V konflikt so poleg sosednjih držav regije vključene tudi evropske države, Zveza NATO, ZDA, Rusija ter Kitajska, kjer želijo z različnimi političnimi prijemi zajezi val nasilja, hkrati pa uveljavljati svoje interese v regiji (Carpenter 2013, 3–10). Z vmešavanjem zunanjih suverenih akterjev

prihaja do trenj v globalnem mednarodnem prostoru med veliki silami zaradi različnih politik, ki jih države implicirajo na konflikt v Siriji ter Iraku.

Val nasilja je povzročil velike migracije ljudi, ki bežijo pred nasiljem in iščejo boljše življenje v drugih državah. S problemom migracij se soočajo tudi evropske države, v katere prihaja veliko število beguncev iz Sirije in Iraka, med temi skupinami pa so pomešani tudi ostali migranti iz drugih držav.

V magistrski nalogi bo predstavljen koncept propadlih držav na primeru Iraka in Sirije. Za lažje dokazovanje koncepta bom preučeval nastanek in zgodovinsko ozadje koncepta propadlih držav, karakteristike koncepta ter indikatorje, ki zanj veljajo. Ugotovitve skozi karakteristike ter indikatorje bom impliciral skozi državi Irak in Sirija ter ugotavljal stopnjo propadlosti omenjenih držav ter posledice, ki jih državi prinašata na mednarodni ravni in grožnji mednarodnemu redu.

2 METODOLOŠKO – HIPOTETIČNI OKVIR

2.1 Opredelitev predmeta raziskovanja in cilji raziskovanja

Tematika, ki jo bom obravnaval v magistrski nalogi, je kompleksna ter relevantna problematika, ki se je pojavila v Iraku in Siriji ter ima širše mednarodne implikacije. Za lažjo obravnavo problema se bom pri raziskovanju osredotočil na določen časovni okvir, ki zajema začetek konca hladne vojne in vstop Ruske Federacije v sirski konflikt ter njen postopni umik iz konflikta v prvi polovici leta 2016. V nalogi bom predstavil koncept propadlih držav (ang. Failed States oz. Fragile States) na primeru Iraka in Sirije, kjer so državne oblasti nezmožne zagotavljati osnovne državne funkcije.

Državi sta se zapletli v začaran krog nasilja in krizo, kjer je nastal prostor za širjenje radikalnih idej in gibanj, med katerimi je nastanek Islamske države, ki je z nasiljem prevzela velik del teritorija Iraka in Sirije (Feldman 2008). Skozi primer Iraka in Sirije bom preučeval karakteristike ter indikatorje, ki veljajo za koncept propadlih držav ter določal stopnjo propadlosti omenjenih držav. Z merjenjem skozi karakteristike ter indikatorje držav Irak in Sirija bom ugotavljal, v kolikšni meri državi zadostujeta in dosejata stopnjo propadlosti držav ter njune posledice v mednarodnem okolju.

V magistrski nalogi bom med seboj primerjal termine, kot so: močna država (ang. Strong State), šibka država (ang. Weak State) ter termine, ki opredeljujejo krhko oz. propadlo državo (ang. Fragile State, Failed State ter Collapsed State).

Pri določanju karakteristik ter indikatorjev propadlih držav se bom osredotočil na več virov, skozi katere bom določil karakteristike ter indikatorje za propadli državi, Irak in Sirijo, jih meril na njunem primeru, ter glede na meritve določal stopnjo propadlosti.

V nadaljevanju magistrske naloge bom prikazal politične, ekonomske, migracijske, ideološke ter ostale implikacije na mednarodni red in varnost kot posledico nezmožnosti delovanja in zagotavljanja varnosti v Iraku in Siriji in vmešavanje mednarodnih akterjev v konflikt.

2.2 Raziskovalno vprašanje in hipotezi

V raziskovalnem vprašanju želim zajeti vprašanje vpliva zunanjih akterjev na nastalo konfliktno situacijo v širši regiji, ki se je nato prenesla na Irak in Sirijo ter ugotavljati, kako ne zagotavljanje zunanje ter notranje suverenosti pripelje do sesutja in nezmožnosti delovanja držav. Za primer bom vzel Irak in Sirijo, na tem je koncept propadle države tudi osnovan. Raziskovalno vprašanje bo zajemalo tudi nenadzorovano širjenje konflikta v regiji ter njene implikacije na mednarodno varnost in okolje, ki so posledica nedelovanja Iraka in Sirije ter nezmožnost zagotavljanja delovanja državnega aparata, varnosti, suverenosti, gospodarstva ter celovitosti naroda.

Pri raziskovanju me bosta vodili dve hipotezi:

- **Hipoteza 1:**

Odsotnost temeljnih državnih funkcij Iraka in Sirije ter njuna nezmožnost zagotavljanja človekovih pravic in varnosti je posledica intervencije zahodnih sil v regiji ter arabske pomladi.

- **Hipoteza 2:**

Zaradi nezmožnosti zagotavljanja varnosti v Iraku in Siriji so oblast prevzele skrajne skupine, ki s širjenjem ideologije, ogrožanjem varnosti in mednarodne stabilnosti predstavljajo grožnjo državam v regiji in mednarodnem prostoru.

2.3 Metodologija preučevanja problematike

Pri pisanju magistrske naloge sem izbral relevantne vire, ki obravnavajo izbrano problematiko koncepta propadlih držav na primeru Iraka in Sirije ter njune implikacije na mednarodno skupnost. Za lažje raziskovanje se bom v magistrski nalogi oprl na spodaj zapisane metode raziskovanja, ki me bodo vodile skozi proces preučevanja problematike.

- Pri raziskovanju se bom oprl na relevantne primarne ter sekundarne vire, ki jih bom pridobil iz člankov, knjig, spletnih virov in statističnih podatkov. Viri, ki jih bom uporabil v magistrski nalogi, bodo zaradi aktualnosti problematike zajemali novejša podatke in zaradi teoretičnega objekta preučevanja ne bodo segali v čas pred koncem hladne vojne.
- Z deskriptivno metodo bom konkretno opisal problem, ki je nastal na ozemlju Iraka in Sirije ter opredelil pojem propadlih držav na primeru Iraka in Sirije. Med drugim bom z deskriptivno metodo pojasnjeval okolje, ki je odgovorno za stanje v Iraku in Siriji ter regiji in posledice na mednarodno varnost in globalne akterje v konfliktu.
- Zaradi lažjega razumevanja problematike bom v magistrski nalogi uporabil historično metodo, preko katere bom pojasnil zgodovinsko ozadje ter vzroke za stanje v Iraku in Siriji. Predstavil bom potek dogodkov, ki so pripeljali do neučinkovitega vodenja državnega aparata, vlade, gospodarstva in nacije ter posledic na mednarodno okolje. Zaradi aktualnosti kompleksne problematike se bom omejil na časovno obdobje do vstopa ter postopnega umika ruskih oboroženih sil v konfliktu v Siriji v prvi polovici leta 2016.
- Pri merjenju propadlosti držav Irak in Sirija se bom oprl na relevantne statistične podatke, ki jih bom skozi različne indikatorje med seboj meril, primerjal ter določal stopnjo propadlosti omenjenih držav. Statistični podatki zajemajo širšo problematiko držav glede zagotavljanja stabilnosti vlade, gospodarstva in ekonomije ter celovite narodnosti v državi. Podatki bodo zajemali več relevantnih virov, ki bodo zagotovili točnost, aktualnost in objektivnost preučevanih statističnih podatkov.

- Za primerjavo relevantnih statističnih podatkov in virov bom uporabil komparativno metodo, kjer bom podatke ustrezno med seboj primerjal in razvrščal. Zaradi primerjave podatkov bom lahko podatke med seboj razvrščal ter iskal medsebojne povezave in razlike.
- S študijo primera bom impliciral koncept propadle države na primer Iraka in Sirije ter določal, v kolikšni meri ti dve državi zadostujeta konceptu propadle države in ju med seboj tudi primerjal.
- Do relevantnih podatkov bom poskušal priti preko intervjujev z osebami, ki so bile v stiku z omenjenima državama po arabski pomladi ter osebami, ki delajo v mednarodnih institucijah.

3 OPREDELITEV POJMOV

3.1 Država

Po koncu Rimskega cesarstva v Evropi so državno strukturo nadomestila preprostejša plemena, ki so način vladanja prilagodila preprostejšim oblikam vladanja, kljub temu pa se je ohranila nekakšna hierarhija po zgledu antične rimske državne birokracije. Vsekakor v srednjeveški Evropi še ne more biti govora o državah, kot si jih razlagamo in tolmačimo danes in obsegajo politične tvorbe vseh ljudi, ki živijo na nekem območju. Države, kot si jih zamišljamo danes, so politične strukturne s konsistenco ter vezane na institucije (Schulze 2003, 13–16).

V srednjem veku je bila moč razpršena in razdeljena brez močne centralne avtoritete. Politična moč je bila "privatizirana" in razdeljena med posameznike, ki so posedovali vojaško, politično in ekonomsko moč (Brock 2012, 26). Moderna država se je pričela razvijati iz srednjeveške skupnosti oseb in fevdalizma. Proces se je izoblikoval skozi stoletja, upravne naloge ter vodenje pa so prehajale od cerkve in mest na državo ter od fevdnika na kneza (Schulze 2003, 17–18). Fevdalna razmerja so postala ključna komponenta za centraliziranje oblasti in prenašanje moči na centralno oblast. Hkrati pa se je vzpostavil red in nadzor na določenem ozemlju, ki je bil ključen za nemoteno delovanje gospodarstva (Poggi 1978, 31–33).

V tem obdobju je bila prva moderna država, ki se je oblikovala v Evropi, na ozemlju Francije. Do konca 14. stoletja se je v Franciji izoblikovala glavna poteza moderne države, ki je vsebovala centralno upravo. Cerkev je imela v politiki izrazito vlogo. Za nastanek moderne države ter zagotavljanje suverenosti je bilo potrebno vzpostaviti delovanje kraljevih uradnikov ter sodnikov, hkrati pa je bilo potrebo določiti meje (Schulze 2003, 27–38). Kralji so postajali vedno močnejši, kar pa je zahtevalo potrebe po razviti in številčno močni vojski. Za potrebe delovanja učinkovite vojske je oblast potrebovala izdatna sredstva, ki so jih zagotovili skozi učinkovit aparat pobiranja davkov. To je ljudem v zameno prinašalo stabilen sistem, varnost in stabilno gospodarstvo (Brock 2012, 26). Nenehne vojne, notranja razdeljenost ter tekmovanje za oblast med cerkvijo in plemstvom so vzpodbudili razvoj moderne države, ki je zahtevala poenotenje notranje koncentracije ljudstva v skupno tvorbo pod enotno oblastjo (Schulze 2003, 47).

O nastanku suverene ter moderne države lahko začnemo resno razpravljati šele z Westfalskim mirom iz leta 1648, ki je prinesel legitimni koncept države o suverenosti organiziranja na svojem ozemlju in obstoju največje avtoritete, ki je v rokah države. V takšnem sistemu se je država dolžna obnašati v skladu z dogovori, ki veljajo v mednarodnem prostoru (Matika 2009, 36–64). Z Westfalskim sporazumom je država poslala sporočilo vsem ambicioznim skupinam in rivalom, da je ona center absolutne moči in avtoritete, tako religiozne kot posvetne (Brock 2012, 26). S pojavom močne države so se pojavili absolutistični monarhi, v rokah katerih je bila popolna oblast v državi. Hobbes razlaga teorijo o "družbeni pogodbi" med ljudstvom in državo, ki jo predstavlja biblična pošast Leviatan. Po "pogodbi" se država obveže zagotavljati varnost in mir ljudem v državi ter skrbi za odsotnost strahu pred smrtjo, v zameno za prenos pravic na nadpersonalno politično telo (Schulze 2003, 60). Prav tako o družbenem dogovoru razlaga Rousseau, ki govori o tem, da skupek sil lahko ustvari le sodelovanje mnogih v obliki združitve, ki bi varovala osebe in premoženje vsakega člana in kjer bo vsak posameznik v povezavi z ostalimi podrejen le samemu sebi ter hkrati ohranjal svobodo (Rousseau 1960, 73–74).

Z ekonomskim razvojem držav v Evropi je vzporedno potekal proces razvoja države in širjenja ozemelj na kolonije v Afriki, Aziji ter severni in južni Ameriki. Kolonialne velesile niso imele nikakršnega interesa po političnem in ekonomskem razvoju koloniziranih teritorijev, namen je bil le izkoriščanje za potrebe gospodarstva. V 20. stoletju se je mednarodno okolje spopadlo z dvema svetovnima vojnama, ki sta pripeljali do reorganizacije delovanja mednarodnega prostora. Po drugi svetovni vojni je prišlo do nacionalističnega vala

v koloniziranih območjih, kjer so se države osamosvojile izpod primeža kolonialnih sil (Brock 2012, 28–35).

V klasični sociologiji je v 19. in 20. stoletju potekala razprava o klasičnih teorijah države, ki so poglavitne za lažje razumevanje pojma države. Pod obliko marksistične teorije je v drugi polovici 20. stoletja živela tretjina svetovnega prebivalstva, ki je zagon izgubil na začetku devetdesetih let. Koncept marksizma je zavračal privatno lastnino in je bil nasprotje kapitalizmu. Pod marksistično teorijo je izpeljanih tudi nekaj različic, kot sta sovjetski ter kitajski marksizem. Močno vlogo pri razumevanju države je imel Max Weber, ki je argumentiral državo kot družbo, kjer je razmerje moči razdeljeno med družbo. Zagovarjal je močno državno birokracijo, ki se razvija hkrati s kapitalizmom in je razdeljena pa privatno in javno sfero. Pri definiranju države imajo pomembno vlogo teorije države, ki predstavljajo vlogo države kot socialni instrument. Po tej definiciji so za maksimiranje pravic in socialne zaščite velike populacije države usmerjene v liberalni trg in zadostujejo potrebam tako kapitalizma kot masovne demokracije. V to skupino spadajo definicije socialdemokratskih držav, Keynesianska teorija ter državljanska teorija (King in Kendall 2004, 58–82).

Kompleksen zgodovinski razvoj države je pripeljal do moderne države, kot jo poznamo danes. Definicija države govori o telesu, ki je prisoten na točno določenem teritoriju, na katerem izvaja jurisdikcijo. Znotraj teritorija obstaja populacija, ki je klasificirana kot državljani določene države. Država je hegemon nad zagotavljanjem oblasti, delovanjem organizacij ter skupin znotraj teritorija (Vincent 1987, 19–21). Država zagotavlja spoštovanje prava, učinkovitost javne blaginje ter skrbi za javni red in mir. Državo predstavlja skupek ustanov, ki tvorijo združen mehanizem na vrhu družbe. Za javni red in mir so v državi zadolženi strokovnjaki in so v službi ljudstva. Ker je država vrhnji del političnega telesa, je nadrejena drugim organom ter skupinam tega telesa, ne sme pa biti nad samim političnem telesom. (Maritain 1951, 29–30).

Država mora zagotoviti suverenost in neodvisnost pred zunanjimi akterji. Obvladovati mora kontrolo nad dobrinami in silo, ki jo uporablja za vzpostavljanje reda in kontrole. Sila, nad katero ima država monopol, se lahko uporabi za vzdrževanje notranjega reda in miru ter služi kot obramba pred zunanjimi grožnjami. Za uspešno delovanje mora biti država suverena v dveh pogledih. Suverena mora biti znotraj lastnega teritorija, kjer ne sme imeti tekmecev, ter zunaj teritorija, kjer je prepoznana s strani drugih suverenih držav (Vincent 1987, 20). Za uspešno delovanje mora biti moderna država skromna in ne sme "ustvarjati" zgodovine ter civilne družbe ter v sebi prepoznati odrešenjskega poslanstva. Moderna politika znotraj

države tako ne sme spreminjati življenja in graditi nove družbe. Poskrbeti mora za okolje, kjer se družba nato sama oblikuje in razvija (Rus 2003, 11–12).

3.2 Suverenost

Pojem suverenosti lahko opazimo z razvojem države v 12. stoletju (Cudworth in drugi 2007, 21). Razvoj moderne države v Evropi je potekal izredno destruktivno in v nenehnem boju za oblast med interesnimi skupinami v državi. Leto 1648 lahko štejemo kot prelomnico pri razvoju države, kot jo poznamo danes in koncepta suverenosti. Ključne značilnosti Westfalskega miru so bile opredeljene glede teritorialnosti, avtonomije, pravnosti ter suverenosti (Pikalo 2003, 107–109). Štiri stoletja nazaj je vzpostavitev suverenosti pomenila ambiciozen cilj za doseg popolne varnosti države kot del ustaljenega mednarodnega reda ter je želela odpraviti možnost zunanje suverene entitete za invazijo na njenem suverenem območju (Montgomery in Glazer 2002, 3).

Z opredelitvijo suverenosti sta se moč ter avtoriteta prenesli na eno vladajoče politično telo znotraj danega teritorija, ki se je razvijal v Zahodni Evropi kot del razvoja moderne države, ki je zagotavljala podlago za ustvarjanje močnega gospodarstva. V 18. in 19. stoletju se je moč suverena prenašala skozi lorde in vazale, ki so skrbeli za red in varnost, hkrati pa so pobirali davke ter zagotavljali delovanje jurisdikcije (Cudworth in drugi 2007, 21–22). Iz načela avtonomije je začel rasti pojem suverenosti, kjer ima država znotraj svojih ozemelj najvišjo oblast. Država ima potemtakem ekskluzivno in edino pravico vladanja, ki zagotavlja najvišji vir politične ter pravne avtoritete nad prebivalci na danem teritoriju. Vrhovna oblast mora biti nedeljiva, kar pomeni, da na danem teritoriju obstaja le ena najvišja avtoriteta, nad njo pa ni nobene politične ali pravne avtoritete (Pikalo 2003, 108). Pojem suverenosti po Westfalski definiciji, lahko zasledimo v štirih oblikah. Ena oblika je mednarodna pravna suverenost, rezultat katere so dejanja medsebojnega priznavanja med teritorialnimi skupnostmi in pravno neodvisnostjo. Suverenost kot politična organizacija mora prepovedati vmešavanje zunanjih dejavnikov znotraj vladnih struktur na njenem ozemlju. Znotraj teritorija mora biti zagotovljena notranja suverenost, ki opredeljuje politično oblast znotraj njenega teritorija in učinkovito delovanje javnega aparata. Kot zadnjo obliko definira t.i. vzajemno suverenost, ki opredeljuje sposobnost javnega aparata po regulaciji pretoka informacij, blaga, ljudi, idej in kapitala preko nacionalnih meja (Krasner 1999, 3–4).

Suverenost države si je potrebno najprej zamisliti in definirati, preden jo je moč izvesti (Spruyt 1994, 67). Izvajanje suverenosti so si teoretiki predstavljali nekoliko drugače in jo opredeljevali glede na svoje tolmačenje. Bodin je razlagal bistvo suverenosti kot izključno pravico do dajanja in ukinjanja zakonov. Suveren si monopol nad pravom zagotavlja z zakonodajno oblastjo. Po drugi strani je Hobbes razlagal, da je moč prisile edina, ki je zmožna uveljavljati cilje. Za dosego ciljev je tako potrebno uporabiti telesno prisilo (Matteucci 1997, 171). Za Hobbsa predstavlja suveren dolžnost in moč za zaščito interesov samo znotraj teritorija in zaščito pred zunanjimi napadalci (King in Kendall 2004, 219). Združitev suverenosti z zakonodajo je opredelil Rousseau s poimenovanjem splošne volje, kjer lahko le suveren izda abstraktne ter splošne zakone, ne sme pa podajati konkretnih ukazov. Bodin je pravico ukazovanja opredelil v stališčih do vojne in miru, določanja visokih funkcionarjev, kovanja denarja, pomilostitev in sodstva ter pobiranju davkov. Suverenost je potemtakem lahko absolutna, nedeljiva ter trajna. Zaradi tega se mora suverenost razlikovati od zasebne lastnine, ker je politična oblast javna funkcija in z njo ni mogoče razpolagati. Tako sta lastnina in suverenost dve različni posedovanji oblasti kot *dominum* (pravica do gospodarjenja) in *imperium* (ki ima pravico do ukazovanja). Cardin Le Bret je trdil, da je suverenost nedeljiva in odtuževal pravico do odločanja o zakonodaji stanovnikom, vendar se je ta kasneje delila med kralja, plemstvo in tretji stan (Matteucci 1997, 171–174).

Konec 18. stoletja so mestne države iskale nadomestni model vladanja, ki so ga udejanjala skozi koncept suverene države (Spruyt 1994, 178). Kasneje, v času državljanskih vojn in revolucij, je ustanovitev mešane države rušila suverena, ker je dopustila uveljavitev oblasti, ki je bila nad njim (Matteucci 1997, 174). Z začetkom 19. stoletja je nacionalizem državo videl kot obraz naroda, državna suverenost pa je bila odraz ljudske suverenosti. Z nacionalizirano politiko je prišlo do procesa spreminjanja podanikov v državljane, ki so zaokrožena politična skupnost na ozemlju suverene države (Pikalo 2003, 109).

V današnjem času so ključna načela liberaldemokratske ureditve znotraj teritorija nacije, kot so: ideja samovlade, demokratično državljanstvo, narava demosa, samovlada, reprezentativna vloga ter ljudska suverenost, ki so povezane z institucijami znotraj suverene teritorialne države. Znotraj suverene teritorije se predpostavlja, da ima država nadzor nad lastno usodo. Takšna država se v mednarodnem okolju kaže kot neodvisen, suveren akter, neodvisen od mednarodnih razmer, vendar pa je moč zaznati nekatera neskladja. To so neskladja na ravni svetovnega gospodarstva, na ravni mednarodnih organizacij, na ravni mednarodnega prava ter hegemonskih sil in blokov (Pikalo 2003, 109–116). Primer prenosa suverenosti na

nadnacionalno telo lahko opazimo na primeru Evropske unije (EU) s prenosom monetarne politike na Evropsko centralno banko (Montgomery in Glazer 2002, 381). V tem okolju je moč zaznati dvom v suverenost liberalnodemokratske države in koncentracijo popolne suverenosti države. Ključno besedo v takšnih povezavah nima ljudstvo, ampak vojaški bloki, transnacionalne korporacije in mednarodne organizacije, ki ustvarjajo močne vojaške ter ekonomske povezave (Pikalo 2003, 109–116).

3.3 Mednarodna skupnost

Pri razumevanju gradnje mednarodne skupnosti in odnosov med nacijami lahko vsebino evolucije razdelimo na 3 toke dogodkov. V prvem toku je bil razvoj namenjen predvsem opisom in razlagi, kjer so se že razvili določeni elementi mednarodnih odnosov. V drugem toku so bili vzpostavljeni utopični modeli institucij, ki so delovali na nepreverjeni osnovi. V zadnjem valu, ki se je zgodil po 1. svetovni vojni, je prišlo do velikih premikov pri institucionalizaciji in delovanju mednarodnih odnosov (Benko 1997, 31).

Izredno pomembno vlogo pri razvoju mednarodnih pravil ter odnosov je odigrala ekonomija zaradi razvoja svetovne trgovine, ki je bila pogojena z mednarodnim mirom in varnostjo. Da bi lahko dosegli oddaljene predele sveta in dosegli povezanost, je bil potreben razvoj prometne tehnologije in infrastrukture, ki je bila osnova za prenašanje sporočil, dobrin in ljudi. Benko opredeljuje nastanek modernega mednarodnega sistema v obdobju 19. stoletja ter z obema industrijskima revolucijama, ki sta definirali ZDA in Evropo. Predpostavke za vzpostavitev takšnega sistema so bile emancipacija Cerkev, sprememba v evropskem fevdalnem redu, udejstvovanje politične suverenosti, preboj enotnega blagovnega in denarnega sistema ter razvojem meščanske družbe, ki je podpirala razvoj kapitalistične proizvodnje. Za uspešnost je bila država primorana poleg notranjih naporov uporabiti tudi napore zunaj svojega teritorija, če je želela povečati produktivnost. Evropa si je tako zagotovila dominanten položaj v svetu zaradi kolonializma, industrijske, komunikacijske ter prometne revolucije (Benko 1987, 9–11). Z razvojem odnosov med državami po svetu je nastala mednarodna skupnost, ki predstavlja politično strukturirane odnose med skupinami ljudi na nekem določenem teritoriju, so medsebojno odvisni ter med seboj sodelujejo. Gre za politično osnovano skupnost, nad katero ni nobena višja pravna oblast (Baylis in Smith 2007, 54). Pomembno vlogo pri mednarodnih procesih igra diplomacija, ki skrbi za pogajanja v mednarodnih odnosih. Pri diplomaciji gre za metodo, kjer veleposlaniki obravnavajo določene tematike in uveljavljajo interese v mednarodnem prostoru (Jazbec 2002, 119).

Pri definiranju mednarodne skupnosti lahko govorimo, da je (Benko 1987, 12–13):

- *univerzalna* in predstavlja svet, v katerem bivamo ter ga opredeljuje svetovni trg, nedeljivost miru in mednarodno pravo,
- pri mednarodni skupnosti pa gre za *globalni pojav*, v katerem so združene mnoge razsežnosti (ekonomske, ideološke, tehnološke, vojaške, znanstvene in druge).
- Naslednja značilnost definicije mednarodne skupnosti je *heterogenost*, ki velja v sistemu obstoja različnih držav z raznovrstnimi družbeno-ekonomskimi sistemi ter delujejo na različnih stopnjah.
- Mednarodna skupnost mora biti *visoko strukturirana* in jo opredeljujejo subjekti z različnimi funkcijami, cilji, vlogami ter interakcijami. Med njimi morajo delovati pravni mehanizmi.
- Vprašanje *preživetja* je temeljno vprašanje sodobne mednarodne skupnosti.

Da bi se izognili mednarodni anarhiji, je za delovanje mednarodne skupnosti potrebno mednarodno pravo, ki ureja odnose med državami in zavrača (po Hobbsu) stališča o vojni kot normalnem stanju. Govorimo lahko o prostoru, v katerem veljajo in delujejo pravila mednarodnega prava ter o skupnosti, ki je povezana s procesi, ki omogočajo razvoj in obstoj držav kot neodvisnih entitet. Skupnost mora biti med seboj tudi formalno organizirana z lastnimi organi, ki urejajo odnose med njimi (Benko 2000a, 128–129). S pojavom visokega kapitalizma je opaziti čedalje večjo povezanost in odvisnost, ki je posledica ekonomskih odnosov. Globalizacija ima velik vpliv na mednarodni prostor in deluje v smeri interesov kapitala, teži k homogenizaciji državnih politik, razširja nivo transnacionalne institucionalne oblasti nad državami ter izključuje uporne skupine iz javnega procesa (Pikalo 2003, 122–125).

Za uspešno delovanje mednarodnega prostora je potrebno zagotoviti nemoteno delovanje subjektov znotraj njenega okolja. Osrednji subjekt v mednarodnem okolju je država, ki poleg notranjih upravlja tudi zunanja dejanja. Za uspešno delovanje države v mednarodnem prostoru mora država zagotoviti 3 elemente. Ti elementi so teritorij, prebivalstvo in vlada, ki je zmožna zagotavljati zunanjo in notranje delovanje države ter pravni red. Naslednji subjekt v mednarodnem prostoru so mednarodne institucije, ki se delijo na vladne in nevladne organizacije. Mednarodne institucije so zadolžene za reguliranje določenih območij družbene prakse. Zaradi osrednjega položaja držav v mednarodni skupnosti so države z mednarodnimi pogodbami ustanovile mednarodne vladne organizacije kot subjekt mednarodnega prostora, ki

skrbi za mir in varnost ter krepitev političnega in ekonomskega sodelovanja. Naslednji subjekt znotraj mednarodnega prostora so mednarodni režimi, iz katerih je moč razbrati medsebojne povezave, odvisnosti ter soodvisnosti med akterji. Kot zadnji subjekt je možno opredeliti nedržavne družbene skupine, ki se vzpostavljajo med posamezniki in skupinami, ki so del različnih držav in jih predstavljajo kompetentni organi (Benko 2000a, 152–236).

Nova ureditev mednarodnega okolja je izredno kompleksna. Veliki konflikti in vojne v obdobjih 1792–1815, 1914–1918 in 1939–1945 so pokazali, da svet potrebuje stabilno mednarodno okolje. Do leta 1945 je bilo mednarodno okolje pogojeno multipolarno, kar je pomenilo 5 močnih igralcev v svetovni politiki. Po koncu druge svetovne vojne pa do konca hladne vojne je prevladovala bipolarnost ZDA in Sovjetske Zveze, ki sta narekovali svetovni red. Po koncu hladne vojne v devetdesetih letih 20. stoletja je nastopilo obdobje ZDA kot edine supersile v mednarodnem okolju. Teroristični napad 11. septembra 2001 v ZDA je fokusiral pozornost na mednarodni terorizem ter mu napovedal vojno. ZDA so kot "čuvaj" mednarodne varnosti v vojni proti terorizmu prevzele dominantno vlogo (Gray 2007, 265–275). Edinstven položaj, ki ga imajo ZDA na Bližnjem vzhodu, so pokazale strateški pomen njihovega interesa v regiji z zalivsko vojno, odnosom do Irana ter podporo Izraelu (Benko 2000b, 354).

3.4 Terorizem

Koncept terorizma je izpeljanka iz francoske besede "la terreur", ki pomeni strah. Razvil se je tekom francoske revolucije konec 18. stoletja. O terorizmu, kot ga poznamo danes, lahko govorimo v 60-ih in 70-ih letih prejšnjega stoletja, ko so dejanja teroristov prisilila mednarodno skupnost k organiziranemu pristopu pri reševanju te problematike. Z novodobno varnostno grožnjo so se pričele ukvarjati Organizacija združenih narodov (OZN) ter Mednarodna organizacija za civilno letalstvo (ICAO), kasneje pa tudi Organizacija ameriških držav (OAS), Svet Evrope (CoE) in Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi (OSCE). Prve konvencije za boj proti terorizmu so bile sprejete leta 1963 in 1970 (se nanašajo na ugrabitve letal) ter leta 1973 (govorijo o zaščiti diplomatov pred terorističnimi akcijami), Svet Evrope pa je Evropsko konvencijo o zatiranju terorizma sprejel istega leta. Kasneje so listino dopolnjevali z ostalimi protokoli, deklaracijami, konvencijami in resolucijami (Bebler 2006, 25–26).

Poglavitno dejanje v svetovni zgodovini je bil teroristični napad 11. septembra 2001 v New Yorku in Washingtonu, kjer je v štirih terorističnih akcijah umrlo preko 2600 ljudi (The 9/11 Commission Report, Executive Summary). V roku meseca dni so ZDA s koalicijo zaveznikov pričele vojno proti talibanskemu režimu, ki naj bi deloval znotraj Afganistana. Dve leti pozneje, marca 2003, so ZDA pričele z operacijo Iraška svoboda in napadi na Irak. Vojna terorja je razdejala Afganistan in Irak ter spremenila geostrateške pozicije v svetu. Retorika, ki jo je uporabljala Bela hiša, je bila neprimerna in zgrešena, dejanja proti terorizmu pa so radikalizirala del muslimanskega prebivalstva od Mavretanije do Indonezije, ki se je kot povračilni učinek udejanjila s terorističnimi napadi v Evropi in drugod po svetu (Videmšek 2011, 12–15).

Dokument Organizacije združenih narodov opredeljuje terorizem kot vsako dejanje, katerega namen je povzročiti smrt ali resne telesne posledice civilistov in ne militariziranega osebja, čigar cilj je prestrašiti prebivalstvo ali prisiliti vlado ali organizacijo izvršiti neko dejanje ali od njega odstopiti. (Bebler 2006, 26). Po definiciji ameriškega urada za preiskave (Federal Bureau of Investigation – FBI) je definicija terorizma opredeljena v dveh poglavjih in sicer kot *mednarodni terorizem*, ki vključuje nasilna dejanja za ogrožanje človeškega življenja in krši državno pravo, vzpodbuja strah med prebivalstvom in vsiljuje spremembe v politiki ter ima destruktivni učinek na vlado preko nasilja, atentatov in ugrabitev. Mednarodni terorizem se izvaja zunaj meja ter v okviru mednarodnega okolja. Kot *domači terorizem* so opredeljena dejanja, ki se izvajajo znotraj ozemlja države, kršijo pravila in jurisdikcijo države ter ogrožajo človeška življenja. Podobno kot mednarodni terorizem uporabljajo zastraševalni učinek z namenom vplivanja na dejanja prebivalcev in vlade, vendar znotraj ozemlja države (Federal Bureau of Investigation). Kot grožnjo lahko opredelimo, da je zanj značilen političen cilj, nasilno dejanje, nelegitimno nasilje, ponavljajoče se dejanje, zavestna akcija, sekundarni učinek (pravi razlog za napad na primarno tarčo je glavna akcija proti sekundarni tarči), vzbujanje občutka nelagodja in strahu, brezobzirnost, dobra opremljenost, organiziranost, izurjenost ter popolna tajnost (Pavič 2009, 31).

Kompleksnost terorističnih akcij ni moč opredeliti kot ene vrste terorizma. Terorizem lahko klasificiramo v več vrst terorizma glede na dejanja, meje med njimi pa so pogosto težko določljive. Za lažje razumevanje lahko tako vrste terorizma opredelimo glede na njihovo delovanje (Pavič 2009, 25–31).

- *Verski terorizem* (teroristi, ki delujejo znotraj tega okvira, želijo z uporabo nasilja doseči zapovedane božje cilje in doseči radikalne spremembe).
- *Nacionalistični terorizem* (cilj akterjev znotraj te skupine je doseči ločeno državo, ki ustreza njihovi nacionalni politiki).
- *Državni terorizem* (v to skupino spadajo države, ki uporabljajo terorizem kot orodje zunanje ali notranje politike za dosego svojega cilja).
- *Levičarski terorizem* (gre za terorizem, cilji katerega so uničiti kapitalizem in ga nadomestiti s socialistično-komunističnim sistemom).
- *Desničarski terorizem* (je najmanj organiziran med vsemi vrstami terorizma. V Evropi so to skrajne skupine obritoglavcev).
- *Terorizem narodnoosvobodilnih gibanj* (to so gibanja, povečini prisotna v Afriki in Aziji, ki se borijo za osamosvojitve izpod prevlade belcev in dekolonizacije).
- *Narkoterorizem* (poslužujejo se ga skupine, ki se vpete v proizvodnjo in distribucijo prepovedanih drog).
- *Anarhistični terorizem* (njegov cilj je nasilna ukinitve kakršnekoli oblasti).
- *Internetni, računalniški oz. cyber terorizem* (je tretiran kot naklepen in politično motiviran napad na informacijski sistem, software in posamezne podatke več držav).

Dolgo časa že obstajajo raznovrstne metode, prakse in sredstva, ki jih teroristične skupine uporabljajo. Glavna razlika med "klasičnim" in modernim terorizmom je predvsem uporaba sredstev za množično uničevanje in povzročanje škode. Povezava med versko motiviranimi skupinami in orožjem za množično uničevanje je pripeljala do t.i. "New age" oz. novodobnega terorizma, ki predstavlja grožnjo v mednarodnem okolju. Ključna značilnost terorističnih akcij je vzbuditev pozornosti ter odmevnosti v javnosti. Odmevnost novodobnih terorističnih akcij omogočajo mediji ter bliskovit razvoj informacijsko-komunikacijske tehnologije, v čemer so teroristične skupine prepoznale močno orodje za oblikovanje politike. Z učinkovito uporabo medijev in fokusiranjem na želene skupine lahko teroristične skupine obrnejo mnenje javnosti proti vladi in omogočajo uresničevanje svojih interesov. Uporaba nasilja, ki povzroča predvsem psihološke učinke, ima danes zaradi množičnih medijev večji učinek kot orožje za množično uničevanje (Pavič 2009, 35–37). Najbolj aktualna vrsta terorizma danes je islamistični terorizem, ki predstavlja grožnjo v Evropi zaradi pojava globalnega terorističnega akterja – Al Kajde, znotraj katere se borijo spreobrnjeni evropski državljani. Za uspešno delovanje islamističnih terorističnih skupin je potrebno skrbno načrtovanje, organiziranje,

izvajanje ter podpiranje nasilnih dejavnosti, motivacijo pa je moč zaslediti v devetdesetih letih 20. stoletja in po 11. septembru 2001. Pripadniki skrajnih islamističnih skupin se sklicujejo na lastne interpretacije verskih besedil, preko katerih opravičujejo islamistični terorizem (Kocjančič in Prezelj 2015, 299–300).

3.5 Arabska pomlad

Pri obravnavanju problematike propadlih držav Iraka in Sirije je pomembno podrobno preučiti arabsko pomlad, ki se je začela novembra 2010 v zahodni Afriki in je imela drastičen vpliv na politični tok dogodkov v severni Afriki in na Bližnjem vzhodu. Revolucija se je hitro prenesla v Libijo, kjer se je plaz demonstracij pričel s samozažigom uličnega prodajalca *Mohameda Bouazizisa* in gibanjem, ki se je imenovalo 6. april. Značilnost vstaje je bil upor proti diktatorski obliki vladavine pod sponzorstvom ZDA, okupaciji, in neoliberalni politiki, ki je delovala desetletja (Chomsky 2012, 44–47). Demonstracije so podžigali mladi, ki so posedovali več znanja o zunanjem svetu kot njihovi starši. V državah arabske pomladi je opaziti porast mlade populacije in v povprečju v vsaki državi prevladuje preko 60% mlade populacije, ki šteje manj kot 30 let. Ta populacije je bila rojena v 80. letih 20. stoletja, ko je prevladovala blaginja, sociala in dobra zdravstvena nega, kar je povzročilo t.i. "baby boom" (Bowen 2012, 5–6).

Revolucija, ki je potekala pod množičnimi zborovanji, je imela pravi zamah od decembra 2010 ter do začetka upora v Siriji, leta 2011, ki je pripeljal do državljanske vojne v državi. Decembra 2010 se je zažgal ulični prodajalec pred vladno stavbo v Tuniziji, kar je pomenilo začetek vstaje (Filiu 2011). Ljudje so želeli spremembe ter nadomestiti stari režim, v čemur so videli rešitev za težave v svojih državah, vendar se to ni zgodilo, saj vstaja ni prinesla zelenih sprememb in je odnose v regiji naredila bolj kompleksne in nasilne (Bowen 2012, 1–3).

Konec meseca decembra 2010 je prišlo do demonstracij v glavnem mestu Tunizije. Januarja 2011 so se pričeli spopadi med protestniki v Tuniziji ter zgodil se je cyber napad na vladne spletne strani. Dogajanje v Tuniziji je v začetku januarja pripeljalo do spopadov v Alžiriji, v Tuniziji se je vojska postavila na stran vstajnikov, predsednik Ben Ali je odstopil s položaja in prebegnil v Saudovo Arabijo. Konec meseca januarja, leta 2011, se v Egiptu pričnejo masovne demonstracije, ki potekajo na Tahrir trgu in pomenijo začetek nasilja tekom revolucije. V sredini februarja pride do demonstracij v Libiji, Jemnu in Bahrajnu ter do mirnih demonstracij v Maroku (Filiu 2011). Z odstopom Hosni Mubaraka v Egiptu pride do

efekta domin v arabskem svetu podobno kot v vzhodni Evropi s padcem komunizma leta 1989 (Bowen 2012, 2–3).

V Libiji konec meseca februarja 2011 pride do oboroženih spopadov in Benghazi pade v roke upornikov (Filiu 2011). Upor v arabskem svetu so ambiciozno izkoristile islamistične politične skupine, ki so postale legalne, nekatere pa so prevzele oblast (Chomsky in Vltchek 2013, 116). Islamistične politične skupine so že dolgo delovale ter so od 80. let 20. stoletja iskale nasilne načine za prevzem oblasti, ki so bile po njihovem mnenju "brezbožne" in v neskladju z njihovo vero. Islamistične skupine so gradile na zaupanju ljudi in pridobivale podporo ljudstva z izobraževanjem, zdravstveno nego in gradnjo skupnosti (Bowen 2012, 12). V marcu 2011 pride do hudih spopadov v Libiji, v Maroku kralj sprejme reforme, Saudova Arabija pa pošlje v Bahrain vojsko. Marca prične koalicija ZDA, Francije in Velike Britanije zračne napade na tarče, ki so pod Gadafijevim nadzorom. Revolucija se prenese tudi na Sirijo, kjer potekajo hudi spopadi med demonstranti, oblast pa s silo razbija zborovanja ljudi, kar povzroča ogromno smrtnih žrtev in podpihuje nasilje, ki se obrne v državljansko vojno, ki v letu 2016 še vedno traja in postaja izredno kompleksna ter prepletena z mnogimi akterji (Filiu 2011).

Kriza, ki se je pričela v Siriji, je hitro prestopila okvire arabske pomladi in se spremenila v destruktiven krog nasilja in glavno bojišče bližnjevzhodne hladne vojne, kjer se za prevlado v regiji borijo sunitaska monarhistična diktatura Saudova Arabija in Katar, nove svetovne velesile, sunitski in šiitski blok, ki ga tvorijo Hezbollah, Iran ter oblast v Damasku. Posledico brutalnega režima so kmalu izkoristile radikalne milice in "speče" celice, ki so bile po odhodu ZDA iz Iraka pripravljene na novi konflikt in širjenje svojih idej islamskega kalifata (Videmšek 2013, 131–132).

3.6 Islamska država

Definicija Islamske države po Feldmanu je opredeljena kot država, ki je vodena skozi islamsko pravo in islamske vrednote. Islamska država (IS) deluje v skladu s svojimi vrednotami in se ravna po šeriatskih načelih (Feldman 2008, 103–147). S pričetkom sirske državljanske vojne in odhodom ameriških oboroženih sil iz Iraka je na ozemlju Iraka in Sirije pričela nastajati Islamska država, ki pa se razlikuje od definicije Islamske države, ki je veljala pred začetkom konflikta na omenjenem teritoriju.

Da bi razumeli nastanek in delovanje Islamske države na območju Iraka in Sirije, je potrebno pogledati ozadje nastanka radikalnega islamizma, ki je temelj pri uveljavljanju novonastale politične tvorbe na tem ozemlju, ter historično potek dogodkov na tem ozemlju po 2. svetovni vojni. Po koncu prve svetovne vojne je Velika Britanija pričela izgubljati teritorije in vpliv na Bližnjem vzhodu, ZDA pa so prepoznale interes v regiji ter s Saudovo Arabijo sklenile posle za črpanje nafte. Leta 1953 so britanske in ameriške tajne organizacije izvedle državni udar v Iranu, ki je bil osnovan na širjenju svojega vpliva ter razdeljevanju koncesij za črpanje nafte. Večino vpliva v Iraku je imela Velika Britanija, ki pa ga je leta 1958 izgubila z državnim udarom. Nekaj let kasneje se v igro vmešajo ZDA, ki so zrežirale državni udar in na oblast postavile Sadama Husseina, ki je deloval v njihovem interesu (Chomsky in Vltchek 2013, 111–134). V 90. letih 20. stoletja so se ZDA zapletle v zalivsko vojno in utrdile svoj vpliv v regiji z napadom na Irak. Po 11. septembru 2001 so ZDA intervencije na Bližnjem vzhodu upravičevale z globalno vojno proti terorizmu in izvozom demokracije, ki je po mnenju mnogih islamistov zahodna kreacija, ki se je razvila pod okriljem krščanskega nauka in ni primerna v muslimanskem okolju (Allawi 2009, 160).

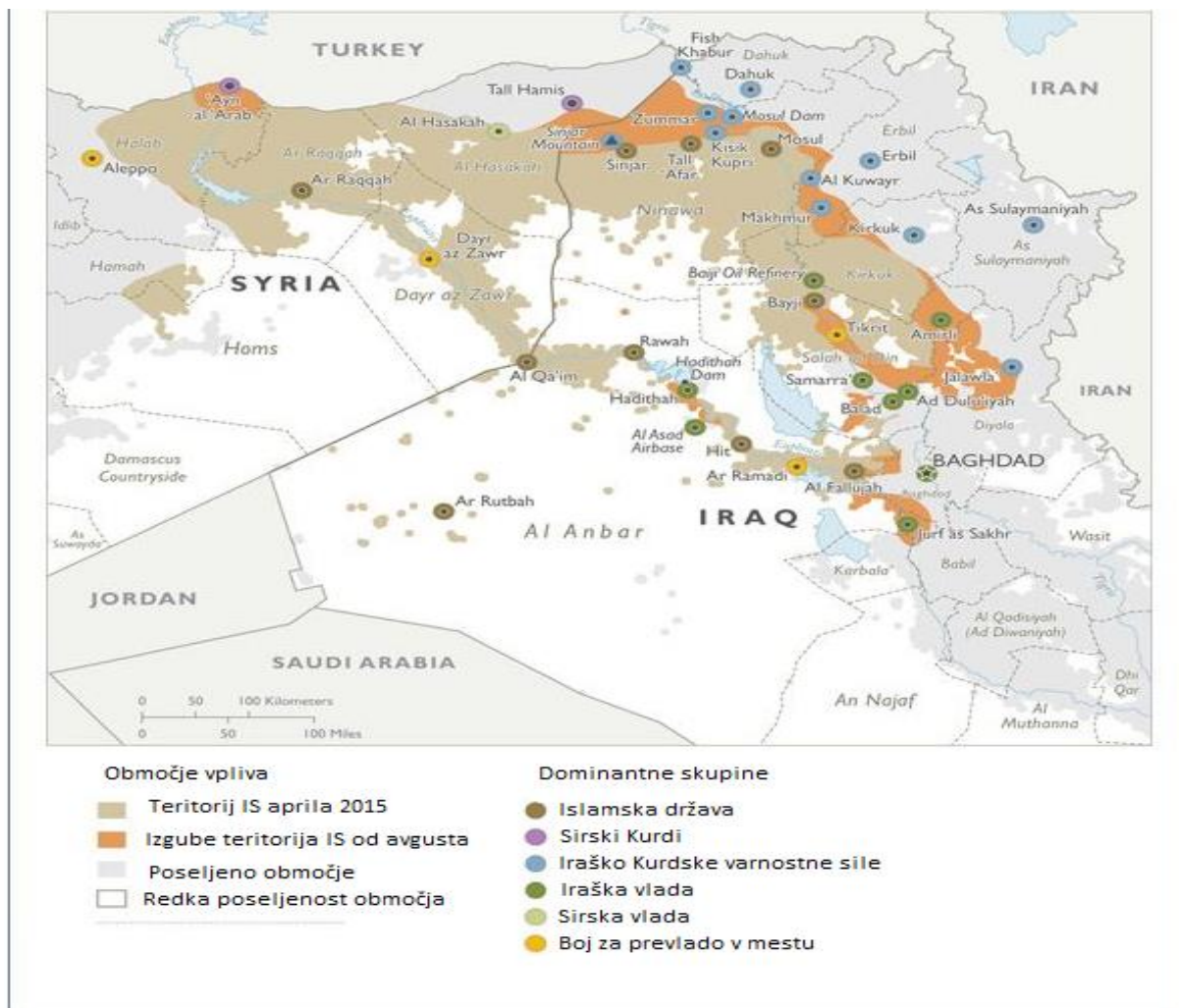
V regiji ima poglavitno vlogo Saudova Arabija, katere interes in vpliv segata od držav Bahrajna do Indonezije. Država, ki je bogata z zalogami nafte in zemeljskega plina, financira najbolj ekstremne oblike islamizma, ZDA pa so svoj interes uveljavljale skupaj s Saudovo Arabijo in takšni politiki financiranja ekstremnih skupin niso nasprotovale. Navsezadnje je Saudova Arabija, ki je v osnovi ekstremna oblika islamske države, močna zaveznica ZDA. Poleg ZDA je tudi Velika Britanija podpirala radikalni islamizem zaradi nasprotovanja razmahu nacionalizma. Z vdorom sovjetskih sil v Afganistan so ZDA začele podpirati mudžahadine v Afganistanu in širiti svoj vpliv v državi. Mudžahadini so se borili v imenu Zahoda in bili oboroženi ter financirani iz Londona in Washingtona. (Chomsky in Vltchek 2013, 111–134).

Arabska pomlad je radikalnim islamističnim skupinam ponudila priložnost za prevzem parlamentarnega sistema v državah, kjer je potekala revolucija. Denar, ki se je stekal skrajnim skupinam, je prihajal iz največje sponzorske države, Saudove Arabije. ZDA, Velika Britanija in Francija so dopuščale obstoj Muslimanske bratovščine zaradi njihove neoliberalne ideje, ki je služila v korist velikim silam, vendar je spodbujala radikalne islamske prijeme (Chomsky in Vltchek 2013, 117–120). Z razmahom sirske državljanske vojne so se ZDA postavile na stran Svobodne sirske vojske, pomoč Asadovi opoziciji, katero sestavljajo radikalne

islamistične skupine in Islamska država, pa prihaja tudi iz Saudove Arabije in Katarja (Chomsky in Vltchek 2013, 125–126).

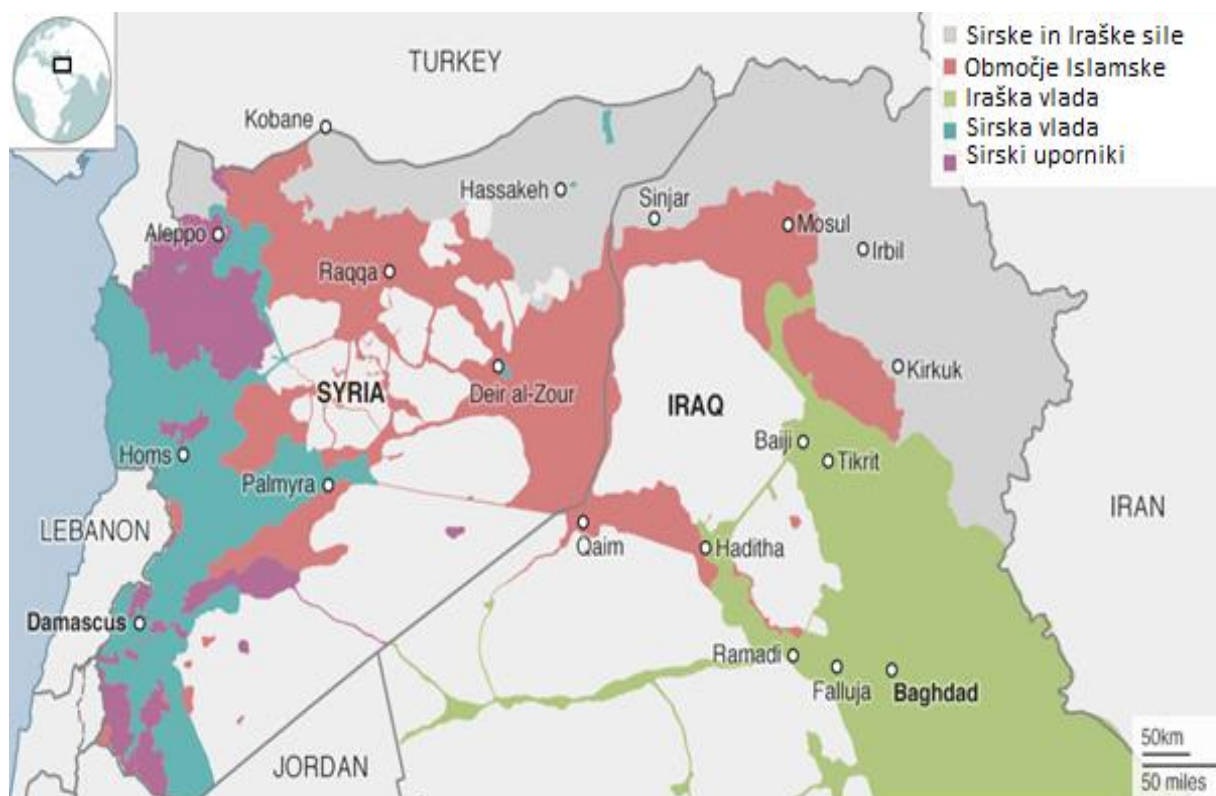
Samooklicana Islamska država (imenuje se tudi Islamska država Iraka in Levanta – ISIL/ISIS) je teroristična sunitsko-islamistična skupina, ki obvladuje območja severozahodno v Iraku in severovzhodno v Siriji od leta 2013 dalje (Katzman in drugi 2014, 2). Islamska država ogroža varnost v obeh državah in nase pritega mednarodno pozornost, predvsem zaradi ekstremne publicitete, ki jo IS izvaja. Islamska država je del uporniških skupin, ki se borijo proti koalicijskim silam v Iraku in se je po umiku sil ZDA razširila na ozemlju Iraka in Sirije. Priložnost za vzpon je IS izkoristila v nezadovoljnih sunitskih plemenskih skupnostih v Iraku in oddaljenih regijah Sirije, kjer divja državljanska vojna. Poleti 2014 so islamistične sile, ki so jih podprla sunitsko-arabska plemena, prodirale ob rekah Tigris in Evfrat ter zasedle mnoga strateška mesta, med njimi tudi Mosul, ki je drugo največje mesto v Iraku. Od ofenzive dalje IS sile izvajajo teror na zasedenem ozemlju, eksekucije civilistov, etičnih in religioznih manjšin, novinarjev in tujcev. Leta 2014 naj bi IS imela preko 10.000 borcev, njen strateški cilj pa je vzpostavitev kalifata v Iraku, Siriji in ZDA (Katzman in drugi 2014, 1–2). Februarja 2015 naj bi IS imela med 20.000 in 32.000 borcev v Iraku in Siriji, od tega naj bi do oktobra istega leta pritegnila preko 28.000 borcev iz tujine, od tega 5000 oseb iz zahodnih držav (BBC 2015, 8. oktober). Po nekaterih drugih ocenah naj bi bilo na ozemlju IS po ocenah CIE aktivnih 20.000–31.000 borcev (Sciutto in drugi 2014), po ocenah džihadistov 40.000 borcev in 60.000 podpornikov (Nakhoul 2015), po ocenah Ruske tiskovne agencije 70.000 borcev (Russian News Agency 2014, 10. december) ter 200.000 pripadnikov IS po ocenah kurdskih borcev (Cockburn 2014).

Slika 3.1 Ozemlja pod upravljanjem Islamske države aprila 2015 in ostale interesne skupine na ozemlju Iraka in Sirije



Vir: U.S. Department of Defense

Slika 3.2 Ozemlje pod upravljanjem Islamske države v letu 2016 in ostale interesne skupine na ozemlju Iraka in Sirije



Vir: IHS Conflict Monitor

Organizacijsko strukturo IS lahko zasledimo leta 2002 z vzpostavitvijo sil, imenovanih *Tawhid wal Jihad* (monoteizem in džihad), ki jih je vodil Abu Musa al Zarqawi ter Al Kaide na ozemlju Iraka, ki so delovale pod imenom *Al Qaeda in Irak* (AQ-I). Po smrti voditelja skupine Tawhid wal Jihad, Zarqawija, leta 2006, se je skupina preimenovala v skupino Islamske države Iraka (ISI), ki je leta 2010 izgubila 2 voditelja, vendar je še vedno delovala. Z umikom sil ZDA iz Iraka je skrajna skupina ISI obnovila svojo infrastrukturo ter pričela z osvajanjem ozemlja v Iraku. Do leta 2013 je prišlo do razkola znotraj skupine z Al Kaido, skupina pa se je aprila 2013 združila z iraškimi silami in silami v Siriji, imenovanimi *Jabhat al Nusra*, pod imenom Islamska država Iraka in Levanta (ISIL/ISIS) (Katzman in drugi 2014, 4). S širitvijo ISIL je bilo opaziti, da t.i. država izvaja svojo administracijo na teritorijih, ki niso pod nadzorom državne oblasti. Junija 2014 se je skupina preimenovala v Islamsko državo (IS), pod njen nadzor pa je prišlo območje, ki se je raztezalo od Aleppa v Siriji do province Diyala v Iraku in obsega populacijo 6 milijonov ljudi (Tome 2015, 124).

4 KONCEPT PROPADLIH DRŽAV

Preučevanje propadle države je izredno kompleksen problem, na primeru katerega ne moremo uporabiti nekih ustaljenih formul in fizičnih zakonitosti. Državo, ki zadostuje kriterijem propadle države, je potrebno identificirati, preučiti in določiti kazalce, ki to državo klasificirajo in razporejajo po lestvici, na kateri uporabljamo indikatorje za merjenje propadlosti neke države. V tem poglavju bom opisal oblikovanje koncepta, njegovo zgodovino in izvor za nastanek ter definiral koncept propadlih držav s pomočjo indikatorjev za merjenje propadlosti držav. Za lažje razumevanje bom definicijo propadlosti države razporedil v štiri skupine, ki države razvrščajo od stabilnih in močnih držav do šibkih in propadlih držav.

4.1 Oblikovanje koncepta propadlih držav

Pri oblikovanju in preučevanju koncepta propadlih držav je najbolj smotrno za primer in primerjavo vzeti evropske države, kjer se je skozi čas razvijal koncept moderne države, ter države, ki so na nasprotnem bregu in veljajo kot primer propadlih držav in so bile skozi zgodovino povezane z evropskimi državami. Teorijo propadle države lahko med drugim opredelimo kot odgovor na drastično povečanje držav, posebno post-kolonialnih držav v Afriki, kjer državne oblasti niso zmožne zagotavljati nadzora nad svojim teritorijem (Woolaver 2014, 599).

Moderne države v Evropi so postale učinkovite, legitimne, gospodarsko uspešne skozi dolg proces v zgodovini in so združevale skupnosti ljudi na nekem teritoriju, ki je zajemal izjemne politične, gospodarske in vojaške dogodke. Nenehno nasilno tekmovanje med akterji za teritorij, bogastvo in trgovske poti je v procesu razvoja zahtevalo nenehne vojne, ki so oblikovale podobo modernih držav. Da je prišlo do vzpostavitve moderne in močne države, je bilo sprva potrebno vzpostaviti fragmentacijo, ki je potekala skozi dolgo obdobje. Javna moč se je prenesla na posamezne osebe, ki so obvladovale vojaško, sodno in ekonomsko oblast. Z Westfalskim sporazumom leta 1648 so nastali zametki prvih modernih držav, ki so v nenehnem razvoju. S tem so države poslale sporočilo različnim centrom moči, da ne posedujejo avtoritete na nekem ozemlju, ampak da absolutno moč poseduje le država. Za uspešno delovanje države je bilo izjemnega pomena pravo, ki je vključevalo zametke rimskega prava, Cerkev pa se je opirala na pravo in legitimnost ter s tem pripomogla k sekularnosti države in Cerkve (Brock in drugi 2012, 25–28).

V nasprotnem primeru se nasilen in dolgotrajen proces, ki je pripeljal do vzpostavitve moderne države, ni zgodil v Sub-Saharski Afriki, kjer je bila situacija popolnoma drugačna, tekmovanja za ozemlje med vladarji pa se niso pojavljala do prihoda velesil, ki so območja Afrike kolonializirala in vsilila svoj politični sistem in vrednote. Kolonizatorji so ozemlja izkoristili za gospodarske namene in jih popolnoma izčrpali, obenem pa se niso posvetili izgradnji političnega in ekonomskega sistema. Za maksimiranje profita na novih ozemljih je bila razvita šibka infrastruktura in ohlapna zakonodajna oblast, ki je z umikom kolonialnih sil povečini razpadla oz. ni funkcionirala. Nacionalno gibanje je prineslo osamosvojitve držav v Afriki, vendar so na oblast stopili avtoritativni vladarji brez političnih izkušenj, ki so vzpostavili koruptivni državni aparat in skušali v svoje življenje vnesti zahodne vrednote in bogastvo kljub visoki revščini v državi (Brock in drugi 2012, 28–31). Za primer šibkega okolja lahko na drugi strani preučimo območje Bližnjega vzhoda ter Afganistana, ki se razlikuje od Afrike, vendar lahko potegnemo nekatere paralele pri razumevanju propadlosti države. Območje je bilo v zgodovini pod vplivom Perzijskega cesarstva, Aleksandra Velikega, Indijci, Turki in Mongoli. Zgodovina in populacija območja je izredno heterogena in na njenem območju potekajo boji med skupinami, zunaj območja pa sta državo ogrožala dva imperija in sicer Rusije ter Britanije. Afganistan je postal nekakšna tamponska cona med velesilama v strateški igri, kjer tudi v novejšem veku prihaja do nenehnih trenj med skupinami in velesilami (Brock in drugi 2012, 33–35).

Koncept šibkih držav (ang. Weak State), propadajočih držav (ang. Failing State), propadlih držav (ang. Collapsed State) in drugih se je razvil za potrebe širjenja zahodnih humanitarnih vrednot ter varnostnih implikacij na države, ki so "šibke" oz. "propadle". Percepcija grožnje varnosti je v obliki propadlih držav zaznana s strani EU kot visoka varnostna grožnja in preusmerja del pozornosti na reševanje problema o vzdržnosti držav, ki zadostujejo kriteriju propadle države (Grimm in drugi 2014, 199). Šibke in propadle države so politično, ekonomsko in socialno šibke entitete. V večini primerov gre za bivše kolonije, ki so pridobile neodvisnost od kolonizatorjev v drugi polovici 20. stoletja na podobnem ozemlju, kot ga je zasedal kolonizator (Brock in drugi 2012, 35). Pravi zagon preučevanja propadlih držav je bil opazen v devetdesetih letih prejšnjega stoletja s preoblikovanjem mednarodnega okolja in drugačne percepcije mednarodnih odnosov ter sesutjem držav v Somaliji in Jugoslaviji v začetku devetdesetih let. Mednarodne organizacije so interes delovanja videle znotraj razpadajočih državnih entitet ter se začele posvečati novi problematiki. Prva izmed takšnih organizacij je bil Inštitut Združenih narodov za socialni razvoj (United Nations Research

Institute for Social Development), ki je preučeval omenjeno problematiko. Kasneje, po letu 1990, se pojavijo različni akterji, kot so Svetovna banka (World Bank), Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj (OECD), Evropska unija ter ostale mednarodne in regionalne organizacije (Grimm in drugi 2014, 198–199).

Širšo percepcijo propadle države lahko zaznamo s terorističnimi napadi na ZDA, 11. septembra 2001, ko so nacionalne varnosti Zahodnih držav zaznale šibke in propadle države kot vir grožnje, saj zaradi nedelujočega državnega aparata in organov prisile ponujajo zatočišče ekstremnim skupinam. Analitiki so bili mnenja, da je intervencija v državah, ki ustrezajo kriterijem šibke in propadle države, upravičena in potrebna za zagotovitev varnosti in stabilnosti v mednarodnem sistemu (Grimm in drugi 2014, 199–200). Z novim poglavjem v mednarodnem toku političnih dogodkov so napadi terorističnih skupin opomnili, da šibke države nudijo zatočišče ekstremnim skupinam. Razlog za to je v nedelovanju sodne veje oblasti in slabim nadzorom nad svojim ozemljem, ki nudi prostor za širjenje in skrivanje radikalnih idej, ki so nato implicirane na politične akterje, to pa predstavlja grožnjo mednarodni varnosti (Blair in drugi 2014, 11–12).

4.2 Definicija koncepta propadlih držav in njene karakteristike

V tem poglavju magistrske naloge bom razložil definicijo koncepta propadle države in med seboj primerjal različne koncepte propadle države glede na njeno propadlost in umestitev v določeno skupino. Definicijo koncepta je težko opredeliti zaradi neuniverzalnosti opisanega pojma in mnogih avtorjev znanstvenih člankov, ki nimajo enotnega poimenovanja na omenjeno problematiko.

Propadle države so države, ki so zapadle v popoln kolaps, kar je krivda človeškega dela, kot je npr. državljanska vojna, uničena ekonomija, okoljska degradacija in podobno. Zagotavljanje varnosti, vodenja politike in ekonomije je kljub mednarodnim naporom izredno oteženo (Carment in Samy 2014, 3). Chomsky govori o tem, da lahko propadlo državo identificiramo, ko ta ne more ali noče zaščititi svojih državljanov pred nasiljem in ostalimi destruktivnimi dejanji. V okolju, kjer je umeščena propadla država, so institucionalne in administrativne strukture neučinkovite in koruptivne. Poleg tega pa država ne upošteva mednarodnega in domačega prava ter na lastno pest izvaja agresijo in nasilje (Chomsky 2006, 1–2). Vladavina prava je utemeljena preko selektivne izbire in ne preko legitimnosti in vladavine prava. V državi, ki ne deluje učinkovito, vodja ne odgovarja ljudstvu zaradi neučinkovitega

mehanizma. Šibke in propadle države so tako nezmožne zagotavljati legitimnost in politiko na danem ozemlju, državna ekonomija pa deluje neučinkovito. Ideja države je prebivalcem v državi tuja in se ti povezujejo znotraj države v skupine, ki jim pripadajo. V močnih in stabilnih državah je državni aparat tisti, ki zagotavlja politične, legalne in socialno-ekonomske pravice za državljane v zameno za obveze, ki jo imajo prebivalci znotraj države, kot so plačevanje davkov. Ko država ne more zagotoviti osnovnih potreb za državljane, se le-ti obrnejo drugam, kjer najdejo zadovoljstvo v materialnih in nematerialnih potrebah (Brock in drugi 2012, 15–18). Na šibkost držav lahko gledamo kot na zmožnost države in kapaciteto države, ki se razlikuje od idealne podobe delovanja države. Merimo lahko razlikovanja in odstopanja države glede delovanja institucij, ekonomije, suverenosti, izvajanja avtoritete, legitimnosti in političnih procesov, ki so definirani skozi teorijo in mednarodno pravo (Carment in drugi 2014, 3–4).

Po zunanjem političnem poročilu (Country Indicators for Foreign Policy), ki ga za merjenje indeksa propadlosti držav meri univerza Carleton, je mogoče razbrati 3 glavne karakteristike propadle države. Glede na poročilo so to *avtoriteta*, *legitimnost* in *kapacitete* (David in Samy 2014 5–6).

Kapacitete so izražene kot potencialne zmogljivosti države, da uporabi tiste zmogljivosti, ki zagotovijo končni produkt. Države, ki nimajo kapacitet za uporabo resursov, se spopadajo s krizo v primeru naravnih katastrof, epidemij, pomanjkanja hrane in pritiska migrantov. Prebivalstvo tako trpi za pomanjkanjem hrane, obleke in izobrazbe, odvisno je od zunanjih akterjev in mednarodne skupnosti. Glavni kazalci za merjenje kapacitete so: bruto domači proizvod na prebivalca (BDP per capita), izobrazba, človeški razvoj, umrljivost, pismenost, riziko za katastrofe, obdelovalne površine, poraba energije (David in Samy 2014 5–6).

Kot drug dejavnik je težava z *avtoriteto* in nezmožnost obvladovanja ljudi ter teritorija. Država mora poleg odsotnosti oborožene grožnje zagotavljati odsotnost strahu pred kriminalom, nasiljem, povezanim z drogami, terorizmom, državljansko vojno in mednarodnim konfliktom. Država, ki ne zagotavlja avtoritete, ne dosega kredibilnosti in zaupanja med prebivalci, ki avtoritete ne podpirajo in se ji upirajo. Država mora zagotoviti aparat prisile, ki deluje na njenem suverenem teritoriju, zagotavljati javne dobrine in zagotavljati stabilno in varno okolje za razvoj. Država, ki ne poseduje avtoritete, ne more izvajati legalnih procesov na svojem teritoriju ter se težko upira notranjim in zunanjim grožnjam. V primeru odsotnosti avtoritete države to prevzamejo uporniške skupine, nadzor meje pa postane nenadzorovan ter omogoča prost pretok ljudi in dobrin. Državni aparati

postanejo privatizirani, pojavi se korupcija, varnost pa se lahko privatizira. Poročilo meri avtoritete z naslednjimi kazalci: vladavina prava, ekonomska rast, notranji upor, obmejna nesoglasja, velikost neformalne ekonomije, plačevanje davkov, vojaški izdatki, politična stabilnost, terorizem in število beguncev (David in Samy 2014 6–7).

Naslednji parameter je *legitimnost*, ki izraža podporo državi, ki jo javnost in mednarodno okolje izražata do zakonodaje ter politike. Podpora javnosti mora biti ustvarjena prostovoljno in biti izražena skozi celotno državo in dosegati konsenz zunaj države. Glavne značilnosti za legitimnost se izražajo skozi enakost spolov, stopnjo demokracije, pravice manjšin, civilne in politične pravice, svobodo tiska, stopnjo korupcije in transparentnosti (David in Samy 2014 7–8).

Po Brocku in ostalih so glavne karakteristike propadle države razdeljene v 3 skupine (Brock in drugi 2012, 18).

- *Vladavina*

Neučinkovito delovanje vlade in pojav koruptivne administracije v institucionalnih strukturah. Vladanje je osnovano na selektivni bazi in ne na vladavini prava. Za zagotavljanje oblasti ima vlada monopol nad uporabo in nadzorom sile, legitimnost oblasti pa je na nizki stopnji.

- *Ekonomija*

Pomanjkanje koherentnih nacionalnih ekonomij, ki zagotavljajo vzdržen ekonomski razvoj, blagostanje za državljane ter resurse za delovanje države. Država ni zmožna združiti tradicionalnega kmetijstva, urbanega sektorja in moderne industrije. Zaradi nedelovanja gospodarstva in ekonomije je država v veliki meri odvisna od zunanjih ekonomskih interesov.

- *Narodnost*

V tem primeru državljanske pravice niso zagotovljene, deljeno prebivalstvo pa se povezuje v lokalne in etične skupine, teh pa se ne more povezati pod skupnim imenovalcem "državljanov" ali "naseljencev" na skupnem teritoriju, ki temelji na nacionalni stopnji.

Avtor članka, Kaplan, govori o različnih definicijah konceptov propadle države, potrebno pa je vedeti, da obstaja precej različnih kredibilnih definicij, ki vsaka zase rahlo odstopa. Najbolj opazna in ažurna je *Foreign Policy Failed State Index* (FSI), ki deluje s *Fund for Peace* ter je tudi najbolj točna. Definicije o propadlih državah poleg FSI ponujajo *Britain's Department for*

International Development (DFID), Political Instability Task Force, the Brooking Institution, the World Bank in OECD, med katerimi prihaja do nekaterih odstopanj (Kaplan, Seth 2014, 50–51). V magistrski nalogi so predstavljeni indikatorji ter definicije, ki so glede na obravnavano problematiko najbolj relevantni, opirajo pa se predvsem na podatke, pridobljene preko najnovejših in točnih poročil FSI ter drugih.

4.3 Indikatorji koncepta propadlih držav

Pri določanju stopnje propadlosti držav je treba upoštevati zabrisanost točno določene meje za določanje stopnje propadlosti neke države in njenem klasificiranju. Ko govorimo, da je neka država propadla oz. šibka država, lahko takšno državo zagotovo opredelimo kot popolno nasprotje močne in stabilne države. Pri določanju indikatorjev si lahko pomagamo z nekaterimi poročili, ki podajajo merljive indikatorje za določene države, vendar niso ažurni in pri preučevanju problematike zaradi starih podatkov niso relevantni. Za preučevanje trenutne problematike je najbolj relevanten vir s ponujenimi indikatorji Indeks propadlih držav (ang. "The Failed States Index"), z ostalimi poročili pa si lahko pomagamo pri merjenju stopnje propadlosti držav in preverjamo, ali so rezultati skladni.

4.3.1 Indeks propadlih držav (The Failed States Index)

Pri preučevanju problematike ter določanju indeksa propadlih držav ima izredno pomembno vlogo Fundacija za mir (Fund for Peace), ki deluje kot neodvisna in neprofitna organizacija, ki se ukvarja z raziskavami ter izobraževanjem na področju preprečevanja nasilnih konfliktov in promocije vzdržne varnosti. Pri določanju indikatorjev uporablja holističen pristop za šibke in propadle države ter uporablja orodje za preučevanje, ki se imenuje CAST (Conflict Assessment System Tool), ki deluje kot program za analizo pridobljenih podatkov in merjenja stopnje konflikta in propadlosti držav. Sistem CAST je izredno napreden sistem za zgodnje opozarjanje in ocenjevanje notranjih konfliktov, uporabljajo pa ga tako Nizozemska vlada, zunanje ministrstvo ZDA, Agencija za zgodnje varnostno odkrivanje v ZDA (DARPA) in mnoge univerze. Metodologija CAST, ki jo uporablja Fundacija za mir, tako predstavlja način za zgodnje odkrivanje nevarnosti meddržavnih konfliktov ter morebitnega propada držav in je z njim mogoče omejiti konflikt in preventivno ukrepati, preden pride do nastalega konflikta (Fund for Peace 2015a). Sistem pri ocenjevanju propadlosti držav uporablja 12 indikatorjev, ki so razporejeni v 3 skupine in sicer: socialni indikatorji, ekonomski indikatorji ter politični

indikatorji (Brock in drugi 2012, 21). Relevantne podatke pridobivajo preko javno dostopnih virov in publikacij, kot so: internetni, televizijski in radijski viri, intervjuji, uradni dokumenti, poročila organizacij, esejev in preko univerz. Fundacija za mir preučuje 177 držav z 12 indikatorji, ki bodo v nadaljevanju predstavljeni (Fund for Peace 2015a).

Letno poročilo 2015 – *Fragile States Index 2015* – je najnovejše in zajema najbolj točne in relevantne podatke za merjenje propadlosti držav, zajema podatke, zbrane v obdobju med 1. januarjem 2014 in 31. decembrom 2014 (Fund for Peace 2015b).

4.3.1.1 Socialni indikatorji

V sklopu socialnih indikatorjev lahko zaznamo indikatorje, ki preučujejo podatke o prebivalstvu na nekem teritoriju, družbenih skupinah, masi beguncev ter migracijah prebivalcev zaradi raznovrstnih vzrokov. V to skupino spadajo: vpliv demografskega pritiska, množične migracije prebivalstva znotraj države in pretok beguncev, dediščina skupin, ki se jim je zgodila krivica ter si željo maščevati in jih obdaja paranoja, ter dolgoročno izseljevanje ljudi in beg možganov iz države (Fund for Peace 2015b).

Vpliv demografskega pritiska zajema pritiske populacije, ki jih povzročijo razne bolezni in naravne katastrofe ter jih vlada zaradi pomanjkanja kapacitet in volje ne more odpraviti in zaščititi. V tej skupini se merijo: *naravne katastrofe, bolezni, okolje, onesnaženost, pomanjkanje hrane, podhranjenost, pomanjkanje vode, rast prebivalstva, stopnja mladih in stopnja umrljivosti* (Fund for Peace 2015b).

Množične migracije prebivalstva znotraj države in pretok beguncev je povezan z razseljenostjo populacije in vpliva na delovanje javnih storitev, kar predstavlja varnostno grožnjo. V tej skupini se meri: *razseljenost populacije, begunska taborišča, taborišča notranje razseljenih ljudi, bolezni, ki so povezane z razseljevanjem prebivalstva, število beguncev na prebivalca, število notranje razseljenih ljudi na prebivalca in kapacitete* (Fund for Peace 2015b).

Dediščina skupin, ki se jim je zgodila krivica, se željo maščevati in jih obdaja paranoja, se pojavi, ko pride do napetosti in nasiljem med skupinami. Država, ki bi morala zagotoviti varnost, je neučinkovita, strah in nasilje pa se stopnjujeta. V tej skupini se meri: *diskriminacija, nemoč, etično nasilje, nasilje med skupnostmi, sektaško nasilje ter versko nasilje* (Fund for Peace 2015b).

Dolgoročno izseljevanje ljudi ter beg možganov iz države je opaziti, ko prebivalci nimajo možnosti za dostojno življenje. Pojavijo se migracije ljudi, ki za sabo puščajo prazen prostor človeškega kapitala. Izseljevanje ljudi se pojavi pred nastankom konflikta ali pa med nastankom konflikta. V tej skupini se meri: *migracije na prebivalca, človeški kapital ter emigracije izobraženih državljanov* (Fund for Peace 2015b).

4.3.1.2 Ekonomski indikatorji

Pri preučevanju ekonomskih indikatorjev se upošteva podatke, ki so zajeti glede na neenakomeren ekonomski razvoj med prebivalci ter gospodarsko moč države. V skupini ekonomskih indikatorjev se nahajata dva indikatorja, ki sta: neenakomeren ekonomski razvoj ter revščina in padec ekonomskega razvoja (Fund for Peace 2015b).

Neenakomeren ekonomski razvoj se odraža med etičnimi, verskimi in regionalnimi skupinami, država pa ima težave z zagotavljanjem svojih obvez. V tej skupini se meri: *koeficient GINI*, ki meri distribucijo prihodka med posamezniki in gospodinjstvi ter ugotavlja razporeditev prihodka med prebivalstvom (The World Bank 2015a), *delež prihodka 10% najbogatejših, delež prihodka 10% najrevnejših, razmerje med zagotavljanjem storitev med ruralnim in urbanim okoljem, dostop do storitev ter delež živečega prebivalstva v barakah* (Fund for Peace 2015b).

Revščina in padec ekonomskega razvoja se dotikata zmožnosti države, da v primeru, da državljani ne morejo poskrbeti zase, to stori država in prepreči delitev ljudi na tiste, ki določene dobrine posedujejo in tiste, ki si določenih dobrin ne morejo privoščiti. V tej skupini se meri: *ekonomski deficit, državni dolg, nezaposlenost, nezaposlenost mladih, kupna moč, bruto domači proizvod (BDP) na prebivalca, rast BDP ter inflacija* (Fund for Peace 2015b).

4.3.1.3 Politični, vojaški in varnostni indikatorji

V sklopu političnih, vojaških in varnostnih indikatorjev se nahajajo predvsem podatki o nedelovanju državnega aparata, korupciji, nepotizmu, nedelovanju sodnega sistema, ustvarjanjem privatnih skupin in sovražnem govoru. Zaradi nedelovanja države ta ni zmožna zagotoviti varnosti in stopnjevanega nasilja. V sklopu političnih, vojaških in varnostnih indikatorjev se pojavlja 6 indikatorjev, ki so: legitimnost države, distribucija javnih dobrin,

upoštevanje človekovih pravic in vladavine prava, delovanje varnostnega aparata, pojav frakcij med elitami v državi ter zunanja intervencija (Fund for Peace 2015b).

Legitimnosti države ni možno zagotoviti s pojavom korupcije reprezentativnih oseb in države, ki ne upošteva družbenih pogodb. Država mora delovati transparentno in pregledno ter imeti zaupanje državljanov, ker v nasprotnem primeru ne more zagotavljati legitimnosti. V tej skupini se meri: *stopnjo korupcije, uspešnost delovanja države, politično participacijo, volilni proces, stopnjo demokracije, vpliv ekonomije na volitve, trgovino z drogami, pojav demonstracij in protestov ter boj za oblast* (Fund for Peace 2015b).

Distribucija javnih dobrin pomeni, da mora država zagotoviti javne dobrine, kot so zdravstvo, izobraževanje in sanitarne storitve, ki so osnovne obveznosti države. V tej skupini se meri: *delo policije, stopnjo kriminala, zagotavljanje izobrazbe, pismenost, zagotavljanje vode in ustrezne sanitarne infrastrukture, delujočo infrastrukturo, kvaliteto zdravstvene nege, telekomunikacije, dostop do interneta, zanesljivost energije in cestno infrastrukturo* (Fund for Peace 2015b).

Upoštevanje človekovih pravic in vladavine prava je pomembno za delovanje države. Država mora prevzemati odgovornost za človekove pravice in njihovo kršitev ter za to odgovarjati. Za red in delovanje države je ključno upoštevanje vladavine prava, ki je odgovornost države. V tej skupini se meri: *svobodo tiska, civilne svoboščine, politično svoboda, trgovino z ljudmi, število političnih zapornikov, število oseb, ki prestajajo zaporno kazen, verske pregone, mučenje ter število usmrtitev* (Fund for Peace 2015b).

Delovanje varnostnega aparata mora nadzorovati država, ki mora nad varnostnim aparatom ter uporabo sile imeti monopolno vlogo. Nedelovanje države se pokaže, ko se znotraj države pojavijo številne skupine, ki uveljavljajo svoje interese s silo, država pa upornih skupin ne more zatreti. V tej skupini se meri: *notranji konflikti, širjenje manjšega orožja* (ang. Small Arms Proliferation), *pojav uporov in protestov, žrtve zaradi pojava konfliktov, število vojaških udarov, aktivnost upornikov, stopnjo militantnosti, bombne napade ter politične zapornike* (Fund for Peace 2015b).

Pojav frakcij med elitami v državi se pojavi, ko se nacionalni in lokalni voditelji zapletejo v nerešljive situacije, kjer uveljavljajo svoj prav in nabirajo politično moč. Elite med seboj egoistično tekmujejo za vpliv in bogastvo v družbi, ki zanemarja interes države. V tej skupini se meri: *boj za oblast, nelegitimne zaprisege drugi oblasti, prirejanje volitev ter vpliv političnih tekmecev* (Fund for Peace 2015b).

Zunanja intervencija se pojavi, ko država ni zmožna zagotoviti svojih mednarodnih in domačih obveznosti. Zunanji akterji lahko intervenirajo v državi z namenom vzpostavitve delovanja javnih storitev, varnosti ali z manipulativnim namenom vpliva na državo. V tej skupini merimo: *zunanjo pomoč, prisotnost mirovnih sil, prisotnost sil Združenih narodov, zunanjo vojaško intervencijo, sankcije zoper državo in kreditno sposobnost države* (Fund for Peace 2015b).

Države, ki so zajete na seznamu (Priloga A), so razporejene glede na seštevek točk, ki je opredeljen za vsak indikator posamezno. Države, ki imajo višji seštevek točk, se uvrščajo v vrh propadlih držav, v nasprotnem primeru pa se države z nižjim številom točk uvrščajo med bolj uspešne države in se oddaljujejo od koncepta propadlih držav. Pri vsakem izmed 12 indikatorjev lahko država dobi od 0 točk (visoka stabilnost) do maksimalno 10 točk (najbolj propadla država), kar pomeni, da je skupna vsota indikatorjev 120 točk (Fund for Peace 2015b).

4.3.2 Ostali indeksi stopnje propadlosti držav

Pri določanju indeksa propadlih držav se je kot za pripomoček pri preverjanju podatkov moč opreti na nekatere ostale indekse, ki merijo stopnjo propadlosti držav, vendar ne postrežejo z novjšimi podatki. Eden izmed takšnih indeksov je *Indeks šibkosti držav v razvijajočem se svetu* (*Index of State Weakness in the Developing World*), katerega avtorja lestvice za leto 2008 sta Susan E. Rice in Steward Patrick, ki razdelita 20 indikatorjev med ekonomsko sfero, politično sfero, varnostno sfero ter socialno blaginjo v državi. Dokument obsega analizo 141 držav v razvoju glede na njihovo delovanje (Rice in Patrick 2008, 3–5). Lestvica, ki jo avtorja predstavljata, ne obsega tako podrobne analize kot Indeks propadlosti držav Fundacije za mir.

Ekonomska sfera zajema bruto nacionalni proizvod (BNP) na prebivalce, rast BDP, neenakost prihodkov, stopnjo inflacije in kvaliteto pri preverjanju. **Politična sfera** zajema učinkovitost vodenja države, vladavino prava, odgovornost vodilnih, nadzor nad korupcijo ter svoboščine. **Varnostna sfera** zajema intenziteto konflikta, politično stabilnost ter odsotnost nasilja, državne udare, kršenje človekovih pravic in konflikte na posameznih teritorijih. Zadnja sfera pri določanju indikatorjev za propadle države je **socialna blaginja v državi**, ki zajema umrljivost med otroki, dokončanje osnovne šole, podhranjenost, delež populacije, ki ima dostop do vode in sanitarnih potrebščin ter pričakovana življenjska doba (Rice in Patrick 2008, 9).

Indikatorji se ocenjujejo po lestvici od 0 (predstavlja najslabšo oceno) do 10 (predstavlja najboljšo oceno), in se merijo glede na države v razvoju, ki so zajete v analizo. Država, ki je na takšni lestvici pridobila oceno, ki se bliža 0, se je odrezala slabo, država, ki pa dosega najvišjo število ocene, pa se je odrezala najbolje. Na seznamu (Priloga B) je opaziti celoten seznam držav v razvoju in njihovo uvrščenost na lestvici glede na merljivost indeksov propadlosti države (Rice in Patrick 2008). Stopnja propadlosti držav, ki jo ponuja Indeks šibkosti držav v razvijajočem svetu, poda širšo sliko glede razumevanja propadlosti držav do leta 2008, vendar pa ne postreže z novjšimi podatki, ki so relevantni za raziskavo.

4.4 Vrste koncepta glede na propadlost države

Ko preučujemo definicijo propadlih držav, moramo opredeliti stopnjo propadlosti držav. Za propadlo državo sem razložil, da gre za nasprotje močni državi, ki glede na opredeljene indikatorje funkcionira dobro. Potemtakem bom razporedil države v 4 skupine, od močne države (ang. Strong States), ki ji sledijo šibke države (ang. Weak States), propadle države (ang. Failed States) ter sesute države (ang. Collapsed States).

4.4.1 Močna država (ang. Strong State)

Med države, ki spadajo v skupino močnih držav, bi uvrstil predvsem države, ki se po Indeksu propadlih držav uvrščajo nad 138. mestom (Priloga A) po propadlosti in dosegajo najnižje število točk. Takšnih držav je okrog 40, dobro funkcionirajo in so po Indeksu propadlih držav opredeljene kot stabilne, bolj stabilne, vzdržne ter bolj vzdržne. Države na lestvici dosegajo 50 ali manj točk (Fund for Peace 2015c). Močne države nedvomno izvajajo kontrolo nad svojim ozemljem in zagotavljajo popolne in visoko kvalitetne politične storitve za svoje državljane. Po kazalcih BDP in razvojnih indeksih se močne države uvrščajo visoko. Države, ki spadajo v to skupino, zagotavljajo visoko politično varnost in odsotnost kriminala, zagotavljajo politične svoboščine, državljske pravice ter ustvarjajo ugodno okolje za razvoj in gospodarske priložnosti. Vladavina prava je popolnoma zagotovljena, sodniki pa delujejo neodvisno od določenih skupin. Za infrastrukturo v državi je dobro poskrbljeno, cestno omrežje je redno vzdrževano, prebivalci pa imajo nemoten dostop do telekomunikacij. Javno zdravstvo deluje na visokem nivoju in je dostopno vsem državljanom. Zaradi visokega političnega razvoja močna država živi v miru z ostalimi državami (Rotberg 2003, 4–5).

Močna država mora zagotavljati kapacitete za nadzor in oskrbo nad svojim teritorijem, ki mu vlada. Za uspešno vladanje mora država zagotoviti avtonomnost in suverenost vladajočih, ki imajo popoln nadzor nad uporabo sile. Državni aparati morajo delovati profesionalno, racionalno ter delovati v dobro svojih državljanov in jim zagotavljati javne dobrine (Giraudy 2012, 599–611). Za uspešno delovanje državnega aparata država pobira visoke davke, preko katerih zagotavlja uravnoteženo delovanje države ter visoko stopnjo delovanja civilne in politične skupnosti (Acemoglu 2005, 1203).

4.4.2 Šibka država (ang. Weak State)

Definicija šibke države zajema širok spekter, ki zajema slabše delovanje države zaradi geografskih, fizičnih ter ekonomskih dejavnikov. V skupino šibkih držav bi uvrstil države, ki po Indeksu propadlih držav zasedajo mesta med 66 in 138 na lestvici (Priloga A) ter dosegajo med 80 in 50 točk po Indeksu propadlih držav. Fundacija za mir klasificira te države kot opozarjajoče, manj opozarjajoče ter manj stabilne (Fund for Peace 2015c). Šibka država je še zmeraj dovolj stabilna oblika države, vendar zaradi začasnih težav ne deluje kot močna država. Težave, ki se pojavljajo pri šibki državi, so težave v managementu, pojav pohlepa, despotizma, zunanjih napadov ali pa pojav vseh navedenih oblik. Pojavljati se pričnejo etična trenja med skupinami, verska nestrpnost in druge oblike trenj med skupnostmi na skupnem teritoriju države, ki lahko pripeljejo do nasilnih akcij. Zaradi začasnega ohlapnega delovanja države naraste kriminalna aktivnost. Državni aparat deluje okrnjeno in pojavljati se začnejo težave pri distribuciji javnih dobrin, kot je zdravstvo in oskrba. Šolstvo in zdravstvo začneta kazati prve znake razpadanja, posebej na marginalnih obrobjih. Slabše delovanje gospodarstva in ekonomije se kaže v znižanju BDP na prebivalca, padati začnejo tudi ostali ekonomski kazalci, ki imajo lahko dramatične posledice na blagostanje v državi. Zaradi poslabšanja blagostanja se dviga stopnja korupcije in kriminala, ki se pozna tudi na političnem področju, kjer se kažejo znaki razpadanja demokracije in avtoritarnega vladanja, ki zanemarja civilno družbo (Rotberg 2003, 4–5).

Šibke države trpijo za pomanjkanjem moči po kontroli nad pobiranjem davkov, reguliranju ekonomije ter poseganju nepolitičnih akterjev v sfero države. Država težko nadzoruje monopol nad silo ter težko obvladuje posamezne skupine znotraj države, med katerimi se pojavljajo trenja (Acemoglu 2005, 1199–1202). Zaradi pomanjkanja nadzora nad davki je za razliko od močne države šibka država primorana zmanjšati vlaganja v infrastrukturo, obnovo cest in posodabljanje opreme organov prisile. Zaradi pojava korupcije elite ne vlagajo v

razvoj države, veliko sredstev pa namenijo izplačilu visokih nagrad med vladajočo elito (Acemoglu 2005, 1199–1202). Šibka država kaže mešane znake v državi glede učinkovitosti, kjer v nekaterih delih oblast deluje učinkovito, v drugih pa deluje slabše. Slabše kot se država obnaša in šibkejša kot postaja, bolj se bliža konceptu propadle države (Rotberg 2003, 4).

4.4.3 Propadla država (ang. Failed State)

Propadle države trpijo za pomanjkanjem učinkovitosti delovanja ter trpijo za pomanjkanjem varnosti, hudim nasiljem, razpadajočim sistemom vladavine prava ter trpijo za visoko stopnjo korupcije. Država, kjer oblast ne deluje dobro, izključuje participacijo civilne družbe iz politike ter zatira svobodo tiska in govora ter se diskriminatorno obnaša do vseh družbenih skupin v državi (Rotberg 2003, 5). Priložnost za blagostanje in ekonomski razvoj v državi dobijo le vladajoče elite, ki zanemarjajo blagostanje ostalih državljanov ter jih izključujejo do dostopa javnih dobrin, kot so zdravstvena nega in šolstvo (Rotberg 2013). V skupino propadlih držav bi uvrstil države, ki so po Indeksu propadlih držav uvrščene med 17. in 66. mestom na lestvici (Priloga A) ter dosegaajo med 100 in 80 točk po Indeksu propadlih držav (Fund for Peace 2015c).

Globoka zakoreninjenost konflikta je stalen pojav v propadli državi, ki jo pestijo mnoge nevarnosti ter prisotnost strahu. V večini propadlih držav oblast bije oborožene bitke z uporniškiimi skupinami ter se spopada z mnogimi protesti znotraj svojega teritorija. Večino nasilja je uperjenega proti vladajoči eliti, ki ne želi zapustiti svojih koruptivnih mest. Uporniške skupine po navadi zahtevajo porazdelitev moči vladanja ter uveljavljajo svoje zahteve. Nasilni konflikti, ki se odvijajo v državi, so posledica trenj med etničnimi, verskimi ter drugimi skupinami v državi, ki jih država ne zna vključiti v družbo ter pomiriti strasti. Težava trenj med skupnostmi v državi postane zaskrbljujoča, ko pride do začaranega kroga nasilja, nad katerim država nima več kontrole (Rotberg 2003, 5). Propadle države se spopadajo z grožnjo znotraj in zunaj države. Večina držav, ki spadajo v to skupino, niso zmožne zagotavljati osnovne storitve za državljane ter zagotavljati miru in stabilnosti, vladavine prava, dobrega vladanja, učinkovitega nadzora meja, ekonomske rasti in vzdržnosti (Hashi 2014, 79–80). Skupnosti v takšni državi se ne morejo povezati kot nacija v skupno celoto na osnovi skupnih kazalcev. Ljudje se povezujejo znotraj skupnosti in krepijo pripadnost na lokalnih skupnostih, med katerimi pogosto pride tudi do spora in nasilja (Brock in drugi 2012, 17). Do takšnega pojava pride zaradi odsotnosti avtoritete in zaupanja v državo ter njenega pomanjkljivega nadzora nad teritorijem, kjer država ni zmožna vsiljevati svojih

pravil, implicirati vladavine prava, javnih dobrin ter izvajati monopola nad silo (Woolaver 2014, 601). Država, ki se ujame v začaran krog nerazrešljivih konfliktov ter nedelovanja državnega aparata, lahko postane popolnoma neučinkovita oz. sesuta država (ang. Collapsed State).

4.4.4 Sesuta država (ang. Collapsed State)

Ekstremni primer propadlih držav so sesute države, v katerih vlada popoln kaos. Država je še vedno definirana z državno mejo, ki označuje njen teritorij, vendar na njenem ozemlju ni enotne in delujoče državne oblasti, ki bi učinkovito upravljala z državo. Zaradi odsotnosti oblasti na njenem teritoriju prihaja do nenehnih konfliktov, država pa ni zmožna zagotoviti nikakršne oblike varnosti pred notranjimi ali zunanjimi grožnjami (Rotberg 2013). Med sesute države lahko uvrstim države z lestvice Indeksa propadlih držav, ki so med 1. in 16. mestom na lestvici (Priloga A) ter so z določitvijo indeksov dosegle med 100 in 120 točk (Fund for Peace 2015c).

Sesuta država je popolni kontrast močne države. Država, ki se znajde v tej skupini, nima nikakršne kontrole nad svojimi mejami ter izgubi vsako avtoriteto na svojem teritoriju (Rotberg 2003, 6). Sesutje države obsega normalno stanje uporov, državnih udarov ter protestov, državni organi pa so popolnoma sesuti in ne učinkujejo. Zaradi nedelovanja državnega aparata država ni zmožna uveljavljati nikakršne vladavine prava, njena avtoriteta pa je popolnoma porušena in ne more zagotavljati nikakršnega monopola nad prisilo. Politični vakum, ki nastane, omogoča raznim civilnim skupinam, da s silo prevzamejo različne oblasti v določenih teritorijih države in delujejo egoistično, za seboj pa puščajo civilno družbo, ki zaradi njihove samooklicane vladavine nima nobenih koristi. Oblast, ki se nenehno menja in ni legitimna, nima nikakršne odgovornosti do svojega ljudstva, na oblast pa je prišla po pravilu "močnejšega" (Hashi 2014, 80). Propadla država tako svojim državljanom ni zmožna priskrbeti osnovnih storitev, pravice in varnost pa so popolnoma zanemarjene. V državi vlada nenehni strah pred nasiljem in boj za življenje, znotraj države pa se pojavlja mnogo manjših skupin, ki izvajajo nenehni teror in strah (Ghani in Lockhart 2008, 4).

Države se nenehno premikajo po lestvici močnih in sesutih držav, kjer s pomočjo državnih naporov ter pod vodstvom vlade, zagotavljajo notranjo in zunanjo varnost države. Združeni narodi lahko posredujejo v sesuti državi in pomagajo vzpostaviti red in mir ter ga ohranjati,

dokler državni aparati ne dosežejo stopnje normalnega delovanja in zagotavljanja varnosti, stabilnosti in dostopa do javnih dobrin (Rotberg 2013).

5 KONCEPT PROPADLE DRŽAVE NA PRIMERU IRAKA IN SIRIJE

V tem poglavju je predstavljen koncept propadle države na primeru dveh držav in sicer Iraka ter Sirije. V podpoglavjih je predstavljen koncept propadlih držav skozi karakteristike, ki so bile predstavljene v poglavju višje. Vsaka od obravnavanih držav je predstavljena posebej skozi tri glavne indikatorje. Zaradi lažjega razumevanja kompleksne problematike je predstavljeno zgodovinsko ozadje, različne interesne skupine na teritorijih omenjenih držav ter vzroki za nastalo situacijo.

5.1 Varnost in stanje na ozemlju Iraka in Sirije

5.1.1 Zgodovinsko ozadje ter regionalna ureditev

Na Bližnjem vzhodu ima veliko moč več politični akterjev, vsak pa uveljavlja svoj interes ter pripomore h kompleksnosti varnostnega vprašanja. Pomembno ravnotežje v regiji predstavljajo odnosi med Izraelom in arabskimi državami. V letih 1948–49, 1967 in 1973 so se napetosti med Izraelom in arabskimi državami pokazale v obliki oboroženih spopadov, zato je bil leta 1979 sklenjen Camp Davidov mir med Izraelom in Egiptom ter kasneje, leta 1994, med Jordanijo in Izraelom. Mirovni sporazumi so prinesli mir med Izraelom in arabskimi državami razen Sirije, ki je bila tehnično še vedno v vojni z Izraelom. Znotraj arabskih držav je bilo opaziti rivalstvo med Irakom in Saudovo Arabijo, ki je eskalirala med Kuvajtsko krizo v letih 1990 in 1991. V tem pogledu predstavlja Sirija ključno vlogo pri odnosih arabskih držav z Izraelom in odnosom med arabskimi državami (Hussein 2013, 47).

Kompleksno varnostno problematiko ustvarja tudi rivalstvo med Izraelom in Iranom, ki se je zaostroilo v 80-ih letih 20. stoletja. Svoje interese sta uveljavljala Izrael ter arabske države na drugi strani, kar se je odrazilo v Iraško–Iransko vojni med leti 1980–1988. V vojni so arabske države podpirale Irak, ki je stal nasproti Iranu, Izrael pa je zavzel agresivno držo pri branjenju svojega ozemlja. V tem scenariju je Iran podpiral Sirijo ter zagotavljal podporo Hezbolahu preko Sirskega ozemlja (Hussein 2013, 48). Varnostna problematika je postala globalna s poseganjem ruskih in kitajskih interesov v regionalnem teatru. Rusija in Kitajska izražata podporo Assadovem režimu nasprotujoč zahodnim silam ZDA, Velike Britanije ter Francije.

Varnostna problematika se je zaostрила predvsem z vojaškim vmešavanjem Putinove Rusije, ki je ključni zaveznik Assadovega režima v Siriji (Hussein 2013, 48–49).

Bližnjevzhodna kompleksna varnostna problematika postavlja Sirijo v središče interesnih sfer in konfliktov. Državi Saudova Arabija in Iran uveljavljajta svoje interese v konfliktu ter se borita za prevlado v regiji, saj bo ena država prevzela vodilno vlogo v regiji po koncu konflikta, ki poteka v Siriji in Iraku. Konflikt v Siriji je razkril nemoč ZDA, da vojaško intervenira v Siriji kljub svoji vojaški super moči, nad katero se je postavil mednarodni pritisk (Hussein 48–49). Trenja med muslimani in ZDA naraščajo predvsem zaradi pretveze ZDA po nasilnem izvažanju demokracije in ne demokraciji kot taki (Chomsky 2006, 202). Kljub predhodnim intervencijam ZDA v Afganistanu, Iraku in Libiji je konflikt v Siriji razkril multipolarnost v vojaškem, ekonomskem in političnem smislu, kjer nasproti zahodnim silam stoji Rusija s podporo Kitajske (Hussein 2013, 48–49). ZDA so dvakrat intervenirale v Iraku, vendar niso bile sposobne trajnostno obnoviti Iraka ter zagotoviti njegove samovzdržne vloge ter vzpostavitev aparata, ki bi vzdrževal državo (Kaim 2008, 1).

Varnostno problematiko zaostčuje infiltracija džihadistov, ostalih nedržavnih akterjev ter prostovoljcev s celega sveta v konflikt. Na ozemlju Iraka in Sirije je nastala samooklicana država, ki je v mednarodnem prostoru nepriznana. Nadaljnja radikalizacija ter potek džihada se je pokazala kot huda varnostna dilema za zahodne države. Radikalizacijo je moč opaziti v Afganistanu, Iraku, Siriji ter ostalih arabskih državah. Zahodne države se srečujejo s porastom radikalizacije zlasti prostovoljcev, ki se borijo v Siriji in Iraku ter se nato vračajo na zahod z radikalnimi idejami in vojaško usposobljeni (Hussein 2013, 49).

5.1.1.1 Zgodovinsko ozadje ter intervencije v Iraku po koncu hladne vojne

Država Irak je moderna kreacija države, ki je bila umetno ustanovljena v začetku 20. stoletja kljub izjemni kulturni in civilizacijski zgodovini, ki združuje antično Mezopotamijo, arabsko-islamsko tradicijo ter zapuščino Otomanskega cesarstva (Marr 2011, 3–4). V času konca hladne vojne je moderen Irak nastal po koncu Iraško–Iranske vojne kot močna država z interesi v regiji. V mednarodnem okolje je Irak postal pomemben igralec, ki je imel pomembno vojaško in ekonomsko vlogo. Leta 1990 je Irak napadel Kuvajt, kar je sprožilo ogorčenje mednarodne javnosti in je pripeljalo do zalivske vojne, ki je popolnoma porazila iraško vojsko ter razdelila državo (Marr 2011, 213–214). Z resolucijo 687 je Varnostni svet Združenih narodov prepoznal grožnjo razvoja orožja za množično uničenje znotraj Iraka.

Orožje za množično uničenje naj bi obsegalo kemijsko, biološko ter jedrsko orožje (Waller 2004).

Režim Sadama Husseina je preživel, vendar se je oklepal aparatov prisile, zatiranja prebivalcev ter avtoritarnega vodenja države. Na severu se je režim soočal z uporniškimi Kurdi, ki so razglasili neodvisno ozemlje ter mu vladali. Na jugu države je prevladovala šiitska opozicija, ki je ogrožala obstoj režima. Po porazu v zalivski vojni se je režim soočal s sankcijami, nadzorom nad oborožitvijo ter prepovedanim območjem za letala, ki so državo potisnili ekonomsko, politično in socialno po spirali navzdol. Zaradi zatona, nezmožnosti delovanja države ter suma o posedovanju orožja za množično uničenje se je leta 2003 zgodila mednarodna intervencija, ki je dokončno strmoglavila režim (Marr 2011, 214).

S padcem Sadama Husseina leta 2003 je začela država na političnem, ekonomskem ter socialnem področju popolnoma razpadati. Do leta 2006 je bila država na robu zloma ter propadle države. Odstranitev režima se je zdela enostavna, gradnja porušene države pa se je izkazala za izjemno zahtevno nalogo. Invazija na Irak je razdejala državno infrastrukturo, v državi pa je nastal politični in socialni vakum, ki se je s propadlim poskusom umestitve tujega osebj le še večal. Vakum, ki je nastal, so izkoristile opozicijske skupine šiitov, Kurdov na severu ter islamistov na jugu. Zaradi erozije države so vedno večjo moč dobivale ekstremistične skupine, med drugim tudi Al-Kaida (Marr 2011, 257–259). Med leti 2007 in 2011 je v Iraku potekala stabilizacija države, ki je omogočila rahel ekonomski razvoj in socialno varnost, vendar je bila stabilnost zelo krhka (Marr 2011, 305). Leta 2011 so se oborožene sile ZDA umaknile iz Iraka s 110 težkimi oklepniki, ki so prevažali okrog 500 vojakov. Voja je ZDA v Iraku stala preko 800.000.000.000€ dolarjev (Basu 2011). Z umikom sil ZDA je pričela na moči v Iraku pridobivati islamska država, ki je razširila nadzor nad teritorijem severozahodnega Iraka ter severovzhodne Sirije in pridobila ter razglasila državo na teritoriju Iraka in Sirije (Liam 2014, 1).

5.1.1.2 Zgodovinsko ozadje in arabska pomlad v Siriji

Sirija ima bogato zgodovino ter tradicijo. V modernejši zgodovini je Hafez al-Assad vladal Siriji s trdo roko ter si utrjeval avtoriteto. Assad je Sirijo spremenil v regionalno silo, ki je bila zmožna vpliva v Libanonu ter v izraelsko okupirani Palestini. Kmalu je država razvila strateške stike z Iranom, ki je bil popolno nasprotje dominance ZDA ter izraelske hegemonije v regiji in podpirala Hezbolah v Libanonu. Med iraško krizo med leti 1990 in 1991 so ZDA

namenile Assadovem režimu 6.000.000.000 ameriških dolarjev ter mu dale proste roke pri interesih v Libanonu v zameno za podporo proti Saddam Husseinu. Po smrti Hafez al-Assada, leta 2000, je oblast prevzel njegov sin Bashar al-Assad, ki je bil šolan v Britaniji. Bashar al-Assad je bil sprva viden kot zmeren ter liberalen vodja, vendar je kmalu postalo jasno, da si utrjuje vojaško moč in vlada s trdo roko. S prihodom arabske revolucije je v začetku oblast z lahkoto vzdrževal, vendar so se kot interesna skupina v protestih vmešale močne prozahodno podprte skupine, ki so se spopadle z Assadovimi silami (Hussein 2013, 41).

Kriza, ki smo ji priča v Siriji, je posledica arabske pomladi, ki se je začela v Tuniziji leta 2011 ter se širila po arabskem svetu. Revolucija je Sirijo dosegla z drugačno konotacijo kot preostale arabske države. V drugih državah, ki so bile pod vplivom revolucije, se je revolucija pričela s podporo regionalnih in mednarodnih akterjev. V Siriji je bila revolucija omejena ter ni vključevala mednarodnih akterjev, ki so se od problematike distancirali zaradi strahu pred konfliktom velikih razsežnosti. Z uporom prebivalstva se je pričelo tudi rivalstvo med določenimi lokalnimi ter regionalnimi entitetami, ki so med seboj tekmovali v ideološki in vojaški premoči. Arabska revolucija v Siriji je prebivalstvo razdelila na dva pola, ki sta bila vsak na svoji strani glede podpore predsedniku Bashar al-Assadu, vsak pol pa je skliceval združevanja v podporo svojim političnim prepričanjem, kar je eskaliralo v nasilje ter državljansko vojno (Hussain 2013, 39).

Kriza v Siriji se je pričela marca 2011, ko so študentje risali grafite po ulicah Dare. Razmah želje po svobodi in spremembah v arabskem svetu ni bil stvar naključja, ampak dejstev ter velikega števila mladih med osemnajstim in petintridesetim letom starosti, ki so se uprli (Videmšek 2013, 14). Uporaba sile s strani vlade je posledično vodila do nasilnih protestov, ki so zahtevali več političnih in ekonomskih svoboščin in so bile pod vladavino Assada zatirane. Režim se je odločil z nasiljem zatreti proteste, vendar je to povzročilo večje ogorčenje v družbi ter razpihnilo proteste po celi državi, kjer so se na eni strani zbirali podporniki režima, na drugi strani pa opozicija. Zaradi pritiska vojske in oboroženih sil so se uporniške skupine zatekle k uporabi orožja, kar je rezultiralo v državljansko vojno. Vmešavanje regionalnih sil je le še podpihovalo oborožene spopade in krizo. Podporo sirski opoziciji so izrekale ZDA, Francija, Turčija in nekatere arabske države, ki so jih oskrbovale z oborožitvenimi sistemi ter ostalo vojaško opremo (Hussein 2013, 42–43).

Že pred državljansko vojno Sirija ni bila homogena družba. Družba v Siriji je vključevala mnogo socialnih, ekonomskih in političnih nasprotij, ki so temeljila na etičnih, plemenskih ter

sektaških nasprotjih. V državi ni bila dovoljena opozicija, vera pa je bila urejena sekularno. Pred vojno je bila etnična sestava v državi sledeča: suniti (okrog 74%), alaviti (16%), kristjani (10%) ter manjšina judov. Od leta 1970 so državi vladali alaviti (Hussein 2013, 41–42).

5.1.2 Vladajoče skupine na ozemlju Iraka in Sirije

Na ozemlju Iraka in Sirije se borijo regionalni in mednarodni akterji, ki z različnimi ukrepi utrjujejo svoje interese v regiji. V Siriji sestavljata boj za premoč dva bloka. En blok je usmerjen proti režimu ter ga sestavljajo države, kot so ZDA, Velika Britanija, Francija, Izrael, Turčija in Saudova Arabija. Drugi blok je sestavljen iz držav, ki podpirajo režim ter ga sestavljajo države Rusije, Kitajske, Irana ter Hezbolaha. Kompleksnost varnostne problematike je opaziti skozi različne interese vsake države posebej, ki svoje interese uveljavlja skozi konflikt v Iraku in Siriji.

Tabela 5.1 Vpleteni regionalni in mednarodni akterji v konfliktu

Akter	Pozicija	Vloga v konfliktu
<i>Iran</i>	Na strani sirskega režima	Aktivna vloga
<i>Hezbollah</i>	Na strani sirskega režima	Aktivna vloga
<i>Saudova Arabija</i>	Nasprotna stran režima	Aktivna vloga
<i>Turčija</i>	Nasprotna stran režima	Aktivna vloga
<i>Izrael</i>	Nasprotna stran režima	Aktivna vloga
<i>ZDA</i>	Nasprotna stran režima	Aktivna vloga
<i>Francija</i>	Nasprotna stran režima	Aktivna vloga
<i>Velika Britanija</i>	Nasprotna stran režima	Aktivna vloga
<i>Kitajska</i>	Na strani sirskega režima	Pasivna vloga
<i>Rusija</i>	Na strani sirskega režima	Aktivna vloga

Vir: Hussein (2013, 43).

Poleg vpletenih regionalnih in mednarodnih akterjev v Siriji ter Iraku se na ozemlju Sirije ter Iraka borijo različne skupine, ki so politično, ekonomsko in vojaško podprte z mednarodnimi

ter regionalnimi silami. V spodnji tabeli so prikazane skupine, ki se borijo v Siriji ter uveljavljajo svoje interese.

Tabela 5.2 Oborožene skupine v sirskem konfliktu

Oborožena skupina	Podpora	Opozicija	Način boja
• ZDA	- Zmerni sirski uporniki - Koalicija zračnih napadov	- Sirski režim - Islamska država - Ostale radikalne Islamske skupine	Vodi koalicijo zračnih napadov v Siriji in Iraku proti Islamski državi ter ostalim radikalnim skupinam.
• Rusija	- Sirski režim	- Islamska država - Sirski uporniki - Ostale radikalne Islamske skupine	Koordiniran zračni, pomorski ter kopenski napadi s sirskim režimom.
• Turčija	- Sirski uporniki - Koalicija zračnih napadov	- Sirski režim - Kurdski borci (pešmerge) - Islamska država	Zračni ter kopenski napadi. Uporaba oporišč v Turčiji, za potrebe letalstva ZDA.
• Iran	- Sirski režim - Hezbollah	- Sunitski uporniki - Ostale sunitske radikalne skupine - Islamska država	Dobava vojaške opreme, zalog, oborožitvenih sistemov in finančne pomoči Siriji. Vključitev skupine Hezbollah v boje na ozemlju Sirije.
• Saudova Arabija	- Sirski uporniki - Koalicija zračnih napadov	- Sirski režim	Dobava vojaške opreme in oborožitvenih sistemov režimskim upornikom. Del koalicije zračnih napadov pod vodstvom ZDA.
• Katar	- Sirski uporniki - Koalicija zračnih napadov	- Sirski režim	Dobava vojaške opreme in oborožitvenih sistemov režimskim upornikom. Zagotavlja glavno poveljstvo za koalicijo zračnih napadov pod vodstvom ZDA.

• Velika Britanija	- Zmerni sirski uporniki - Koalicija zračnih napadov	- Sirski režim - Islamska država - Ostale ekstremne islamske skupine	Zračni napadi v koaliciji ostalih držav.
• Francija	- Zmerni sirski uporniki - Koalicija zračnih napadov	- Sirski režim - Islamska država - Ostale ekstremne islamske skupine	Povečanje vloge v zračnih napadih proti Islamski državi in ostalim ekstremnim skupinam v Siriji in Iraku.
• Islamska država		- Sirski režim - Iraški režim - Al-Nusra Front - Ostali sirski uporniki - Saudova Arabija - Kurdi - Turčija - Iran - Rusija - Kitajska - Koalicija, ki vodi zračne napade	Ima pglavitno vlogo v spopadih na ozemlju Iraka in Sirije. Leta 2014 je skupina samorazglasila kalifat, ki pa v mednarodnem prostoru ni priznan.
• Kurdi		- Turčija - Islamska država - Sirski režim	Boj proti Islamski državi ter separatističen boj za lastno ozemlje.
• Sirska opozicija	- Svobodna Sirska vojska	- Sirski režim - Islamska država - Rusija	Vodijo oborožen boj proti sirskeemu režimu.

Viri: Hussein (2013, 43–45); The New York Times (2015, 30. september); Time (2015, 7. oktober).

V tabelah zgoraj je opaziti multipolarnost vključenih akterjev v konflikt, kar povečuje kompleksno varnostno problematiko v Iraku in Siriji. Največ kompleksnih aktivnosti poteka v Siriji, saj država predstavlja pomembno območje za vpliv Irana v regiji. Poleg Irana ima močan interes v Siriji Rusija zaradi svoje pomorske baze v sirskega pristanišču Tartus ter več milijardnih dogovorov o nabavi oborožitvenih sistemov med Rusijo in sirskega režimom (Hussein 2013, 43–47; Shuster in Calabresi 2015, 28–31). Intenziteto Rusije v konfliktu lahko pripišemo tudi uporabi proti monopolarnosti vpliva ZDA v regiji, kjer so ZDA želele razbiti verigo vpliva Irana do Izraela. Primat supersile so s pojavom konflikta ZDA želele utrditi, v

konflikt pa sta se vmešali tradicionalni zaveznici Velika Britanija ter Francija z željo po ohranitvi vpliva v regiji. Pomembno vlogo v konfliktu ima Izrael, ki si prizadeva za upad vpliva Irana v regiji ter se odkrito bori za odstranitev sirskega režima. Na drugi strani želijo Turčija in arabske države na čelu s Saudovo Arabijo vplivati na libanonsko politično sfero v želji po odvrnitvi vmešavanja skupine Hezbolah, v konflikt v Siriji. Arabske države imajo interes po zmanjšanju vpliva šiitskega Irana v regiji, ki predstavlja največjo grožnjo državam članicam Arabske lige in Zalivskega sveta za sodelovanje (ang. Gulf Cooperation Council) (Hussein 2013, 43–47).

5.2 Koncept propadle države na primeru Iraka in Sirije skozi indikatorje

Za lažje merjenje propadlosti države Iraka bom državo primerjal s pomočjo 12 indikatorjev, ki jih meri Fundacija za mir in skozi indeks propadlih držav (Fund for Peace), ki ponujajo najbolj natančne ter ažurne podatke. Državo bom primerjal z 12 indikatorji, s katerimi fundacija meri stopnjo propadlosti države, z lestvico od 1 do 10, kjer 10 predstavlja najslabšo možno oceno. Skupna ocena indikatorjev, ki lahko dosežejo najslabšo možno oceno 120 točk, pokaže umeščenost na lestvici propadlosti države (Fund for Peace 2015b). Pri preverjanju indikatorjev bom uporabil indeks šibkosti držav v razvijajočem svetu, s katerim bom preveril, ali držijo meritve indikatorjev, ki jih izvaja Fundacija za mir. Indeks šibkosti držav ne ponuja tako natančne analize kot Fundacija za mir ter najnovejših podatkov, vendar ponuja dovolj relevantnih ter ažurnih podatkov za kontrolo (Rice in Patrick 2008).

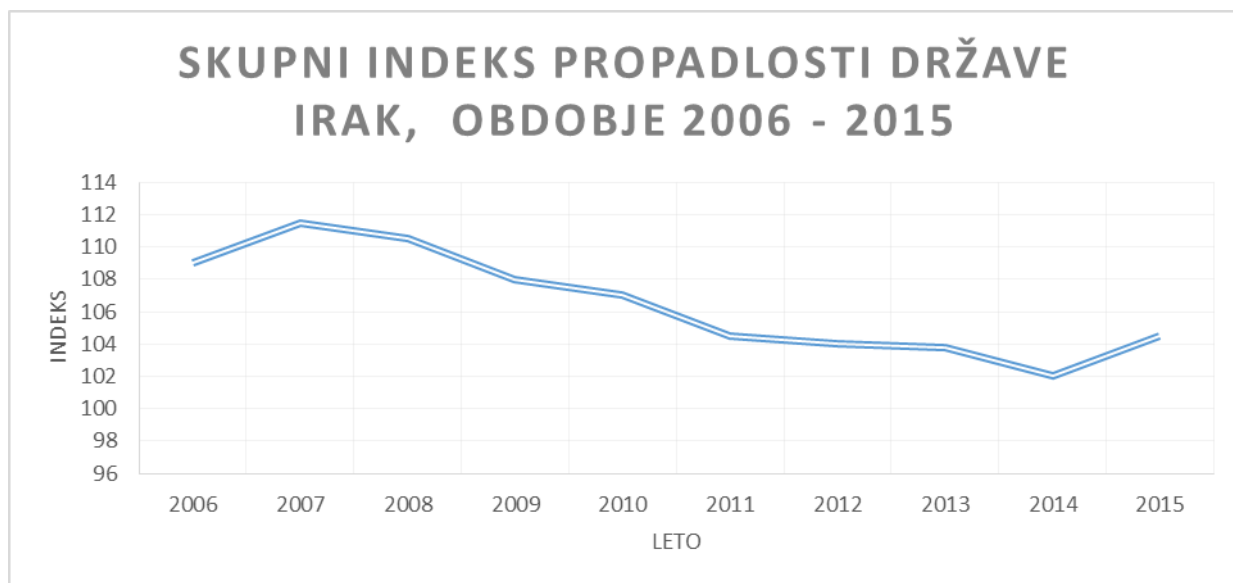
5.2.1 Implikacije indeksa propadlih držav na primeru Iraka

Arabska pomlad ter različna etnična, socialna, ekonomska ter sektaška trenja so državo Irak uvrstila med 10 držav, kjer se je stanje v letu 2015 najbolj poslabšalo. Država se sooča z dinamiko oboroženih konfliktov, politično fragmentacijo ter humanitarno krizo, kar vse vpliva na širši regionalni kontekst. Z vzponom Islamske države se sektaško ter regionalno nasilje le še stopnjuje, država pa ni zmožna zagotoviti varnosti. Poleg nezmožnosti države, da zagotovi varnost prebivalcev, se ta sooča tudi z erozijo državne legitimnosti, varnostnih aparatov, človekovih pravic, poseganja zunanjih akterjev v delovanje države ter z migrantskimi pritiski (Fund for Peace 2015b).

V spodnjem grafu je moč opaziti skupni indeks za državo Irak v obdobju 2006 do 2015. Od leta 2006 do leta 2014 je moč opaziti rahlo izboljšanje stanja države v skupnem seštevku

indeksa zaradi pomoči ZDA pri pospešenem vzpostavljanju delovanja države. Po letu 2014 je opaziti poslabšanje skupnega indeksa propadlosti države predvsem zaradi pojava Islamske države in nezmožnosti države po zagotavljanju varnosti ter ozemeljske celovitosti (Fund for Peace 2015b).

Graf 5.1 Skupni indeks propadlosti države Irak v obdobju 2006 – 2015



Vir: Fund for Peace (2015d).

5.2.1.1 Indikatorji propadlosti države Irak v letu 2015

V letu 2015 se je država Irak uvrstila na 12. mesto (Priloga A) po propadlosti vseh držav (178 držav) s skupnim seštevkom indeksa 104,5 točke (120 točk predstavlja najslabši skupni rezultat), povprečnim indeksom 8,7 točke (minimalno število točk je 10) ter pridobitvijo 2,3 točke v skupnem seštevku. Z uvrstitvijo na 12. mesto se je država uvrstila med sesute države (ang. Collapsed States) (Fund for Peace 2015d).

5.2.1.1.1 Socialni indikatorji

V spodnji tabeli so prikazani indikatorji za državo Irak v letu 2015. Opaziti je moč izredno slabo stanje pri merjenju socialnih indikatorjev, kjer so vsi indikatorji presegli 8 točk, en indikator pa je dosegel maksimalni število točk.

Tabela 5.3 Socialni indikatorji Indeksa propadlih držav

Vpliv demografskega pritiska	8,2
Množične migracije prebivalstva znotraj	8,9

države in pretok beguncev	
Dediščina skupin, ki se jim je zgodila krivica, si željo maščevati in jih obdaja paranoja	10
Dolgoročno izseljevanje ljudi ter beg možganov iz države	8,1

Vir: Fund for Peace (2015d).

V tabeli spodaj so prikazani trendi določanja indeksa v primerjavi z letom 2014 in sprememba pri določanju socialnih indikatorjev.

Tabela 5.4 Sprememba indeksa v primerjavi z letom 2014

Vpliv demografskega pritiska	+ 0,2	Poslabšanje
Množične migracije prebivalstva znotraj države in pretok beguncev	+ 0,4	Poslabšanje
Dediščina skupin, ki se jim je zgodila krivica, si željo maščevati in jih obdaja paranoja	0,0	Nespremenjeno
Dolgoročno izseljevanje ljudi ter beg možganov iz države	+ 0,1	Poslabšanje

Vir: Fund for Peace (2015d).

V tabeli spodaj je prikazan 5-letni trend določanja indeksa v primerjavi z letom 2015 in njegova sprememba na področju socialnih indikatorjev indeksa.

Tabela 5.5 Sprememba indeksa v 5-ih letih v primerjavi z letom 2015

Vpliv demografskega pritiska	- 0,1	Izboljšanje
Množične migracije prebivalstva znotraj države in pretok beguncev	- 0,1	Izboljšanje
Dediščina skupin, ki se jim je zgodila krivica, si željo maščevati in jih obdaja paranoja	+ 1,0	Poslabšanje
Dolgoročno izseljevanje ljudi ter beg možganov iz države	- 0,8	Izboljšanje

Vir: Fund for Peace (2015d).

V tabeli spodaj je prikazan 10-letni trend določanja indeksa v primerjavi z letom 2015 in njegova sprememba na področju socialnih indikatorjev indeksa.

Tabela 5.6 Sprememba indeksa v 10-ih letih v primerjavi z letom 2015

Vpliv demografskega pritiska	- 0,7	Izboljšanje
Množične migracije prebivalstva znotraj države in pretok beguncev	+ 0,6	Poslabšanje
Dediščina skupin, ki se jim je zgodila krivica, si željo maščevati in jih obdaja paranoja	+ 0,2	Poslabšanje
Dolgoročno izseljevanje ljudi ter beg možganov iz države	- 1,0	Izboljšanje

Vir: Fund for Peace (2015d).

5.2.1.1.2 Ekonomski indikatorji

V spodnji tabeli lahko opazimo, da je Irak v letu 2015, slabo poskrbela za ekonomski razvoj, revščina pa je dosegala slabo oceno. Kljub slabi uvrstitvi indeksa pa sta oba indikatorja ostala pod 8 točkami.

Tabela 5.7 Ekonomski indikatorji Indeksa propadlih držav

Neenakomeren ekonomski razvoj	7,8
Revščina in padec ekonomskega razvoja	6,9

Vir: Fund for Peace (2015d).

V tabeli spodaj so prikazani trendi določanja indeksa v primerjavi z letom 2014 in sprememba pri določanju ekonomskih indeksov.

Tabela 5.8 Sprememba indeksa v primerjavi z letom 2014

Neenakomeren ekonomski razvoj	- 0,3	Izboljšanje
Revščina in padec ekonomskega razvoja	- 0,1	Izboljšanje

Vir: Fund for Peace (2015d).

V tabeli spodaj je prikazan 5-letni trend določanja indeksa v primerjavi z letom 2015 in njegova sprememba na področju ekonomskih indikatorjev.

Tabela 5.9 Sprememba indeksa v 5-ih letih v primerjavi z letom 2015

Neenakomeren ekonomski razvoj	- 1,2	Izboljšanje
Revščina in padec ekonomskega razvoja	- 0,1	Izboljšanje

Vir: Fund for Peace (2015d).

V tabeli spodaj je prikazan 10-letni trend določanja indeksa v primerjavi z letom 2015 in njegova sprememba na področju ekonomskih indikatorjev.

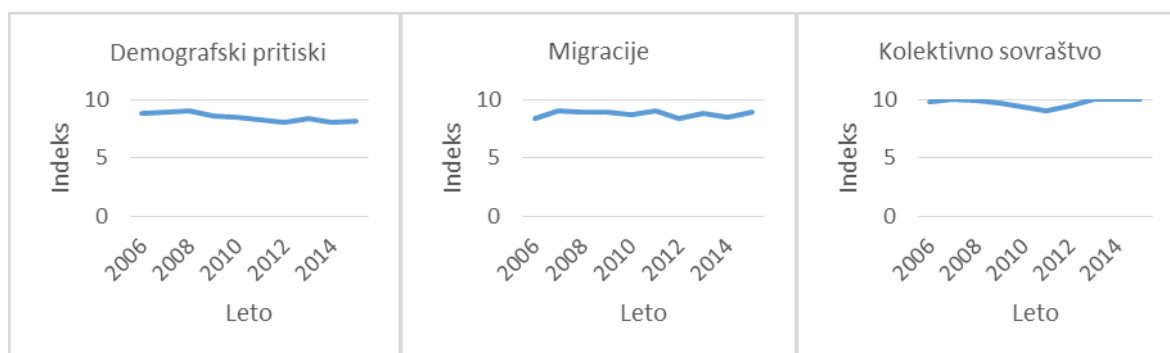
Tabela 5.10 Sprememba indeksa v 10-ih letih v primerjavi z letom 2015

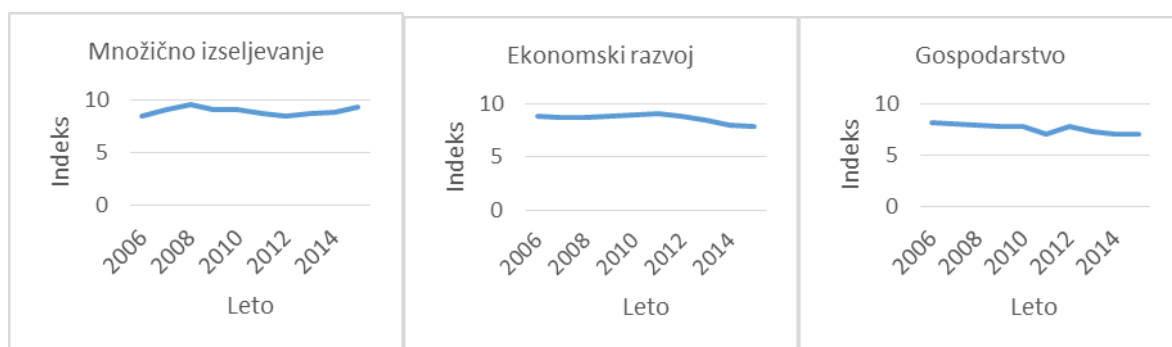
Neenakomeren ekonomski razvoj	- 0,9	Izboljšanje
Revščina in padec ekonomskega razvoja	- 1,3	Izboljšanje

Vir: Fund for Peace (2015d).

V grafu spodaj je prikazano gibanje socialnih ter ekonomskih indikatorjev v obdobju od 2006 do 2015.

Graf 5.2 Gibanje socialnih ter ekonomskih indikatorjev v obdobju 2006–2015





Vir: Fund for Peace (2015d).

5.2.1.1.3 Politični in vojaški indikatorji

V tabeli spodaj je opaziti politične in vojaške indikatorje, ki veljajo za Irak v letu 2015. Opaziti je moč izredno slabo delovanje države na političnem in varnostnem področju, kjer večina indikatorjev presega oceno 9, en pa dosega najvišje število možnih točk.

Tabela 5.11 Politični in vojaški indikatorji Indeksa propadlih držav

Legitimnost države	9,2
Distribucija javnih dobrin	7,5
Upoštevanje človekovih pravic in vladavine prava	8,9
Delovanje varnostnega aparata	10
Pojav frakcij med elitami v državi	9,6
Zunanja intervencija	9,4

Vir: Fund for Peace (2015d).

V tabeli spodaj so prikazani trendi določanja indeksa v primerjavi z letom 2014 in sprememba pri določanju političnih in vojaških indikatorjev.

Tabela 5.12 Sprememba indeksa v primerjavi z letom 2014

Legitimnost države	+ 0,5	Poslabšanje
Distribucija javnih dobrin	- 0,2	Izboljšanje
Upoštevanje človekovih pravic in vladavine prava	+ 0,2	Poslabšanje
Delovanje varnostnega aparata	0,0	Nespremenjeno
Pojav frakcij med elitami v državi	0,0	Nespremenjeno
Zunanja intervencija	+ 1,5	Poslabšanje

Vir: Fund for Peace (2015d).

V tabeli spodaj je prikazan 5-letni trend določanja indeksa v primerjavi z letom 2015 in njegova sprememba na področju političnih in vojaških indikatorjev.

Tabela 5.13 Sprememba indeksa v 5-ih letih v primerjavi z letom 2015

Legitimnost države	+ 0,5	Poslabšanje
Distribucija javnih dobrin	- 0,5	Izboljšanje
Upoštevanje človekovih pravic in vladavine prava	+ 0,3	Poslabšanje
Delovanje varnostnega aparata	+ 0,5	Poslabšanje
Pojav frakcij med elitami v državi	0,0	Nespremenjeno
Zunanja intervencija	+ 0,1	Poslabšanje

Vir: Fund for Peace (2015d).

V tabeli spodaj je prikazan 10-letni trend določanja indeksa v primerjavi z letom 2015 in njegova sprememba na področju političnih in vojaških indikatorjev.

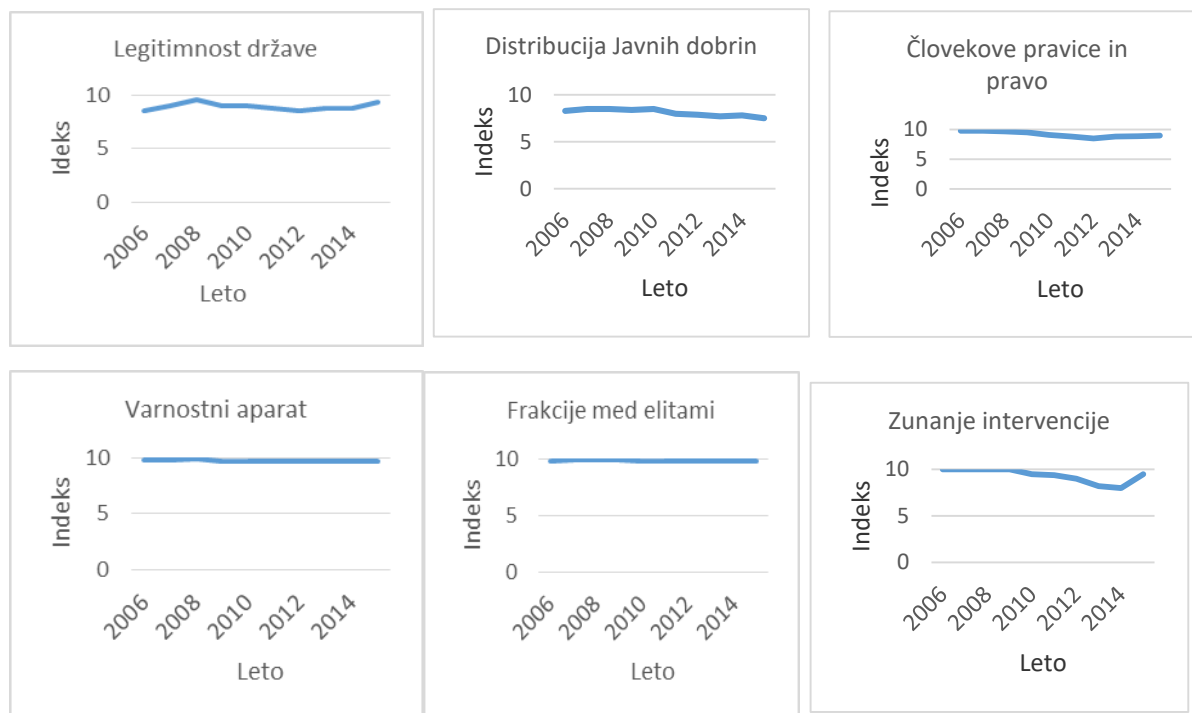
Tabela 5.14 Sprememba indeksa v 10-ih letih v primerjavi z letom 2015

Legitimnost države	+ 0,7	Poslabšanje
Distribucija javnih dobrin	- 0,8	Izboljšanje
Upoštevanje človekovih pravic in vladavine prava	- 0,8	Izboljšanje
Delovanje varnostnega aparata	+ 0,2	Poslabšanje
Pojav frakcij med elitami v državi	- 0,1	Izboljšanje
Zunanja intervencija	- 0,6	Izboljšanje

Vir: Fund for Peace (2015d).

V grafu spodaj je prikazano gibanje političnih in vojaških indikatorjev v obdobju 2006–2015.

Graf 5.3 Gibanje političnih in vojaških indikatorjev v obdobju 2006–2015



Vir: Fund for Peace (2015d).

5.2.2 Implikacije indeksa šibkosti držav v razvijajočem se svetu na primeru Iraka

Indeks šibkosti držav v razvijajočem se svetu (ang. Index of State Weakness in the Developing World), ki ga objavlja Brooking institucija, podobno kot Fundacija za mir zajema indikatorje, ki so določeni za merjenje propadlosti držav v razvijajočem se svetu. Indeks šibkosti držav ponuja kontrolo ter pregled nad indeksi, ki so bili merjeni v zgornjem poglavju, vendar ne ponujajo najnovejših podatkov ter podrobnih analiz za vsako državo posebej. Zadnje poročilo, ki je bilo objavljeno, je iz leta 2008, vendar še vedno ponuja dovolj sveže informacije pri določanju stopnje propadlosti države Irak. Indeks šibkosti držav zajema 20 indikatorjev, ki so ocenjeni od 0 (predstavlja najslabšo možno oceno) do 10 (predstavlja najboljšo možno oceno) točk. Število držav, ki je zajetih v raziskavi, vključuje 141 držav (Rice in Patrick 2008, 3–8).

Leta 2008 je Irak zasedel 4. mesto (priloga B) med 141 državami. Med prvimi petimi so se na seznamu poleg Iraka znašle tudi Somalija, Afganistan, Kongo ter Burundi. V spodnjih tabelah je prikazanih 20 indikatorjev, ki so bili izmerjeni za Irak ter so razporejeni v 4 sfere: ekonomska, politična, varnostna ter socialna blaginja v državi (Rice in Patrick 2008, 9).

5.2.2.1 Ekonomska sfera

V spodnji tabeli so prikazani podatki indikatorjev indeksa šibkosti držav za leto 2008, ki veljajo za državo Irak. Pri dveh indikatorjih ni moč določiti indeksa, opaziti pa je izredno nizek BDP proizvod na prebivalca.

Tabela 5.15 Indeks indikatorjev ekonomske sfere na primeru Iraka v letu 2008

BDP na prebivalca	0,95
Rast BDP	2,98
Neenakost prihodkov	-
Inflacija	-
Nadzor kakovosti	3,02

Vir: Rice in Patrick (2008).

5.2.2.2 Politična sfera

V spodnji tabeli so prikazani podatki indikatorjev indeksa šibkosti držav za leto 2008, ki veljajo za Irak. Opaziti je mogoče izredno nizko oceno delovanja politične sfere v Iraku ter slabo delovanje vlade.

Tabela 5.16 Indeks indikatorjev politične sfere na primeru Iraka v letu 2008

Učinkovitost delovanja vlade	1,44
Vladavina prava	1,58
Zanesljivost ter odgovornost delovanja vlade	2,11
Nadzor nad korupcijo	1,20
Svoboda	2,50

Vir: Rice in Patrick (2008).

5.2.2.3 Varnostna sfera

V spodnji tabeli so prikazani podatki indikatorjev indeksa šibkosti držav za leto 2008, ki veljajo za državo Irak. V tabeli je možno opaziti, da sta 2 indikatorja dosegla najnižjo možno število točk.

Tabela 5.17 Indeks indikatorjev varnostne sfere na primeru Iraka v letu 2008

Intenziteta konflikta	1,84
Zlorabe človekovih pravic	0,00
Vpliv konflikta na teritorij države	3,60
Incidenca konfliktov	10,00
Politična stabilnost ter odsotnost nasilja	0,00

Vir: Rice in Patrick (2008).

5.2.2.4 Socialna blaginja v državi

V spodnji tabeli so prikazani podatki indikatorjev indeksa šibkosti držav za leto 2008, ki veljajo za državo Irak. Opaziti je možno, da je bila socialna blaginja države v letu 2008 na višjem nivoju kot preostali indikatorji, ki jih raziskava obravnava. Za 2 indikatorja ni dostopnih podatkov in v tabeli nista opredeljena.

Tabela 5.18 Indeks indikatorjev socialne blaginje v državi na primeru Iraka v letu 2008

Umrljivost otrok	5,71
Dostop do pitne vode ter sanitarij	7,58
Podhranjenost	-
Dokončanje osnovne šole	6,68
Pričakovana življenjska doba	-

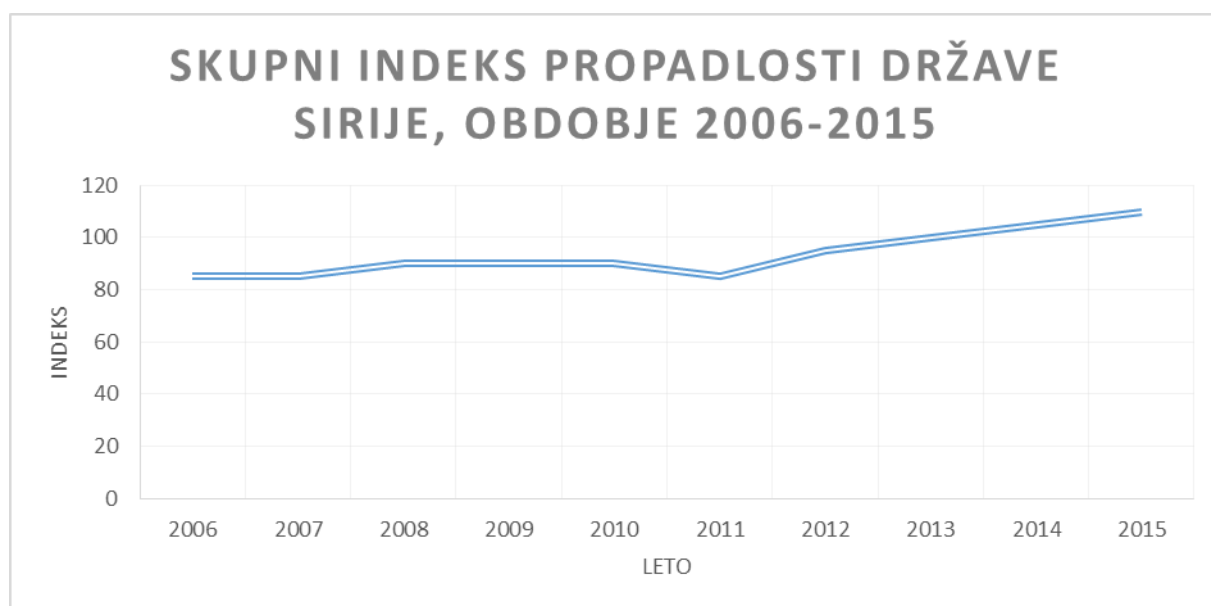
Vir: Rice in Patrick (2008).

5.2.3 Implikacije indeksa propadlih držav na primeru Sirije

Državlјanska vojna ter spopadi z Islamsko državo so konfliktu dodali novo dimenzijo, država pa se je prvič v zgodovini meritve indeksa propadlih držav uvrstila med deset držav z najslabšim indeksom na lestvici (priloga A). Skupaj z Irakom se je država umestila med 10 držav v letu 2015, ki se jim je indeks najbolj poslabšal. Kompleksna problematika pojava Islamske države, regionalnih ter globalnih interesov, sektaških, verskih in ostalih pojavov v državi predstavlja velik izziv za Sirijo ter regionalno razmerje moči (Fund for Peace 2015b).

V grafu spodaj je prikazan dolgoletni trend Sirije, od 2006 do 2015, kjer je med letoma 2006 in 2011 opaziti rahlo izboljšanje. Po letu 2011 je na grafu prikazan porast števila točk propadle države, ki se povzpne nad 100 točk. Razlog za povečanje števila točk je možno pripisati arabski pomladi ter državljanski vojni, vmešavanju zunanjih akterjev, vzponu Islamske države, neobvladovanju funkcij države in nezmožnosti obrambe lastnega teritorija.

Graf 5.4 Skupni indeks propadlosti države Sirije v obdobju 2006–2015



Vir: Fund for Peace (2015e).

5.2.3.1 Indikatorji propadlosti države Sirije v letu 2015

Zaradi arabske pomladi in državljanske vojne v Siriji je mogoče opaziti poslabšanje indeksa propadlosti države. Leta 2015 se je država umestila na 9. mesto po propadlosti od skupaj 178 držav na seznamu. Njen indeks propadlosti znaša 107,9 točke (120 točk je maksimalno število, ki predstavlja najslabši rezultat), v povprečju znaša posamezen indikator 9,0 točk (10 maksimum in predstavlja najslabši rezultat), v primerjavi z letom 2014 pa se je letni trend skupnega števila točk povečal za 6,3 točke in državo umestil med deseterico najbolj propadlih držav. Zaradi umestitve na 9. mesto lahko za Sirijo rečemo, da je sesuta država (ang. Collapsed State) (Fund for Peace 2015e).

5.2.3.1.1 Socialni indikatorji

V spodnji tabeli so prikazani socialni indikatorji indeksa propadlih držav v letu 2015, ki veljajo za Sirijo. Opaziti je mogoče, da 2 indikatorja dosegata maksimalno število točk.

Tabela 5.19 Socialni indikatorji Indeksa propadlih držav

Vpliv demografskega pritiska	8,1
Množične migracije prebivalstva znotraj	10,0

države in pretok beguncev	
Dediščina skupin, ki se jim je zgodila krivica, si željo maščevati in jih obdaja paranoja	10,0
Dolgoročno izseljevanje ljudi ter beg možganov iz države	7,4

Vir: Fund for Peace (2015e).

V tabeli spodaj so prikazani trendi določanja indeksa v primerjavi z letom 2014 in sprememba pri določanju socialnih indikatorjev. Opaziti je mogoče nespremenjeno oz. slabše stanje v letu 2015 kot leta 2014.

Tabela 5.20 Sprememba indeksa v primerjavi z letom 2014

Vpliv demografskega pritiska	+ 2,1	Poslabšanje
Množične migracije prebivalstva znotraj države in pretok beguncev	0,0	Nespremenjeno
Dediščina skupin, ki se jim je zgodila krivica, si željo maščevati in jih obdaja paranoja	0,0	Nespremenjeno
Dolgoročno izseljevanje ljudi ter beg možganov iz države	+ 0,5	Poslabšanje

Vir: Fund for Peace (2015e).

V tabeli spodaj je prikazan 5-letni trend določanja indeksa v primerjavi z letom 2015 in njegova sprememba na področju socialnih indikatorjev indeksa. Pri vseh indikatorjih je opaziti občutno poslabšanje.

Tabela 5.21 Sprememba indeksa v 5-ih letih v primerjavi z letom 2015

Vpliv demografskega pritiska	+ 2,5	Poslabšanje
Množične migracije prebivalstva znotraj države in pretok beguncev	+ 1,5	Poslabšanje
Dediščina skupin, ki se jim je zgodila krivica, si željo maščevati in jih obdaja paranoja	+ 1,3	Poslabšanje

Dolgoročno izseljevanje ljudi ter beg možganov iz države	+ 1,1	Poslabšanje
--	-------	-------------

Vir: Fund for Peace (2015e).

V tabeli spodaj je prikazan 10-letni trend določanja indeksa v primerjavi z letom 2015 in njegova sprememba, na področju socialnih indikatorjev indeksa. Ponovno je opaziti dolgoročen trend poslabšanja vseh socialnih indikatorjev.

Tabela 5.22 Sprememba indeksa v 10-ih letih v primerjavi z letom 2015

Vpliv demografskega pritiska	+ 1,1	Poslabšanje
Množične migracije prebivalstva znotraj države in pretok beguncev	+ 2,9	Poslabšanje
Dediščina skupin, ki se jim je zgodila krivica, si željo maščevati in jih obdaja paranoja	+ 2,0	Poslabšanje
Dolgoročno izseljevanje ljudi ter beg možganov iz države	+ 0,6	Poslabšanje

Vir: Fund for Peace (2015e).

5.2.3.1.2 Ekonomski indikatorji

V tabeli spodaj je opaziti, da so ekonomski indikatorji za Sirijo v letu 2015 dosegli med 7,0 in 7,5 točke in ostali pod 8,0 točkami.

Tabela 5.23 Ekonomski indikatorji Indeksa propadlih držav v letu 2015

Neenakomeren ekonomski razvoj	7,0
Revščina in padec ekonomskega razvoja	7,5

Vir: Fund for Peace (2015e).

V tabeli spodaj so prikazani trendi določanja indeksa v primerjavi z letom 2014 in sprememba pri določanju ekonomskih indeksov, ki so dosegli slabšo oceno leta 2015.

Tabela 5.24 Sprememba indeksa v primerjavi z letom 2014

Neenakomeren ekonomski	+ 0,1	Poslabšanje
------------------------	-------	-------------

razvoj		
Revščina in padec ekonomskega razvoja	+ 0,8	Poslabšanje

Vir: Fund for Peace (2015e).

V tabeli spodaj je prikazan 5-letni trend določanja indeksa v primerjavi z letom 2015 in njegova sprememba na področju ekonomskih indikatorjev, kjer je opaziti močno povečanje revščine ter rahlo izboljšanje ekonomskega razvoja.

Tabela 5.25 Sprememba indeksa v 5-ih letih v primerjavi z letom 2015

Neenakomeren ekonomski razvoj	- 0,4	Izboljšanje
Revščina in padec ekonomskega razvoja	+ 1,7	Poslabšanje

Vir: Fund for Peace (2015e).

V tabeli spodaj je prikazan 10-letni trend določanja indeksa v primerjavi z letom 2015 in njegova sprememba na področju ekonomskih indikatorjev, kjer je opaziti bistveno izboljšanje ekonomskega razvoja ter poslabšanje revščine.

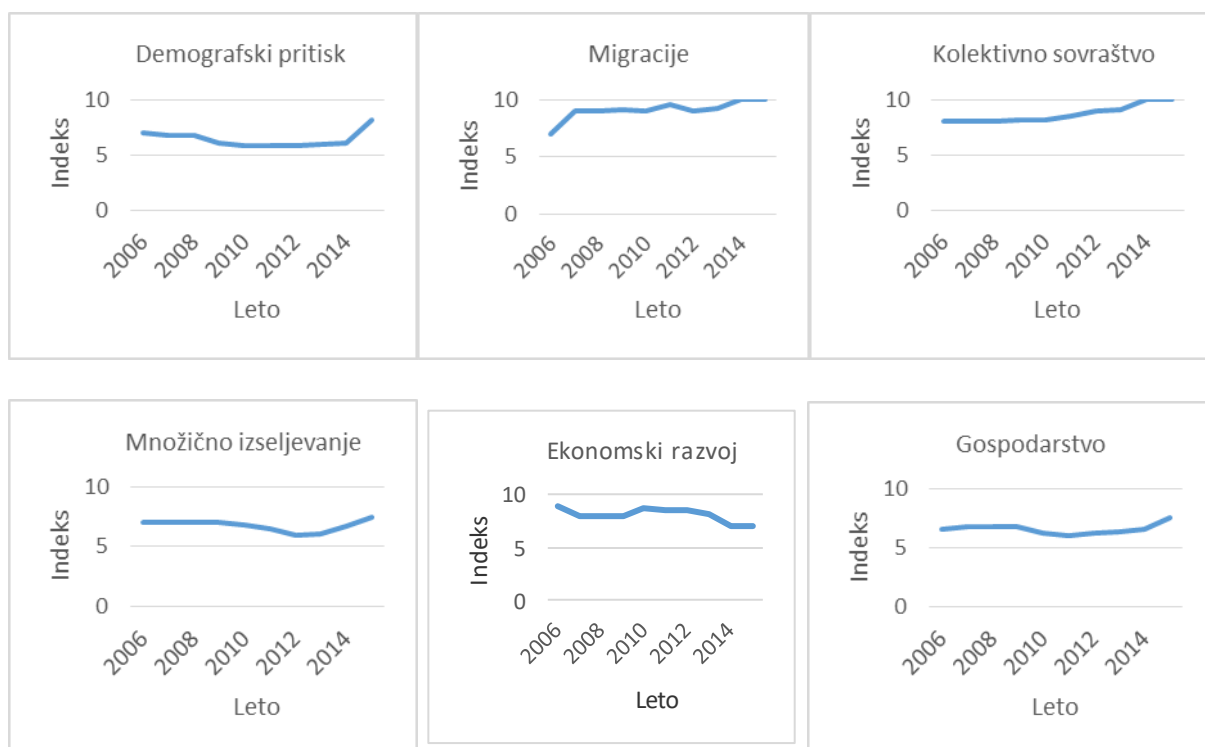
Tabela 5.26 Sprememba indeksa v 10-ih letih v primerjavi z letom 2015

Neenakomeren ekonomski razvoj	- 1,9	Izboljšanje
Revščina in padec ekonomskega razvoja	+ 1,0	Poslabšanje

Vir: Fund for Peace (2015e).

V grafu spodaj je prikazano gibanje socialnih ter ekonomskih indikatorjev med letoma 2006 in 2015.

Graf 5.5 Gibanje socialnih ter ekonomskih indikatorjev v obdobju 2006–2015



Vir: Fund for Peace (2015e).

5.2.3.1.3 Politični in vojaški indikatorji

V tabeli spodaj je opaziti politične in vojaške indikatorje, ki veljajo za Sirijo v letu 2015. Opaziti je možno izredno slabo delovanje političnega in vojaškega aparata, kjer 2 indikatorja dosemeta najslabšo možno število točk, 3 indikatorji pa dosegajo 9,9 točke.

Tabela 5.27 Politični in vojaški indikatorji Indeksa propadlih držav v letu 2015

Legitimnost države	9,9
Distribucija javnih dobrin	8,2
Upoštevanje človekovih pravic in vladavine prava	10,0
Delovanje varnostnega aparata	10,0
Pojav frakcij med elitami v državi	9,9
Zunanja intervencija	9,9

Vir: Fund for Peace (2015e).

V tabeli spodaj so prikazani trendi določanja indeksa v primerjavi z letom 2014 in sprememba pri določanju političnih in vojaških indikatorjev. Na vseh področjih je opaziti poslabšanje leta 2015 v primerjavi z letom 2014.

Tabela 5.28 Sprememba indeksa v primerjavi z letom 2014

Legitimnost države	+ 0,1	Poslabšanje
Distribucija javnih dobrin	+ 1,0	Poslabšanje
Upoštevanje človekovih pravic in vladavine prava	+ 0,1	Poslabšanje
Delovanje varnostnega aparata	0,0	Nespremenjeno
Pojav frakcij med elitami v državi	+ 0,3	Poslabšanje
Zunanja intervencija	+ 1,3	Poslabšanje

Vir: Fund for Peace (2015e).

V tabeli spodaj je prikazan 5-letni trend določanja indeksa v primerjavi z letom 2015 in njegova sprememba na področju političnih in vojaških indikatorjev. Opaziti je mogoče bistveno poslabšanje indikatorjev v primerjavi 5-ih let.

Tabela 5.29 Sprememba indeksa v 5-ih letih v primerjavi z letom 2015

Legitimnost države	+ 1,6	Poslabšanje
Distribucija javnih dobrin	+ 2,4	Poslabšanje
Upoštevanje človekovih pravic in vladavine prava	+ 1,4	Poslabšanje
Delovanje varnostnega aparata	+ 2,5	Poslabšanje
Pojav frakcij med elitami v državi	+ 2,0	Poslabšanje
Zunanja intervencija	+ 4,4	Poslabšanje

Vir: Fund for Peace (2015e).

V tabeli spodaj je prikazan 10-letni trend določanja indeksa v primerjavi z letom 2015 in njegova sprememba na področju političnih in vojaških indikatorjev. Na vseh področjih je v 10- letnem trendu mogoče opaziti drastično poslabšanje indikatorjev.

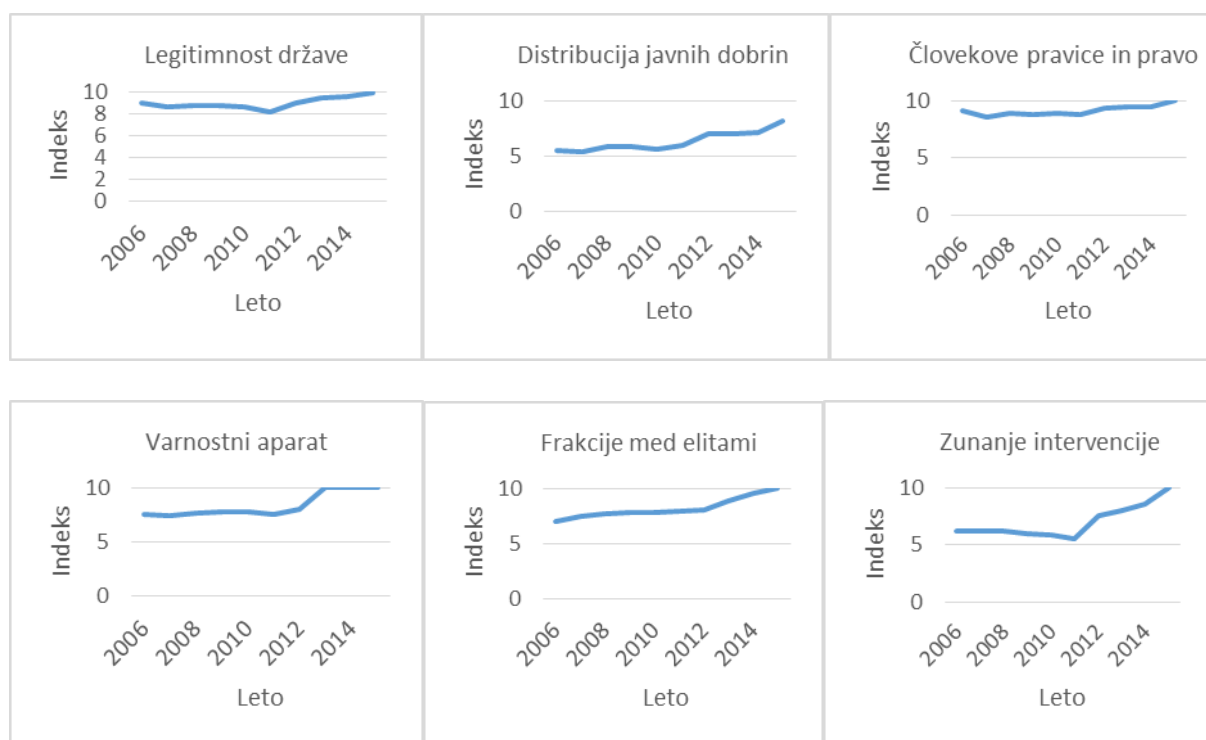
Tabela 5.30 Sprememba indeksa v 10 letih, v primerjavi z letom 2015

Legitimnost države	+ 0,9	Poslabšanje
Distribucija javnih dobrin	+ 2,7	Poslabšanje
Upoštevanje človekovih pravic in vladavine prava	+ 1,0	Poslabšanje
Delovanje varnostnega aparata	+ 2,5	Poslabšanje
Pojav frakcij med elitami v državi	+ 2,8	Poslabšanje
Zunanja intervencija	+ 3,7	Poslabšanje

Vir: Fund for Peace (2015e).

V grafu spodaj je prikazano gibanje političnih in vojaških indikatorjev v obdobju med letoma 2006 in 2015.

Graf 5.6 Gibanje političnih in vojaških indikatorjev v obdobju 2006–2015



Vir: Fund for Peace (2015e).

5.2.4 Implikacije indeksa šibkosti držav v razvijajočem se svetu na primeru Sirije

Indeks šibkosti držav v razvijajočem se svetu (ang. Index of State Weakness in the Developing World), ki ga objavlja Brookings institucija, podobno kot Fundacija za mir, zajema indikatorje, ki so določeni za merjenje propadlosti držav v razvijajočem svetu držav (Rice in

Patrick 2008, 3–8). Indeks šibkosti držav v razvijajočem svetu sem razložil že na primeru Iraka v poglavju 5.2.2.

Indeks zajema države v letu 2008, kjer je na primeru Sirije mogoče opaziti večja odstopanja v primerjavi z letom 2015. Leta 2008 je Sirija zasedla 59. mesto (Priloga B) na lestvici Indeksa šibkih držav v razvijajočem svetu. Opaziti je mogoče, da se je stanje v Siriji po letu 2008 drastično poslabšalo glede na Indeks propadlosti držav, ki jo opravlja Fundacija za mir.

5.2.4.1 Ekonomska sfera

V spodnji tabeli so prikazani podatki indikatorjev indeksa šibkosti držav za leto 2008, ki veljajo za Sirijo. Pri enem indikatorju ni moč določiti indeksa.

Tabela 5.31 Indeks indikatorjev ekonomske sfere na primeru Sirije v letu 2008

BDP na prebivalca	1,35
Rast BDP	3,73
Neenakost prihodkov	-
Inflacija	6,17
Nadzor kakovosti	3,54

Vir: Rice in Patrick (2008).

5.2.4.2 Politična sfera

V spodnji tabeli so prikazani podatki indikatorjev indeksa šibkosti držav za leto 2008, ki veljajo za Sirijo. Opaziti je mogoče najslabšo možno oceno pri doseganju svobode.

Tabela 5.32 Indeks indikatorjev politične sfere na primeru Sirije v letu 2008

Učinkovitost delovanja vlade	3,38
Vladavina prava	5,36
Zanesljivost ter odgovornost delovanja vlade	1,82
Nadzor nad korupcijo	3,61
Svoboda	0,00

Vir: Rice in Patrick (2008).

5.2.4.3 Varnostna sfera

V spodnji tabeli so prikazani podatki indikatorjev indeksa šibkosti držav za leto 2008, ki veljajo za Sirijo. V tabeli je možno opaziti, da sta 2 indikatorja dosegla nižje število točk od 5, pri treh indikatorjih pa je zaznana najboljša ocena in odsotnost grožnje.

Tabela 5.33 Indeks indikatorjev varnostne sfere na primeru Sirije v letu 2008

Intenziteta konflikta	10,00
Zlorabe človekovih pravic	4,91
Vpliv konflikta na teritorij države	10,00
Incidenca konfliktov	10,00
Politična stabilnost ter odsotnost nasilja	4,73

Vir: Rice in Patrick (2008).

5.2.4.4 Socialna blaginja v državi

V spodnji tabeli so prikazani podatki indikatorjev indeksa šibkosti držav za leto 2008, ki veljajo za Sirijo. Opaziti je možno, da je bila v letu 2008 socialna blaginja države na zelo visokem nivoju, indikatorji pa so dosegali visoke rezultate. En indikator je dosegel maksimalno število točk.

Tabela 5.34 Indeks indikatorjev socialne blaginje v državi na primeru Sirije v letu 2008

Umrljivost otrok	9,71
Dostop do pitne vode ter sanitarij	8,97
Podhranjenost	9,79
Dokončanje osnovne šole	10,00
Pričakovana življenjska doba	8,83

Vir: Rice in Patrick (2008).

5.3 Primerjava propadlosti države Iraka in Sirije

Za lažje razumevanje propadlosti države Iraka in Sirije bom v tem delu magistrske naloge primerjal stopnjo propadlosti omenjenih držav. Državi sta zaradi geografske lege, zgodovinskega dejavnika in prepletenosti politike medsebojno povezani, kar se odraža na medsebojni refleksiji na področju varnosti, politike in gospodarstva. Pri razumevanju medsebojne povezanosti držav Iraka in Sirije, bom predstavil primerjavo med državama na področju socialnih in ekonomskih indikatorjev ter politične in varnostne sfere.

Če primerjamo skupni indeks propadlosti države Iraka in Sirije, je mogoče med leti 2007 in 2014 zaslediti upad skupnih indeksnih točk pri Iraku, kar pomeni, da se je stanje v državi

začelo izboljševati, država pa se je začelo pomikati proti manj propadli državi. Prelomnico v porastu skupnih indeksnih točk je mogoče opaziti leta 2014, z eskalacijo oboroženih spopadov na območju Iraka in njeni sosesčini, ko je država dosegla 104,5 indeksne točke. V primerjavi z Irakom, je skupni indeks propadlosti države Sirije med leti 2006 in 2011 ostal na podobni ravni, po letu 2011 pa je zaradi povečevanja trenj v Sirski družbi, oboroženih spopadov in nedelovanjem državnih institucij, močno porastel in se povzpел nad 100 indeksnih točk. Če primerjamo obe državi, je mogoče opaziti, da se je stopnja propadlosti države Iraka, po zaključku zunanje vojaške intervencije, po letu 2006 začela izboljševati in dosegla najboljši rezultat leta 2014, vendar je kljub temu dosegla visoko stopnjo propadlosti. V primerjavi z Irakom, je Sirija do leta 2011 ohranjala nizko stopnjo propadlosti države, z eskalacijo oboroženih konfliktov, pa se je stanje po letu 2011 močno poslabšalo in doseglo visoko stopnjo propadlosti države v Siriji.

Razloge za nenadno poslabšanje stanja v Siriji lahko pripišemo arabski pomladi, nasilnim demonstracijam, eskalaciji pomanjkanja varnosti, fragmentaciji družbe, oboroženim spopadom ter nedelovanju osnovnih funkcij države in nezmožnosti zagotavljanja varnosti svojim državljanom. Po letu 2011 je za Sirijo mogoče opaziti poslabšanje indeksnih točk na vseh indikatorjih, ki jih merimo za stopnjo propadlosti države. Množične migracije, nasilje ter želja po kolektivnem maščevanju zaradi storjene zgodovinske krivice, so visoka grožnja za zagotavljanje varnosti državljanom, ki so posledica nespoštovanja človekovih pravic ter vprašanja legitimnosti oblasti. Za razliko od Sirije, je Irak dosegal visoko stopnjo propadlosti pred letom 2011, zaradi slabega ekonomskega ter socialnega položaja svojih prebivalcev, ki je posledica nedelovanja državnega aparata ter zagotavljanje pogojev za delovanje industrije in gospodarstva. Po letu 2014 in vzponom Islamske države, se je stopnja propadlosti v Iraku ponovno začela slabšati. Razloge za slab socialni ter ekonomski položaj državljanov v Iraku je mogoče pripisati pomanjkanju varnosti, skupnemu sovraštvu ter zunanjim vojaškim intervencijam, ki so uničile državno infrastrukturo ter razpustile varnostni aparat. Visoka stopnja propadlosti omenjenih držav ima zaradi svoje vpetosti v geografski položaj in političnega interesa, širše posledice za celotno regijo ter sosednje države, ki uveljavljajo svoj interes v državah, kjer oblast ni zmožna zagotavljati suverenosti ter delovanja državnih institucij.

6 IMPLIKACIJE KONFLIKTA NA MEDNARODNO VARNOST

Intenziteta konflikta v Iraku in Siriji kot posledica propadlosti obeh držav se odraža tudi na implikaciji varnosti v regionalni in mednarodni skupnosti. Državi, ki ju je zajel val nasilja, skrajnih idej in revščine, sta prenesli mnoge skrajne ideje ter politične posledice na ostale države v regiji in svetu. Z razmahom skrajnih skupin in ostalih oboroženih skupin v Iraku in Siriji se je pričel val nasilja ter terorja, pred katerim je začelo bežati več milijonov ljudi. Ljudje so se pred vojno zatekli v sosednje države, Evropa pa se spopada z največjo migracijsko krizo po 2. svetovni vojni.

V tem poglavju bom pisal o migracijskih pritiskih, ki so posledica propadlosti Iraka in Sirije, predvsem na sosednje države in Evropo od začetka arabske pomladi do konca leta 2015. Z razpadom varnostnega sistema v državah Irak in Sirija so se vneli spopadi med oboroženimi skupinami, med njimi pa je moč opaziti porast skrajnih islamističnih idej, ki se odražajo z nasilno implikacijo po celem svetu. Opredelil bom prisotnost terorizma v zahodnem svetu in ostalih predelih sveta, kjer se je ideja Islamske države realizirala in prevzela nadzor nad določenimi deli pokrajin. Zaradi pritiska migracij na Evropo se EU spopada s hudo migracijsko krizo, ki terja ekonomske in politične posledice ter postavlja EU kot tako na preizkušnjo. V nadaljevanju poglavja bom opredelil ekonomske in politične posledice migracijske krize na EU ter vpliv medijev na konflikt v Iraku in Siriji.

6.1 Migracijski pritiski kot posledica propadlosti države Iraka in Sirije

Do migracij pride, ko se posamezniki odločijo o preselitvi, v iskanju po boljšem življenju v drugi državi, kjer se asimilirajo z lokalnimi prebivalci (Castles in Miller 2009, 20–21). S pojavom nasilja in državljanske vojne so prebivalci v podnaslovu omenjenih držav zbežali iz držav in pridobili status begunca, ki begunce opredeljuje kot osebe, ki so na begu zaradi strahu pred preganjanjem zaradi rase, religije, nacionalne pripadnosti, pripadnosti neki skupini ali politični skupini ter so v nenehnem strahu (Haddad 2008, 29). Begunci, ki iščejo zatočišče pred preganjanjem v Iraku in Siriji, so se zatekli v sosednje države, velik del beguncev pa se je odpravil proti Evropi. Z reko beguncev, ki se vije proti Evropi, se premikajo tudi t.i. ekonomski migranti, ki se selijo iz držav z nizkim prihodkom v države Evrope, kjer sta blaginja in standard življenja visoka (Castles in Miller 2009, 21–23).

Migracije iz Iraka se dogajajo zaradi teptanja človekovih pravic, ki jih izvajajo oborožene milice in oborožene državne sile. Boj proti Islamski državi in zračni napadi koalicijskih sil so več 100.000 ljudi prisilili, da so zapustili državo, več kot 3.000.000 prebivalcev Iraka pa je razseljenih znotraj države. Intenziteta nasilja je toliko večja v Siriji, kjer je več milijonov prebivalcev razseljenih znotraj države oz. išče zatočišče v sosednjih državah in državah Evrope. Ljudi so pognale v beg vladne in opozicijske sile, ki izvajajo nediskriminatorne poboje ljudi z manjšim orožjem, granatami, bombami, narejenimi iz sodov itn. Poleg pobojev nekatere skupine novačijo otroke, ki jih vključujejo v oborožene spopade, poleg tega pa se skupine poslužujejo napadov na civiliste, eksekucije in mučenje (Human Right Watch). Zaradi omenjenih razlogov so se prebivalci Iraka in Sirije množično pognali v beg znotraj in izven svoje države.

6.1.1 Migracijski pritiski Iraka na sosednje države

Stopnjevanje oboroženih konfliktov v Iraku in nenehne spremembe varnostne situacije so rezultirale v masovnih premikih ljudi znotraj države in preko mej Iraka. Število beguncev iz Iraka se je v zadnjem času močno povečalo, veliko beguncev pa je v Irak prišlo iz Sirije (United Nations High Commissioner for Refugees 2015e). Znotraj Iraka je trenutno razseljenih več kot 3.000.000 oseb, od tega jih 640.000 živi v nevzdržnih okoliščinah (International Organization for Migration 2015a). UNHCR je do junija 2015 zabeležil 377.747 beguncev iz Iraka, ki iščejo zatočišče v Siriji, Jordaniji in ostalih sosednjih državah ter skoraj 4.000.000 notranje razseljenih oseb v Iraku. Celotna kritična populacija, ki migrira znotraj in zunaj meja Iraka, znaša po oceni UNHCR 4.458.881 oseb (United Nations High Commissioner for Refugees 2015e).

6.1.2 Migracijski pritiski Sirije na sosednje države

Hudo nasilje v Siriji je večino prebivalcev države Sirije pognalo v beg znotraj svoje države oz. v sosednje države, le okrog 4% Sirskih beguncev je skušalo doseči Evropo. V letu 2015 je bilo več kot 6.000.000 oz. 60% ljudi razseljenih znotraj Sirije, saj sta Jordanija in Libanon leta 2014 zaprla svoje meje za begunce. Velika večina sirskih beguncev, ki je zapustila državo, se nahaja v begunskih taboriščih v Ammanu, Beirutu in ostalih mestih na Bližnjem vzhodu, kjer se preživljajo z izjemno nizkimi plačami (Betts in Collier 2015, 84–86).

Po podatkih Visokega komisarja Združenih narodov za begunce (UNHCR) je bilo iz Sirije do sredine decembra 2015 zabeleženih 4.390.439 prebežnikov, do junija 2016 pa več kot 4.800.000 (United Nations High Commissioner for Refugees 2015a). Največji pritisk na sosednje države beležijo Turčija, kjer je registriranih 2.739.326 oseb, med katerimi je večina pripadnikov obeh spolov v starostni skupini 18–59 let, kar znaša 42,3% vseh beguncev. V starostni skupini v letih med 0–4 je 19,9% beguncev, v skupini 5–11 let je 20,3% beguncev ter najstarejši skupini 60+ 3,5% beguncev. Po oceni UNHCR znaša strošek za oskrbo beguncev iz Sirije v letu 2015 okrog 624.089.475 \$ (United Nations High Commissioner for Refugees 2015b). Za Turčijo je po številu beguncev iz Sirije Libanon, kjer je nastanjenih v Beirutu, mestu Bakaa ter severnem in južnem Libanonu 1.048.275 oseb, od tega 16,8 % v starostni skupini 0– 4 leta, 23,3 % v starostni skupini 5–11 let, 13,1 % v starostni skupini 12–17 let ter večina, 44,1 % v starostni skupini 18–59 let. Strošek za oskrbo beguncev iz Sirije v letu 2015 znaša za Libanon okrog 1.760.611.314 \$ (United Nations High Commissioner for Refugees 2015c). Velik del beguncev iz Sirije je nastanjen v Jordaniji, v mestih Amman, Mafraq, Irbid in ostalih, skupno število je 655.217 beguncev. V skupini najmlajših, med 0–4 leta, je 16,2 % oseb, v starostni skupini 5–11 let je 22 % oseb, v starostni skupini 12–17 let je 13,4 % oseb, največ beguncev je v starostni skupini 18–64 let, kjer je delež oseb 44,8 %, v najstarejši skupini 65+ let je delež oseb 3,6 %. Strošek za oskrbo beguncev državo Jordanijo v letu 2015 znaša 1.191.392.175 % (United Nations High Commissioner for Refugees 2015d). Ostale države v soseščini, ki gostijo begunce iz Sirije, so Irak z 247.339 begunci, Egipt z 117.702 begunci ter severna Afrika z 29.275 begunci (United Nations High Commissioner for Refugees 2015a).

6.1.3 Migracijski pritiski na Evropo

Posledice propadlih držav Irak in Sirija se v obliki migracijskega toka beguncev implicirajo na migracijski pritisk na Evropo ter Evropsko unijo, kar ju postavlja pred preizkušnjo. Mnogo migrantov, ki prihajajo s kriznih žarišč Bližnjega vzhoda, želi zaprositi za azil v Evropi raje kot v neposredni soseščini konflikta. Glavna pot vstopa v Evropo je preko Turčije, Grčije ter preko balkanskih držav, Slovenije in nato Avstrije v Nemčijo. V letu 2015 se je v Evropo preko omenjene poti podalo okrog 800.000 oseb. Kar 93% migrantov, ki se odločijo za omenjeno pot, prihaja iz Sirije, Iraka in Afganistana (Sessa-Hawkins 2015). Od 1. januarja 2016 je do junija 2016 v Evropo prišlo 224.033 migrantov preko morske poti, od tega 158.159

preko Grčije, 64.056 preko Italije in 1.818 preko Španije (United Nations High Commissioner for Refugees 2015f).

International Organization for Migration (IOM) navaja podatek, da je v letu 2015 življenje izgubilo preko 5350 migrantov. V Evropo je po oceni IOM prišlo 1,004,356 migrantov oz. skoraj 5 krat več kot leta 2014, ko je v Evropo prišlo 219.000 migrantov. V Grčijo je v letu 2015 in 2016 vstopilo vsaj 1.000.000 migrantov, decembra 2015 preko 3400 dnevno (International Organization for Migration 2015b). V države na poti do Avstrije je preko Turčije dnevno prispelo od 1000 do 12.000 oseb (Sessa-Hawkins 2015). V Makedonijo je od začetka leta 2015 pa do junija 2016 vstopilo preko 477.000 oseb, večinoma iz Sirije, Afganistana in Iraka. Glede na število oseb iz določene države je v Makedonijo leta 2015 vstopilo 214.266 Sirijcev, 94.912 Afganistancev, 53.862 Iračanov, 6231 Irancev, 5416 Pakistancev, 2158 oseb iz Palestine, 1276 državljanov Somalije, ter preko 3000 oseb iz drugih držav (International Organization for Migration 2015b).

Evropska unija, ki se spopada z ekonomsko krizo ter krizo v Ukrajini, na migracijsko krizo ni bila pripravljena in se je v reševanje vključila prepozno. Konec septembra 2015 so se ministri EU dogovorili o relokaciji 120.000 migrantov po državah članicah EU, kar pa ni rešilo težav oz. je poglobilo nesodelovanje držav članic (Bremmer 2015). Zaradi strahu pred nekontroliranim prihodom migrantov so določene države začele postavljati ograjo, da bi omejile pretok migrantov v državo. To so storile Madžarska, Slovenija in Makedonija, nekatere ostale države pa so postavile ovire za gibanje migrantov. Leta 2013 je bila v EU sprejeta Dublinska uredba, ki je obravnavala prosilce azila, ki so bili dolžni zaprositi za azil v prvi državi, v katero so prispeli. Uredba v praksi ne deluje, migrantska kriza pa se še naprej pogloblja. Od 1.000.000 prosilcev za azil jih je 350.000 leta 2015 sprejela le Nemčija (Sessa-Hawkins 2015). V prvem četrtletju 2016 je za azil v Evropi prvič zaprosilo 287.100 oseb, kar je 95.700 oseb več kot v istem obdobju leta 2015 (Eurostat 2016).

6.2 Širjenje skrajnih idej v mednarodnem prostoru

Državi Irak in Sirija sta zaradi neučinkovitega delovanja državnega aparata idealna poligona za vzpon skrajnih idej. Državi ustrezata kriterijem propadle države, kar sem jih opredelil v magistrski nalogi in ustvarjata okolje za širjenje skrajnih idej. Avtorja knjige Terorizem – nova svetovna vojna, sta pred leti napovedala, da bo debata terorizma najverjetneje bolj kot kadar koli prej redno prisotna na mednarodnih in notranjepolitičnih srečanjih. Zaradi

kompleksnosti grožnje terorizma bo prihajalo do napetosti znotraj zavezništev, svetovni voditelji pa bodo nenehno poudarjali grožnjo terorizma, ki bo vseskozi prisotna pri ljudeh (Pettiford in Harding 2005, 212–213). Danes je v mednarodnem okolju moč opaziti nenehno debato glede skrajnih islamističnih skupin, ki so najbolj dejavne na območju Iraka in Sirije, svetovne sile pa se glede reševanja kompleksne problematike ne morejo zediniti.

Skrajnih idej terorizma ne moremo umestiti znotraj teritorija neke države, kar je moč opaziti na ozemlju Iraka in Sirije, kjer je skrajna ideja Islamske države prešla meje Iraka v Sirijo, omejena pa je na skupine, ki s svojo ekstremistično idejo sledijo cilju, ki ga želijo doseči v celotnem mednarodnem prostoru (Ditrych 2014, 120–121). Islamska država je leta 2014 v Iraku in Siriji vzpostavila Islamski kalifat, ki se je iz Iraka razširil v Sirijo ter požel ogromno medijske pozornosti zaradi svoje destruktivne narave do okolja, civilistov, pobojev, uničevanja kulturne dediščine ipd., ter postala novi glas radikalnega islamskega ekstremizma, ki se je bliskovito razširil preko meja Iraka in Sirije (Jefferis in Sharp 2014). Vzpon Islamske države na območju Iraka in Sirije predstavlja največjo grožnjo Iraku in Siriji ter Libanonu in Jordaniji, posredno grožnjo pa lahko predstavlja tudi Američanom in Evropi, predvsem zaradi vrnitve prebivalcev zahoda, ki so se na območju Iraka in Sirije bojevali v imenu džihada. Poleg borcev džihada, ki so se vrnil v svojo domovino, predstavljajo grožnjo tudi t.i. osamljeni volkovi, ki so podvrženi propagandi Islamske države in se v njenem imenu borijo na domačem ozemlju (O'Hanlon 2015, 1). Islamska država je ena izmed revolucionarnih ideologij, ki se poslužuje ekstremnih metod za doseg cilja. Svoje sovražnike predstavi kot zlo, ki ga je potrebno uničiti, poveljuje bližnjo zmago nad sovražnikom ter vidi svojo ideologijo kot univerzalno v mednarodnem sistemu, to pa s pridom izkorišča propagandni aparat za novačenje borcev in prelivanje ideje preko meja Islamske države (Walt 2015, 43–44).

Islamska država je dejavna na Bližnjem vzhodu in severni Afriki, kjer z akcijami oblikuje lokalno politiko in v regiji širi svoj vpliv. Simpatizerji Islamske države so prisotni tudi v Evropi in ostalem globalnem teatru. V neposredni bližini kalifata Islamske države, t.i. notranjem krogu vpliva, je Islamska država močno prisotna v Jordaniji, Libanonu, Izraelu in Palestini, kjer izvaja teroristične akcije, provokacije in polarizira populacijo znotraj držav. V t.i. notranjem krogu vpliva Islamske države se nahajajo Libija, Sinajski polotok, Afganistan, Pakistan, Saudova Arabija, Maroko in Alžirija, kjer se Islamska država za prevlado bori z ekstremno skupino Al Kajda ter grupira privrženca Islamske države. V zadnjem, t.i. oddaljenem krogu vpliva Islamske države, se nahajajo Združene države Amerike, Francija,

Belgija, Španija, Nemčija, Malezija, Indija, Bangladeš, Japonska ter kibernetški prostor, kjer Islamska država širi svoj vpliv in propagando. V širšem krogu so zajete države, ki se jim Islamska država želi maščevati zaradi napadov na Islamsko državo ter znotraj držav povzročiti polarizacijo in nestrpnost do muslimanov. Polarizacija znotraj držav povzroča diskriminacijo in fobijo do muslimanov, ki so potisnjeni na marginalno obrobje družbe in so potencialni kandidati za novačenje Islamske države, ki lahko v njenem imenu povzročijo teroristične napade v svoji državi ali pa se pridružijo džihadu v Iraku in Siriji (Gambhir 2015).

6.3 Ekonomske in politične posledice na mednarodno okolje

6.3.1 Ekonomske posledice propadlosti Iraka in Sirije na mednarodno okolje

S krizo v Siriji in Iraku so se države v regiji in Evropi znašle pred migracijsko krizo, ki je s sabo prinesla tudi ekonomski pritisk na države in mednarodno stabilnost. S trenutkom, ko prebežniki vstopijo v državo gostiteljico, pričnejo tekmovati z lokalnim prebivalstvom za življenjske potrebščine, kot so zemlja, voda, stanovanja, hrana in medicinska oskrba. Skozi čas nastanjeni migranti pričnejo zahtevati več dobrin na področju izobrazbe, zdravstvene nege, energije, transporta, socialnih pravic in zaposlitve. Zaradi novega pritiska lahko pride do inflacije in zmanjševanja plač v državi. S prihodom velikega pritiska migrantov lahko pride do neučinkovitega delovanja državne administracije, država pa zaradi finančne nezmožnosti vzdrževanja migrantov pade v finančni dolg. Zaradi velikih stroškov, ki jih ima država gostiteljica, ta od mednarodne skupnosti pričakuje finančno pomoč za obvladovanje migracijske krize. (United Nations High Commissioner for Refugees 1997a).

Znotraj propadlih držav, Irak, predvsem pa Sirija, je zaradi nasilnega konflikta porušena infrastruktura na področju zdravstvene nege, izobraževalnih ustanov, dobave energije, vode, sanitarnih objektov, agrikolturne panoge, transportne mreže, stanovanj in ostale infrastrukture. Kriza v Siriji ima hude posledice na domače gospodarstvo, saj se je BDP v letih 2011–2014 zmanjšal za 15.4%, v letu 2015 pa za okrog 16%. Velik padec BDP gre zaslugi nižjega črpanja nafte, ki je s 368.000 sodčkov nafte na dan leta 2010 padla na le 40.000 sodčkov nafte v letu 2015. V Siriji je leta 2013 inflacija znašala 90%, v letu 2014 29%, v letu 2015 pa okrog 30% (The World Bank 2015b). Hud padec na področju ekonomije pomeni le še večji pritisk migracij znotraj države in zunaj državnih meja. Irak in Sirija bi za ureditev migracijske krize znotraj držav potrebovale večji ekonomski prispevek, ki bi pomagal reševati migracijsko krizo in zagotavljal osnovne življenjske potrebščine. Irak bi za delovanje UNHCR za

reševanje migrantske problematike tako potreboval preko 80.000.000\$, Sirija pa več kot 254.332.000\$ (International Organization for Migration 2015c; International Organization for Migration 2015d).

Ekonomski pritisk migracij s kriznih območij je opaziti predvsem v neposredni sosesčini Sirije in Iraka, kjer je nastanjenih preko 4.837.100 oseb. Največji ekonomski pritisk je opaziti v Turčiji, kjer je UNHCR za oskrbo in zagotavljanje dostojnega preživetja migrantov do konca leta 2015 potrebovala preko 624.089.475\$. Po oceni UNHCR Turčija lahko pokrije strošek 230.064.708\$, veliko večino stroška, ki znaša 394.024.767\$, pa država ne more pokriti (United Nations High Commissioner for Refugees 2015b). Evropska komisija je novembra 2015 s Turčijo sklenila 3.000.000.000€ vreden instrument pomoči Turčiji za pomoč beguncem, ki bi pomagal zajezi val beguncev, ki prihaja preko Turčije v Evropo (European Commission 2015a). Po nekaterih podatkih Turčija mesečno za spopadanje s prebežniško krizo porabi 500.000.000\$, do konca leta 2015 pa je Turčija za reševanje krize porabila preko 6.500.000.000\$ (The Pulse of the Middle East 2015; European Commission 2015b). Visok finančni pritisk čuti Libanon, kjer po oceni UNHCR znaša strošek beguncev, nastanjenih v Libanonu, do konca leta 2015 preko 1.760.611.300\$ (United Nations High Commissioner for Refugees 2015c). Libanon, ki je precej manjša država od Turčije, se zaradi begunske krize spopada z večjim finančnim vplivom na BDP. Veliko denarja za pomoč beguncem je prišlo iz tujine, kar pa se izraža na porastu BDP Libanona za 1%, vendar pa je veliko škodo kriza naredila turizmu v Libanonu. Kljub zunanji finančni pomoči se je BDP Libanona skrčil za 0,3% (Cassidy 2015). Jordanija, sosednja država Iraka in Sirije, je deležna visokega števila beguncev s kriznih žarišč, strošek UNHCR za vzdrževanje beguncev pa znaša 1.191.392.175\$. Država je od začetka begunske krize 2011 porabila preko 6.600.000.000\$ za oskrbo, nastanitev in zagotavljanje pomoči beguncem. Letni strošek za državo znaša 3.000.000.000\$, eno tretjino stroška krije mednarodna skupnost (Claudet 2015; Kaplan 2015; United Nations High Commissioner for Refugees 2015d).

Begunska kriza, ki je doletela Evropo, se odraža tudi v visokem ekonomskem pritisku na države v Evropi in EU. Evropska unija je v letu 2015 namenila 9.500.000.000€ za reševanje migrantske krize znotraj držav članic EU ter ponudila Turčiji 2.900.000.000€ za pomoč pri reševanju begunske krize na njenem ozemlju ter omejevanju prihoda v Evropo (Boulden 2015). Zaradi obvladovanja migrantske krize so evropske države povečale javne izdatke in sicer Nemčija 0,5% BDP za leti 2016 in 2017, Avstrija 0,3% BDP za leto 2016 ter Švedska 0,9% BDP za leto 2016, kar se bo izražalo v oskrbi migrantov, njihovi asimilaciji in vključitvi

na trg dela. Po oceni OECD naj bi dodatni izdatki držav v letih 2016–2017 pospešili rast evropske ekonomije za okrog 0,1% – 0,2%. Vpliv migrantov na trg dela se bo povečal za 1.000.000 oseb, v Nemčiji za 400.000 oseb (Organisation for Economic Co-operation and Development 2015).

Iz navedenih podatkov je moč razbrati, da propadlost Iraka in Sirije močno vpliva na gospodarsko stanje držav v regiji in Evropi, saj so oboroženi spopadi v beg pognali več milijonov ljudi, ki so zatočišče našli tujih državah. Poleg osnovne infrastrukture za oskrbo in vključevanje beguncev se države soočajo tudi s poostrenim delovanjem varnostnih aparatov, ki za državo predstavlja dodaten strošek.

6.3.2 Politične posledice propadlosti Iraka in Sirije na mednarodno okolje

Od septembra 2011 sta civilni konflikt in humanitarna kriza v Siriji in Iraku postala izjemno intenzivna ter predstavljata grožnjo regionalni stabilnosti. Z vojaškimi akcijami utrjevani oblasti Bashar al-Assada so politična razmerja na Bližnjem vzhodu postala nestabilna, razkrile pa so se vse šibkosti povezav med skupnostmi v regiji in med globalnimi igralci. Z intenziteto konflikta v regiji je Iran postal pomemben podpornik sirskega režima, ključni igralec pri ohranjanju oblasti Bashar al-Assada pa igra njeno zavezništvo z Rusijo, ki deluje kot nekakšen ščit pred koalicijo sil za intervencijo proti sirskega režimu (Allison 2013, 795–796). Z umikom ZDA iz Iraka je Irak ostal brez potrebne infrastrukture za zagotavljanje varnosti, iraška vojska pa je neučinkovita v boju proti skrajnim skupinam šiitskih milic in Islamski državi kljub 25.000.000.000\$ vojaške pomoči ZDA. Zaradi propadlosti Iraka, Sirije in ostalih držav je danes na Bližnjem vzhodu zaradi skozi desetletja slabega vodenja in posegov zunanjih sil prišlo do diverzacije in fragmentacije družbe. Znotraj držav so se pojavila trenja med različnimi etničnimi in sektaškimi skupinami, ki presegajo meje ene države in se prelivajo v več držav na Bližnjem vzhodu, kar predstavlja visoko varnostno grožnjo v regiji (Khedery 2015, 33–37).

Današnja trenja na Bližnjem vzhodu so posledica dolgoletnih trenj in problemov, ki so se nabirali med skupinami in znotraj držav. Arabska pomlad je bila začetek dolgoletne krize, ki je prisotna v arabskem svetu. Kriza, ki danes traja v Iraku, Siriji, Libiji in ostalih državah, je posledica nezmožnosti takratnih oblasti, da bi zatrla vstaj, ki so se dogajale po arabskem svetu in so vodile do oboroženih spopadov. Zaradi nezmožnosti obvladovanja krize so se državne institucije sesule in generirale nasilje ter spodbudile teroristična gibanja. Skrajna gibanja, ki

so se pojavila v Siriji in Iraku, so ogrozila interese regionalnih in svetovnih sil. Podpora skupinam znotraj Sirije in Iraka, ki so jih podpirale velesile, je podžgala začaran krog nasilja med različnimi skupinami, ki se med seboj borijo za oblast. Z režimskimi spremembami, ki se dogajajo v Siriji, Iraku in Bližnjem vzhodu, se spreminja red, ki je bil od konca 2. svetovne vojne do današnjih konfliktov v veliki meri podoben. Pri reševanju današnjega konflikta je potrebno upoštevati vpliv političnega islama v regiji ter razmerje moči med sunitskimi arabskimi državami pod vodstvom Saudove Arabije in šiitskimi državami pod vodstvom Irana (Wittes 2015).

Trenutna iraška kriza je pokazala napačno vodenje interesov ZDA na Bližnjem vzhodu. ZDA so uničile iraško politično, socialno ter institucionalno infrastrukturo, ki je močno manipulirana s strani Irana in so le še zaostrovale polarizacijo v Iraku. Podobno napako pri vodenju zahodnih ter regionalnih interesov je opaziti z vzponom ekstremističnih gibanj znotraj Sirije ter Iraka. Zaradi porušenega ravnovesja in varnosti v državah je prišlo do regionalnega, geopolitičnega konflikta med sunitskimi ter šiitskimi skupinami, ki so se zapletle v začaran krog nasilja. K težavam v Iraku je pripomogla delitev države na 3 regije, ki so bile razdeljene na upravljanje med šiiti, suniti in iraškimi Kurdi, država pa ni mogla vzpostaviti nadzora nad njimi. Zaradi delitve na 3 močne skupine znotraj države Irak predstavlja pomembno regionalno območje za tekmovanje med silami v regiji, ker zastopa 3 pomembne skupine. Z oboroženim konfliktom sta Izrael in Turčija razvila dobre odnose s Kurdi, Iran ter Bagdad pa sta utrdila vezi. Kriza v regiji je nakazala bližanje ZDA in Irana, ki sta videli Islamsko državo kot skupno grožnjo. Grožnja v Siriji in Iraku bi lahko izboljšala Turško–Izraelske odnose zaradi skupne grožnje, ki jo predstavlja Sirija in kurdski separatizem. Državlјanska vojna, ki divja v Siriji, igra pomembno regionalno vlogo pri uveljavljanju interesov, kriza v Iraku pa gre na roko sirskemu režimu zaradi vzpona ekstremističnih gibanj, ki z zločini in poboji zasenčijo zločine, ki jih je storila sirska vlada in pomeni, da bi v primeru padca Bashar al-Assada režim nasledila bolj ekstremna skupina, kar pa ni v interesu velesil (Tziarras 2014).

7 ZAKLJUČEK

Dogodki v Iraku in Siriji so pokazali izjemno kompleksnost problema, ki bremeni obe državi. Po padcu režima Saddama Husseina je Irak zajel začaran krog sektaškega nasilja, ki se je z arabsko pomladjo ter državljansko vojno v Siriji le še stopnjeval. S propadom temeljnih državnih ter varnostnih institucij sta državi izgubili nadzor nad svojim teritorijem ter suverenostjo. Obe državi dosegata visoko stopnjo propadlosti, ki se odraža skozi pomanjkanje zagotavljanja varnosti, migracijami, fragmentacijo družbe, željo po maščevanju, odsotnostjo legitimne oblasti ter slabo socialno in gospodarsko sliko. Državi, ki sta na robu propada, se spopadata s hudim nasiljem, državne institucije pa ne delujejo oz. delujejo zelo slabo in kažeta vse znake propadle države.

V magistrski nalogi sem preučeval termin propadle države (ang. Failed State) na primeru Iraka in Sirije ter ugotavljal, katerim kriterijem morata državi zadostovati, da ju lahko uvrstimo v skupino propadlih držav. Na primeru Iraka in Sirije sem opredelil definicijo propadle države ter jo razvrstil v 4 skupine po nedelovanju državnih institucij - od močne države (ang. Strong State) do sesute države (ang. Collapsed State). Pri obeh državah sem izmeril stopnjo propadlosti, kjer lahko Irak in Sirijo uvrstim med sesute države (ang. Collapsed State), saj sta državi leta 2015 po statistiki indeksa propadlih držav zasedli 9. (Sirija) in 12. mesto (Irak) (priloga A). Za lažje določanje stopnje propadlosti Iraka in Sirije ter ugotavljanje, ali državi zadostujeta tem kriterijem, sem preučeval statistiko indeksa propadlih držav, ki jo meri organizacija *Fund for Peace*, pomagal pa sem si tudi s statistiko indeksa šibkih držav, ki jo meri *Brookings institucija*. Za zgoraj omenjeni organizaciji za merjenje propadlosti držav sem se odločil zato, ker instituciji ponujata najbolj točne ter ažurne podatke na področju merjenja delovanja državnih institucij ter varnostnih aparatov. Primarno sem se osredotočil na podatke, ki jih zagotavlja institucija *Fund for Peace*, saj ponuja najnovejše in najbolj točne podatke za Irak in Sirijo. Sekundarno sem preučeval podatke, ki jih podaja poročilo *Brooking institucije*, vendar sem se nanje opiral zgolj za kontrolo primarnih podatkov in pomoč pri raziskovanju. Na koncu magistrske naloge sem preučil tudi vpliv Iraka in Sirije na mednarodno varnost in okolje, kjer sem predstavil migracijsko problematiko na države v regiji in Evropi. Zaradi varnostnega vakuma, ki je nastal v obeh propadlih državah, sem razložil širjenje skrajnih idej znotraj Iraka in Sirije ter preko mej v sosednje države v regiji in po svetu. Ugotavljal sem, da skrajnih idej ne omejuje državna

meja, ter da se prosto gibljejo znotraj mednarodnega prostora in puščajo močne ekonomske ter politične posledice na mednarodno varnost.

Skozi magistrsko nalogo sem preučeval dve hipotezi. Ker sem se v nalogi osredotočil na preučevanje koncepta propadlih držav in njenih karakteristik, lahko hipotezo 1, ki pravi, da je *odsotnost temeljnih državnih funkcij Iraka in Sirije ter njuna nezmožnost zagotavljanja človekovih pravic in varnosti posledica intervencije zahodnih sil v regiji ter arabske pomladi*, potrdim, saj se je varnostna infrastruktura v Iraku po intervenciji zahodnih sil sesula in ni bila zmožna zagotavljati zaščite državljanov pred skrajnimi skupinami. Vojaška intervencija zahodnih sil v Iraku je razpustila obstoječe varnostne aparate, znanje z varnostnega področja pa je bilo uničeno ali pa se je preselilo med skrajne skupine. Z vzponom arabske pomladi je Sirijo zajel revolucionarni val, ki se je iz množičnih protestov prelevil v državljansko vojno, kjer so odpovedale temeljne državne funkcije. Sektaško nasilje, porušena infrastruktura ter nezmožnost kontrole centralne oblasti nad ozemljem so vodile do razkroja družbe in uveljavljanja "naravnega stanja", kjer si vsaka oseba sama priskrbi varnost oz. jo najde v sektaških oboroženih skupinah. Zaradi razpadajoče družbe v Iraku in Siriji, ne zagotavljanju učinkovitega delovanja državnih institucij, nezmožnosti zagotavljanja suverenosti ter varnosti državljanov sta državi začeli razpadati in se umestili v skupino propadlih (ang. Failed State) oz. sesutih držav (ang. Collapsed State).

S pojavom varnostnega in političnega vakuma v Iraku in Siriji lahko hipotezo 2, ki pravi, da so *zaradi nezmožnosti zagotavljanja varnosti v Iraku in Siriji oblast prevzele skrajne skupine, ki s širjenjem ideologije, ogrožanjem varnosti in mednarodne stabilnosti predstavljajo grožnjo državam v regiji in mednarodnem prostoru*, delno potrdim. Skozi raziskovanje sem ugotovil, da so nadzor nad velikim delom teritorija v Iraku in Siriji prevzele opozicijske ter skrajne skupine, ki pa jim ni uspelo vzpostaviti popolnega nadzora nad obema državama. Irak in Sirija imata mednarodno priznano oblast, ki deluje slabo in je neučinkovita v boju zoper različne interesne skupine znotraj države. Zaradi nezmožnosti delovanja varnostnih aparatov v Iraku in Siriji lahko hipotezo v delu, ki govori, da so se skrajne skupine zaradi nedelovanja državnih oblasti okrepile, potrdim, saj je ravno zaradi političnega, varnostnega vakuma ter nedelovanja državnih institucij prišlo do vzpona skrajnih skupin, kot je Islamska država in drugih. Hipotezo lahko potrdim tudi v zadnjem delu, ki pravi, da je varnost v regiji in mednarodnem prostoru ogrožena, saj prihaja do t.i. efekta prelivanja idej preko meja. Skrajna ideologija, ki se širi v regiji in je v Iraku ter Siriji prevzela velik del nadzora nad ozemljem, ne pozna državnih meja in ima velik vpliv na sosednje države ter na mednarodno varnost.

8 LITERATURA

1. Acemoglu, Daron. 2005. Politics and economics in weak and strong states. *Journal of Monetary Economics* 52 (2005): 1199–1226.
2. Allison, Roy. 2013. Russia and Syria: explaining alignment with a regime in crisis. *International Affairs*. 89 (4): 795–823.
3. Allawi, Ali A. 2009. *The Crisis of Islamic Civilization*. New Haven and London: Yale University Press.
4. Basu, Moni. 2011. Deadly Iraq war ends with exit of last U.S. troops. *CNN*, 18. december. Dostopno prek: <http://edition.cnn.com/2011/12/17/world/meast/iraq-troops-leave/index.html> (15. november 2015).
5. Baylis, John in Steve Smith. 2007. *The globalization of World Politics*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
6. BBC. 2015. What is 'Islamic State'? 8. oktober. Dostopno prek: <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-29052144> (30. oktober 2015).
7. Bebler, Anton. 2006. EU, NATO in sodobni mendarodni terorizem. V *Varnost v postmoderni družbi*, ur. Marjan Malešič, 25–47. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
8. Benko, Vlado. 1987. *Mednarodni odnosi*. Ljubljana: Fakulteta za sociologijo, politične vede in novinarstvo.
9. --- 1997. *Znanost o mednarodnih odnosih*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
10. --- 2000a. *Sociologija mednarodnih odnosov*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
11. --- 2000b. *Zgodovina mednarodnih odnosov*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
12. Betts, Alexander in Paul Collier. 2015. Help Refugees Help Themselves. *Foreign Affairs*. 94 (6): 84–92.
13. Blair, Dennis., Neumann Ronald in Olson Eric. 2014. Fixing Fragile States. *National Interest* Sep/Oct 2014 (133): 11–20.
14. Boulden, Jim. 2015. Europe wants G20 to help with refugee crisis. *CNN Money*, 13. november. Dostopno prek: <http://money.cnn.com/2015/11/13/news/g20-europe-refugee-crisis/> (7. januar 2016).
15. Bowen, Jeremy. 2012. *The Arab Uprising: The People Want the Fall of the Regime*. London: A CBS Company.

16. Bremmer, Ian. 2015. Europe Divided. The migrant crisis tests the limits of E.U. cooperation. *Time*. 186 (15): 84–85.
17. Brock, Lothar., Hans – Henrik Holm, Georg Sorensen in Michael Stohl. *Fragile States*. Cambridge: Polity Press.
18. Carpenter, Ted Galen. 2013. Tangled Web: The Syrian Civil War and Its Implications. *Mediterranean Quarterly* 24, (1): 1-11.
19. Carment, David in Yiagadeesen Samy. 2014. The Future of War: Understanding Fragile States and What to Do about Them. V ***Failed States and Fragile Societies: A New World Disorder***, ur. Steven Merritt Miner in Ingo Tauscheizer, 3–28. Ohio: University Press. Dostopno prek: DiKUL.
20. Carment, David., Simon Langlois-Bertrand in Yiagadeesen Samy. 2014. *Assessing State Fragility, With a Focus on the Middle East and North Africa Region: A 2014 Country Indicators for Foreign Policy Report*. Ottawa: Carleton University. Dostopno prek: <http://www4.carleton.ca/cifp/app/serve.php/1502.pdf> (16. september 2015).
21. Cassidy, John. The Economics of Syrian Refugees. *The New Yorker*, 18. november. Dostopno prek: <http://www.newyorker.com/news/john-cassidy/the-economics-of-syrian-refugees> (7. januar 2016).
22. Castles, Stephen in Mark J. Miller. 2009. *The age of migration: International Population Movements in the Modern World*. New York: The Guilford Press.
23. Center for Systemic Peace. Dostopno prek: <http://www.systemicpeace.org/warlist/warlist.htm> (17. november 2015).
24. Claudet, Sophie. 2015. Jordan's refugee burden: a costly solidarity. *Euronews*, 11. november. Dostopno prek: <http://www.euronews.com/2015/11/11/jordan-s-refugee-burden-a-costly-solidarity/> (7. januar 2016).
25. Chomsky, Noam. 2006. *Failed States – The Abuse of Power and the Assault on Democracy*. London: Penguin Group.
26. Chomsky, Noah. 2012. *Power systems*. London: Penguin Group.
27. Chomsky, Noah in Andre Vltchek. 2013. *On Western Terrorism: From Hiroshima to Drone Warfare*. London: Pluto Press.
28. Cockburn, Patrick. 2014. War with ISIS: Islamic militants have army of 200.000, claims senior Kurdish leader. *The Independent*, 16. november. Dostopno prek: <http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/war-with-isis-islamic-militants-have-army-of-200000-claims-kurdish-leader-9863418.html> (30. oktober 2015).

29. Cudworth, Erika., Tim Hall in John McGovern. 2007. *The Modern State: Theories and Ideologies*. Edinburgh: Edinburgh University Press Ltd.
30. *Department of Defense*. Dostopno prek: <http://www.defense.gov/News-Article-View/Article/604444> (30. oktober. 2015).
31. Ditrych, Ondrej. 2014. *Tracing the Discourses of Terrorism*. New York: Palgrave Macmillan.
32. *European Commission*. 2015a. Dostopno prek: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-6162_sl.htm (6. januar 2016).
33. --- 2015b. Dostopno prek: http://ec.europa.eu/echo/files/aid/countries/factsheets/turkey_syrian_crisis_en.pdf (6. januar 2016).
34. *Eurostat*. Dostopno prek: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Asylum_quarterly_report (30.6.2016).
35. *Federal Bureau of Investigation*. Dostopno prek: <https://www.fbi.gov/about-us/investigate/terrorism/terrorism-definition> (27. oktober 2015).
36. Feldman, Noah. 2008. ***The fall and rise of the Islamic state***. Princeton and Oxford: Princeton University Press. Dostopno prek: Google Scholar.
37. Filiu, Jean-Pierre. 2011. *The Arab Revolution: The Lessons from the Democratic Uprising*. London: Hurst & Company.
38. *Fund for Peace*. 2015a. Dostopno prek: <http://global.fundforpeace.org/aboutus> (17. november 2015).
39. --- 2015b. Dostopno prek: <http://library.fundforpeace.org/library/fragilestatesindex-2015.pdf> (17. november 2015).
40. --- 2015c. Dostopno prek: <http://fsi.fundforpeace.org/> (17. november 2015).
41. --- 2015d. Dostopno prek: <http://fsi.fundforpeace.org/2015-iraq> (30. november 2015).
42. --- 2015e. Dostopno prek: <http://fsi.fundforpeace.org/2015-syria> (1. december 2015).
43. Gambhir, Harleen K. 2015. ***ISIS global intelligence summary***. Washington: Institute for the Study of War. Dostopno prek : DiKUL.
44. Ghani, Ashraf in Clare Lockhart. 2008. ***Fixing Failed States: A Framework for Rebuilding a Fractured World***. Oxford: University Press. Dostopno prek: Google Books.
45. Giraudy, Agustina. 2012. Conceptualizing State Strength: Moving Beyond Strong and Weak States. *Revista De Ciencia Politica* 32 (3): 599–611.

46. Gray, Colin S., 2007. *War, Peace and International Relations*. Trowbridge, Wiltshire: The Cromwell Press.
47. Grimm, Sonja., Nicolas Lemay-Hebert in Oliver Nay. 2014. "Fragile States": introducing a political concept. *Third World Quarterly* 35 (2): 197–209.
48. Haddad, Emma. 2008. *The Refugee in International Society*. Cambridge: Cambridge University Press.
49. Hashi, Mohamed Omar. 2014. The Failed State Paradigm and Implications for Politics and Practises of International Security. *An International Journal of Somali Studies* 14 (14): 78–94.
50. *Human Right Watch*. Dostopno prek: <https://www.hrw.org/> (6. januar 2016).
51. Hussain, Nazir. 2013. The Syrian Crisis and Regional Order in the Middle East. *Pakistan Horizon* 66 (4): 39–51.
52. *IHS Conflict Monitor*. 2016. Dostopno prek: <https://www.ihs.com/products/conflictmonitor.html> (25. avgust 2016).
53. *Index of State Weakness in the Developing World*. 2008. Dostopno prek: <http://www.brookings.edu/research/reports/2008/02/weak-states-index> (17. november 2015).
54. *International Organization for Migration*. 2015a. Dostopno prek: <https://www.iom.int/countries/iraq/general-information> (6. januar 2016).
55. --- 2015b. Dostopno prek: <http://www.iom.int/news/iom-counts-3771-migrant-fatalities-mediterranean-2015> (6. januar 2016).
56. --- 2015c. Dostopno prek: https://www.iom.int/sites/default/files/country_appeal/file/IOM-2016-Syria-Crisis-Appeal-December-2015.pdf (7. januar 2016).
57. --- 2015d. Dostopno prek: https://www.iom.int/sites/default/files/country_appeal/file/IOM-Iraq-Flash-Appeal-June2015.pdf (7. januar 2016).
58. Jazbec, Milan. 2002. *Diplomacija in varnost: razvoj in približevanje procesov*. Ljubljana: Vitrum.
59. Jefferis, Jennifer in Robert Sharp. Understanding the ISIL Trinity. *International Policy Digest* 1 (8): 77–80.
60. Kaim, Markus. 2008. ***Great Powers and Regional Orders: The United States and the Persian Gulf***. England: Ashgate. Dostopno prek: DiKUL.

61. Kaplan, Seth. 2014. Identifying Truly Fragile States. *The Washington Quartely* 37 (1): 49–63.
62. Kaplan, Michael. 2015. Syrian Refugee Crisis And Jordan Budget Deficit: Amid Economic Slowdown, Asylum Seekers Cost Country \$6.6B. *International Business Times*, 19. oktober. Dostopno prek: <http://www.ibtimes.com/syrian-refugee-crisis-jordan-budget-deficit-amid-economic-slowdown-asylum-seekers-2146203> (7. januar 2016).
63. Khedery, Ali. 2015. Iraq in Pieces. *Foreign Affairs* 94 (6): 33–41.
64. King, Roger in Gavin Kendall. 2004. *The State, Democracy & Globalization*. Hampshire: PALGRAVE MACMILLAN.
65. Kocjančič, Klemen in Iztok Prezelj. 2015. Islamistični terorizem in zloraba verskih načel ter dogem. *Varstvoslovje: revija za teorijo in prakso varstvoslovja* 17 (3): 297–317.
66. Krasner, Stephen D. 1999. *Sovereignty: Organised Hypocrisy*. Princeton: Princeton University Press.
67. Katzman,, Kenneth., Chritopher M Blanchard, Carla E. Humud, Matthew C. Weed, Rhoda Margesson in Alex Tiersky. 2014. The "Islamic State" Crisis and U.S. policy. V *The Islamic state and ISIS Crisis: An Examination*, ur. Liam Freeman, 1–29. New York: Nova Science Publishers. Dostopno prek: DiKUL.
68. Liam, Freeman. 2014. *Islamic State & ISIS Crisis: An Examination*. New York: Nova Science Publishers. Dostopno prek: DiKUL.
69. Marr, Phebe. 2011. *The Modern History of Iraq*. New York: Westview Press. Dostopno prek: DiKUL.
70. Maritain, Jacques. 1951. *Man and the State*. Chicago: University of Chicago Press.
71. Matteucci, Nicola. 1997. *Norveška država*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
72. Matika, Dario. 2009. Nevojno ugrožavanje sigurnosti i suvremeni rat. *POLEMOS: časopis za interdisciplinarna istraživanja rata i mira* 12 (24): 61-77.
73. Montgomery, John D. in Nathan Glazer. 2002. *Sovereignty under Challenge*. New Brunswick (U.S.A.), London (U.K.): Transaction Publishers.
74. Ministrstvo za zunanje zadeve – Stalno predstavništvo RS pri OZN, OVSE in drugih mednarodnih organizacijah na Dunaju. Dostopno prek: <http://dunaj.predstavnistvo.si/index.php?id=3282> (21. oktober 2015).

75. Nakhoul, Samia. 2015. Saddam's former army is secret of bagdadu's success. *Reuters*, 16. junij. Dostopno prek: <http://www.reuters.com/article/2015/06/16/us-mideast-crisis-baghdadi-insight-idUSKBN0OW1VN20150616> (30. oktober 2015).
76. National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States. 2004. *The 9/11 Commision Report – Final Report of the National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States – Executive Summary*. Dostopno prek: http://www.9-11commission.gov/report/911Report_Exec.htm (27. oktober 2015).
77. *Organisation for Economic Co-operation and Development*. 2015. Dostopno prek: <http://www.oecd.org/migration/How-will-the-refugee-surge-affect-the-European-economy.pdf> (7. januar 2016).
78. O'Hanlon, Michael. 2015. Deconstructing Syria. *National Interest* (140): 23–29. Dostopno prek: <http://eds.a.ebscohost.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/eds/pdfviewer/pdfviewer?sid=e09f3aa6-192c-4402-bb0c-1892c8a649a5%40sessionmgr4005&vid=3&hid=4203> (6. januar 2016).
79. Pavič, Lojze. 2009. *Terorizem smo ljudje: kako razumeti sodoben samomorilski terorizem*. Radovljica: Didakta d.o.o.
80. Pettiford, Lloyd in David Harding. 2005. *Terorizem – nova svetovna vojna*. Ljubljana: Mladinska knjiga Založba d.d.
81. Pikalo, Jernej. 2003. *Neoliberalna globalizacija in država*. Ljubljana: Založba Sophia.
82. Poggi, Gianfranco. 1978. *The Development of the Modern State*. Dostopno prek: Google Scholar.
83. Rice, Susan E., Steward Patrick. 2008. *Index of State Weakness in the Developing World*. Dostopno prek: http://www.brookings.edu/~media/Research/Files/Reports/2008/2/weak-states-index/02_weak_states_index.PDF (17. november 2015).
84. Rotberg, Robert I. 2003. *State Failure and State Weakness in a Time of Terror*. Washington: Brookings Institution Press. Dostopno prek: Google Učenjak.
85. Rotberg, Robert. 2013. *Failed and Weak States Defined*. Dostopno prek: <https://robertrotberg.wordpress.com/2013/02/11/failed-and-weak-states-defined/> (18. november 2015).
86. Rousseau, Jean Jacques. 1960. *Družbena pogodba ali načela državnega prava*. Ljubljana: Cankarjeva založba.

87. Rus, Veljko. 2003. Moderna država kot institucija in kot organizacija. V *Sodobna država – kaj mora in kaj zmore*, ur. Ivan Hvala, Marjan Sedmak in Rino Simoneti, 11–18. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede: Društvo občanski forum.
88. *Russian News Agency*. 2014. Islamic State formations comprise up to 70.000 gunmen – Chief of Russia's General Staff, 10. december. Dostopno prek: <http://tass.ru/en/world/766237> (30. avgust 2015).
89. Sciutto, Jim, Jamie Crawford in Chalsea J. Carter. 2014. ISIS can 'muster' between 20,000 and 31,500 fighters, CIA says. *CNN*, 12. september. Dostopno prek: <http://edition.cnn.com/2014/09/11/world/meast/isis-syria-iraq/> (30. oktober 2015).
90. Schulz, Hagen. 2003. *Država in nacija v Evropski zgodovini*. Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica.
91. Sessa-Hawkins, Margaret. 2015. A region-by-region guide to the Middle East's migrant crisis. *PBS NewsHour*, 11. november. Dostopno prek: <http://www.pbs.org/newshour/updates/your-guide-to-europes-migrant-crisis/> (6. januar 2016).
92. Shepard, Todd. 2006. *The Invention of Decolonization*. Ithaca and London: Cornell University Press.
93. Shuster, Simon in Massimo Calabresi. 2015. Putin's Syria Gamble. *Time* 186 (17): 28–31.
94. Spruyt, Hendrik. 1994. *The Sovereign State and Its Competitors*. Princeton, New Jersey: Princeton University Press.
95. Tome, Luis. 2015. The "Islamic State": Trajectory and reach a year after its self-proclamation as a "Caliphate". *Janus.Net: e-Journal of International Relation* maj-oktober 2015 6 (1): 116–139. Dostopno prek: DiKUL.
96. *The New York Times*. 2015. Who Is Fighting Whom in Syria, 30. september. Dostopno prek: http://www.nytimes.com/2015/10/01/world/middleeast/the-syria-conflicts-overlapping-agendas-and-competing-visions.html?_r=0 (27. november 2015).
97. *The Pulse of the Middle East*. 2015. Dostopno prek: <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2015/10/turkey-syria-refugees-spent-billion-in-three-months.html> (6. januar 2016).
98. *The World Bank*. 2015a. Dostopno prek: <http://data.worldbank.org/indicator/SI.POV.GINI> (17. november 2015).
99. --- 2015b. Dostopno prek: <http://www.worldbank.org/en/country/syria/overview> (6. januar 2016).

100. *Time*. 2015. Who is Fighting Who in Syria, 7. oktober. Dostopno prek: <http://time.com/4059856/syria-civil-war-explainer/> (27. november 2015).
101. Tziarras, Zenonas. 2014. The Iraq Crisis and Its Geopolitical Implications. *E-International Relations*, 29. julij. Dostopno prek: <http://www.e-ir.info/2014/07/29/the-iraq-crisis-and-its-geopolitical-implications/> (7. januar 2016).
102. *United Nations High Commissioner for Refugees*. 2015a. Dostopno prek: <http://data.unhcr.org/syrianrefugees/regional.php> (6. januar 2016).
103. --- 1997a. Dostopno prek: <http://www.unhcr.org/3ae68d0e10.html> (7. januar 2016).
104. --- 2015b. Dostopno prek: <http://data.unhcr.org/syrianrefugees/country.php?id=224> (6. januar 2015).
105. --- 2015c. Dostopno prek: <http://data.unhcr.org/syrianrefugees/country.php?id=122> (6. januar 2016).
106. --- 2015d. Dostopno prek: <http://data.unhcr.org/syrianrefugees/country.php?id=107> (6. januar 2016).
107. ---2015e. Dostopno prek: <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/page?page=49e486426&submit=GO> (6. januar 2016).
108. ---2016f. Dostopno prek: <http://data.unhcr.org/mediterranean/regional.php> (30.6.2016).
109. *U.S. Department of defense*. 2015. Dostopno prek: <http://www.defense.gov/> (12. januar 2016).
110. Videmšek, Jure. 2011. *Vojna terorja: deset let po 11. septembru: poročilo priče*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
111. Videmšek, Boštjan. 2013. *Upor: Arabska pomlad in evropska jesen*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
112. Vincent, Andrew. 1987. *Theories of State*. Oxford; New York: Basil Blackwell.
113. Waller, J. Michael. 2004. Insight Looks at The Iraq War. *Insight on the News* 20 (3): 18–37.
114. Walt, Stephen M. 2015. ISIS as Revolutionary State. *Foreign Affairs* 94 (6): 42–51.
115. Williamson, Myra. 2009. ***Terrorism, War and International Law***. Cornwall: Ashgate Publishing Limited. Dostopno prek: Google Scholar.

116. Wittes, Tamara Cofman. 2015. The regional impact of U.S. policy toward Iraq and Syria. *Brookings*, 30. april. Dostopno prek: <http://www.brookings.edu/research/testimony/2015/04/30-iraq-syria-policy-impact-wittes> (7. januar 2016).
117. Woolaver, Hannah. 2014. State Failure, Sovereign Equality and Non-intervention: Assessing Claimed Rights to Intervene in Failed States. *Wisconsin International Law Journal* 32 (3): 595–620.

Priloga A: Seznam indeksa propadlih držav leta 2015

Legenda: DP – Indikator demografskega pritiska; REF – indikator množičnih migracij znotraj države in pretok beguncev; GG – indikator dediščina skupin, ki se jim je zgodila krivica, si željo maščevati in jih obdaja paranoja; HF – indikator dolgoročnega izseljevanja ljudi ter beg možganov; UED – indikator neenakomernega ekonomskega razvoja; ECO – indikator revščine in padca ekonomskega razvoja; SL – indikator legitimnosti države; PS – indikator distribucije javnih dobrin; HR – indikator upoštevanja človekovih pravic in vladavine prava; SEC – indikator delovanja varnostnega aparata; FE – indikator pojava frakcij med elitami v državi; EXT – indikator zunanje intervencije.

															Skupaj
		Zelo visoko tveganje													
1		Južni Sudan	9.8	10.0	10.0	6.9	8.8	9.0	10.0	10.0	10.0	10.0	10.0	10.0	114.5
2		Somalija	9.6	9.8	9.5	9.2	9.0	9.1	9.3	9.3	10.0	9.7	10.0	9.5	114.0
3		Centralno Afriška Rep.	8.4	10.0	9.6	6.9	9.7	8.3	9.5	9.9	10.0	9.8	10.0	9.8	111.9
4		Sudan	8.7	10.0	9.7	8.8	7.9	8.6	9.6	8.8	9.6	9.5	9.8	9.8	110.8
		Visoko tveganje													
5		Kongo (D. R.)	9.5	9.4	9.5	7.1	8.8	7.9	9.0	9.7	10.0	9.5	9.5	9.8	109.7
6		Čad	9.7	10.0	8.2	8.6	9.1	7.8	9.3	9.7	9.4	8.8	9.5	8.3	108.4
7		Jemen	9.2	9.1	9.4	7.5	8.1	9.3	9.3	8.2	9.1	10.0	9.4	9.5	108.1
9		Sirija	8.1	10.0	10.0	7.4	7.0	7.5	9.9	8.2	10.0	10.0	9.9	9.9	107.9
8		Afganistan	9.3	9.1	8.9	8.1	7.2	8.6	9.7	9.3	8.6	10.0	9.3	9.8	107.9
10		Gvineja	9.0	8.7	8.7	7.2	7.6	9.2	9.9	9.8	8.2	8.9	9.6	8.1	104.9
11		Haiti	9.5	8.2	6.7	9.3	9.3	9.1	9.4	9.1	7.4	7.5	9.1	9.9	104.5
12		Irak	8.2	8.9	10.0	8.1	7.8	6.9	9.2	7.5	8.9	10.0	9.6	9.4	104.5
13		Pakistan	9.0	8.9	10.0	7.0	7.3	7.7	8.6	7.9	8.4	9.6	9.2	9.3	102.9
14		Nigerija	8.8	7.5	9.9	7.1	8.8	7.6	9.1	9.1	8.8	9.9	9.8	6.0	102.4
15		Slonokoščena obala	8.1	9.0	8.7	6.7	7.9	7.1	8.5	9.0	7.9	8.3	9.1	9.7	100.0
16		Zimbabve	8.7	8.4	7.8	8.0	8.1	8.0	9.0	8.5	8.3	7.9	9.7	7.6	100.0
		Tveganje													
17		Gvineja Bissau	8.2	7.8	5.7	8.5	8.4	8.7	9.0	9.2	7.2	8.8	9.6	8.8	99.9
18		Burundi	9.2	9.0	8.0	6.8	7.7	8.5	8.4	8.3	8.2	7.7	7.9	8.4	98.1
19		Niger	9.6	7.9	7.5	6.9	8.4	8.2	7.5	9.3	6.8	8.7	8.9	8.1	97.8
20		Etiopija	9.2	9.4	8.5	7.0	7.1	6.9	7.4	8.6	8.5	8.4	8.6	7.9	97.5
21		Kenija	9.0	8.3	9.0	7.5	8.3	7.5	8.1	7.9	6.5	8.4	8.9	8.0	97.4
21		Liberija	9.5	9.2	6.2	6.6	8.3	8.6	7.3	9.7	6.7	6.9	8.3	10.0	97.3
23		Uganda	8.9	8.8	8.7	7.3	7.3	7.0	8.0	8.3	7.9	7.6	8.9	8.3	97.0
24		Eritreja	8.8	7.8	6.1	7.6	7.2	8.3	9.1	8.7	9.3	7.7	8.1	8.2	96.9
25		Libija	5.4	7.4	7.8	6.4	6.1	8.0	9.8	7.5	9.0	9.3	9.1	9.5	95.3
26		Mavretanija	8.6	8.5	6.9	6.3	7.1	8.0	7.9	8.9	8.0	7.4	8.8	8.5	94.9
27		Mjanmar	6.8	8.3	9.7	5.7	8.2	6.5	9.0	8.6	8.3	8.3	8.3	7.0	94.7
28		Kamerun	8.0	7.8	8.1	7.5	7.8	6.2	8.4	8.8	8.0	7.6	9.1	7.0	94.3
29		Severna Koreja	7.5	4.3	6.3	4.2	8.0	9.0	10.0	8.9	9.7	8.6	8.5	8.8	93.8
30		Mali	9.1	7.8	7.6	8.4	7.4	8.2	6.0	9.0	6.7	8.7	4.9	9.3	93.1
31		Sierra Leone	9.5	8.2	6.2	8.4	8.8	8.7	6.9	9.3	5.6	4.8	7.7	7.8	91.9
32		Bangladeš	8.1	6.6	8.4	7.5	7.2	6.7	8.5	8.1	7.7	7.7	9.6	5.7	91.8
33		Kongo (Republika)	7.8	8.3	6.6	6.8	8.2	6.4	8.7	9.1	7.9	6.7	6.7	7.6	90.8
34		Šri Lanka	6.0	8.2	9.3	7.8	7.6	5.9	8.0	5.6	8.8	7.9	9.1	6.4	90.6

34		Vzhodni Timor	8.9	6.8	6.5	7.0	6.7	8.4	7.4	8.4	5.8	7.7	8.3	8.7	90.6
36		Nepal	7.9	7.6	9.1	7.0	7.5	6.8	7.1	7.1	7.7	7.0	8.3	7.4	90.5
37		Ruanda	8.0	7.9	8.8	7.5	8.2	6.3	6.5	7.3	7.7	6.2	8.0	7.8	90.2
38		Egipt	7.1	6.7	8.7	4.7	6.5	8.1	8.7	5.4	9.8	8.2	9.0	7.1	90.0
Visoka stopnja opozorila															
39		Burkina Faso	9.1	7.1	5.0	6.9	8.1	7.1	8.1	8.9	6.2	7.4	7.8	7.5	89.2
40		Džibuti	8.2	7.1	6.6	5.8	7.8	7.4	7.6	7.8	7.2	6.9	7.3	8.4	88.1
41		Libanon	5.7	9.1	8.6	5.4	5.7	5.9	7.8	5.4	7.2	8.8	9.3	9.2	88.1
41		Angola	8.7	7.6	7.3	6.0	9.6	5.6	8.3	8.9	7.3	6.0	7.2	5.6	88.1
41		Kambodža	7.0	5.8	7.4	7.5	7.1	6.4	8.4	7.7	8.3	6.7	8.2	7.4	87.9
44		Iran	5.4	6.5	8.5	6.2	6.1	6.9	8.9	5.0	9.3	8.0	9.4	7.0	87.2
45		Mozambik	8.7	5.0	5.9	7.4	8.6	7.8	7.2	9.0	6.1	7.0	6.9	7.3	86.9
45		Malavi	8.8	6.1	5.4	8.1	8.4	8.6	6.9	7.8	6.2	4.8	7.7	8.1	86.9
47		Togo	8.0	7.1	4.5	7.3	8.1	6.8	8.1	8.6	7.2	7.0	7.6	6.5	86.8
48		Filipini	8.2	7.4	8.3	6.2	6.2	6.0	7.5	7.2	5.9	9.1	8.0	6.3	86.3
48		Svazi	8.5	4.9	3.7	6.9	8.1	9.3	8.5	7.5	8.5	6.0	6.8	7.6	86.3
50		Salomonski otoki	8.5	4.9	6.5	6.3	8.9	7.6	7.3	7.6	5.7	6.4	8.2	8.0	85.9
51		Gambija	8.2	6.4	3.7	7.7	7.2	7.8	7.8	7.7	8.6	6.0	6.8	7.5	85.4
51		Uzbekistan	6.1	6.0	7.6	6.3	7.0	6.8	9.6	5.4	9.1	7.6	8.8	5.1	85.4
53		Zambija	9.4	6.9	5.7	7.8	8.6	7.7	7.4	7.6	6.8	5.0	5.7	6.6	85.2
54		Ekvatorialna Gvineja	7.7	3.3	6.3	6.0	9.0	5.2	9.8	7.1	9.7	7.0	8.2	5.5	84.8
55		Laos	7.1	5.6	6.3	7.4	6.9	5.5	9.0	7.7	8.1	6.0	8.3	6.6	84.5
56		Madagaskar	8.5	3.9	4.6	6.1	8.5	7.6	7.2	9.1	6.1	7.1	7.6	7.3	83.6
57		Tadžikistan	7.8	4.8	7.3	6.3	5.6	7.4	9.1	5.9	7.6	6.8	8.4	6.4	83.4
57		Papua New Gvineja	7.3	4.6	6.3	7.1	9.0	6.2	6.9	8.7	6.6	6.9	7.1	6.7	83.4
59		Komori	7.6	4.5	5.0	7.8	7.0	8.0	6.8	8.0	6.1	7.2	7.5	7.8	83.3
60		Senegal	8.0	7.8	6.3	7.4	7.3	7.3	5.5	7.9	6.2	6.2	6.6	6.5	83.0
61		Kolumbija	6.9	7.8	8.0	6.7	7.5	3.8	7.1	6.0	7.3	7.3	7.6	6.5	82.5
62		Kirgiška Republika	5.9	5.8	8.4	6.4	6.4	7.0	7.8	5.6	7.2	6.8	8.0	6.9	82.2
63		Tanzanija	8.8	6.4	5.7	7.0	7.0	6.7	6.0	8.7	6.0	5.5	5.7	7.3	80.8
64		Gvatemala	7.3	5.5	7.9	6.7	8.0	6.0	6.6	7.4	6.6	7.0	6.0	5.4	80.4
65		Rusija	5.1	5.7	9.3	4.5	6.4	4.4	7.9	4.7	8.9	9.1	8.1	5.9	80.0
Opozorilo															
66		Lesoto	7.7	4.9	4.4	7.4	7.3	8.3	6.4	8.0	4.8	5.6	7.3	7.8	79.9
67		Alžirija	5.7	6.4	8.2	5.1	6.0	6.4	7.8	5.8	7.1	8.0	7.7	5.4	79.6
68		Indija	8.0	5.4	8.3	5.5	7.5	5.6	5.2	7.5	5.9	7.9	7.3	5.3	79.4
68		Izrael/Zahodni breg	6.0	7.4	9.7	3.8	6.9	3.9	6.3	5.3	7.4	7.0	8.1	7.6	79.4
70		Gruzija	3.9	7.4	7.8	5.4	5.9	5.8	8.8	4.8	5.8	7.3	9.1	7.3	79.3
71		Tajska	6.9	6.0	8.5	4.1	5.8	4.0	8.0	4.9	7.7	8.9	10.0	4.3	79.1
72		Nikaragva	6.2	4.6	6.5	8.1	7.9	6.2	7.3	7.2	5.3	5.6	6.8	7.3	79.0
73		Benin	8.2	6.0	3.9	6.8	7.5	6.6	6.2	8.6	5.6	6.2	6.1	7.1	78.8
74		Butan	6.0	6.9	7.9	6.8	6.9	5.7	5.0	6.6	6.5	5.0	7.5	7.9	78.7
75		Venezuela	5.1	4.8	7.3	5.2	6.7	6.5	8.6	7.2	8.3	6.5	8.1	4.3	78.6
76		Honduras	6.8	3.7	6.4	6.9	7.7	6.3	6.7	6.7	6.3	6.7	6.6	7.4	78.2
77		Bolivija	6.7	3.8	6.5	6.4	8.6	5.4	7.0	6.9	5.9	6.6	8.0	6.2	78.0
78		Turkmenistan	5.7	3.9	7.1	5.1	6.9	5.0	9.7	6.1	8.8	6.8	7.8	4.6	77.5
79		Bosna & Hercegovina	6.1	7.3	7.1	5.5	5.6	5.8	7.0	4.1	5.8	6.2	8.7	8.2	77.4
80		Azerbajdžan	5.1	7.6	6.4	4.3	5.9	4.1	8.6	5.4	8.4	6.7	7.9	6.9	77.3
81		Jordan	7.0	8.8	7.7	3.6	5.9	6.3	6.1	4.7	7.6	5.5	6.9	6.8	76.9
82		Fiji	4.7	3.4	7.0	7.6	6.8	6.7	7.4	4.5	6.9	6.7	7.9	7.2	76.8
83		Kitajska	7.4	5.6	8.3	4.6	7.4	3.4	8.0	6.2	9.2	5.9	7.2	3.2	76.4
84		Ukrajina	4.5	4.4	7.0	5.5	4.7	6.5	8.5	3.8	6.4	7.9	8.0	9.1	76.3
85		Ekvador	5.7	5.2	7.8	6.2	6.8	5.3	7.0	6.3	5.1	6.7	8.2	5.6	75.9
86		Tunizija	4.7	4.1	7.8	5.5	5.4	6.6	7.0	4.9	7.0	7.8	8.1	6.9	75.8
87		Belorusija	5.6	4.1	6.8	3.4	5.2	6.1	8.6	4.7	8.4	6.6	8.3	7.8	75.6

88		Indonezija	7.1	5.9	7.3	6.3	6.3	5.2	5.6	6.0	6.8	6.2	7.0	5.3	75.0
89		Maroko	5.5	5.3	7.1	7.6	6.3	5.3	6.5	5.7	7.0	5.7	6.6	6.0	74.6
90		Turčija	5.5	7.5	9.0	3.7	6.2	5.0	6.3	4.9	6.4	7.7	7.3	5.0	74.5
91		Maldivi	5.8	4.7	4.6	5.6	4.1	6.4	8.5	6.1	7.5	6.1	7.8	7.0	74.2
92		Srbija	5.5	7.0	8.1	5.3	5.3	6.7	5.7	4.7	4.9	6.0	8.0	6.6	73.8
93		Sao Tome & Principe	6.7	4.3	4.5	7.9	6.5	8.4	6.1	5.8	3.8	5.5	6.3	7.9	73.7
94		Mikronezija	7.1	3.2	4.0	9.0	8.4	8.1	6.0	5.7	3.1	5.1	5.6	8.3	73.6
95		Cape Verde	7.1	4.1	4.0	8.6	7.5	6.2	5.7	6.5	4.5	5.7	5.5	8.1	73.5
96		Moldova	5.3	4.4	6.5	6.4	5.3	6.3	6.3	5.4	5.4	6.6	7.8	7.3	73.0
97		Vietnam	6.1	4.7	6.5	5.6	5.5	5.8	8.1	5.2	7.8	5.1	6.9	5.1	72.4
98		Peru	5.3	4.8	7.5	6.7	7.3	3.7	7.1	7.1	4.6	7.1	6.7	4.0	71.9
98		Gana	7.1	5.5	4.6	7.6	7.1	6.3	5.0	7.9	5.2	4.1	4.9	6.6	71.9
100		Mehika	6.2	4.4	6.4	5.8	6.6	4.6	5.9	6.8	6.5	8.0	5.1	5.5	71.8
101		Saudova Arabija	5.8	4.6	7.4	3.7	5.8	4.4	7.8	3.7	9.2	6.4	8.0	4.8	71.6
102		El Salvador	6.9	5.1	6.3	6.9	6.6	5.9	4.8	6.7	6.1	6.5	4.3	5.3	71.4
103		Paragvaj	5.9	2.2	5.9	5.2	8.4	5.1	7.1	6.7	6.1	6.5	7.8	4.4	71.3
103		Gabon	7.1	5.0	3.7	5.5	6.9	4.8	7.4	6.8	6.9	5.0	7.1	5.1	71.3
104		Dominikanska Republika	6.8	3.8	5.8	7.6	6.3	5.3	6.0	6.8	5.5	5.2	6.2	5.9	71.2
106		Namibija	7.0	5.5	5.9	6.5	8.1	7.1	3.8	7.3	4.3	4.9	3.5	6.9	70.8
107		Gvajana	5.6	3.6	6.5	9.1	6.2	6.2	5.9	6.1	3.9	5.8	5.1	6.5	70.5
Nizka stopnja opozorila															
108		Armenija	3.6	7.0	5.4	6.0	5.0	6.0	7.0	4.1	6.5	5.3	7.0	6.8	69.7
109		Suriname	5.3	3.0	5.8	7.3	6.6	6.8	5.5	5.8	4.9	5.4	5.8	6.2	68.4
110		Kazahstan	5.0	3.5	7.0	3.6	4.7	6.5	8.0	4.5	7.5	5.7	7.6	4.7	68.3
111		Samoa	6.2	2.1	4.5	8.9	5.4	6.5	6.2	5.0	4.5	5.2	5.1	8.6	68.2
112		Kuba	5.6	4.5	4.5	5.7	5.9	4.5	7.0	4.7	7.3	5.7	7.0	5.0	67.4
113		Južna Afrika	7.0	5.9	5.5	4.9	7.4	6.3	5.3	6.4	4.3	5.3	5.6	3.1	67.0
114		Ciper	4.0	4.5	7.0	4.5	6.4	6.7	5.3	3.0	3.3	4.4	7.9	9.2	66.2
115		Malezija	5.8	4.2	6.2	4.5	5.3	3.6	6.9	4.7	7.2	6.8	6.5	4.2	65.9
116		Belize	5.9	4.1	4.1	6.5	6.2	5.9	5.7	5.8	4.1	5.8	4.3	6.9	65.3
117		Jamajka	5.2	3.0	3.9	7.8	5.9	7.1	5.3	5.8	4.9	6.3	3.7	5.7	64.6
118		Makedonija	3.3	5.3	7.0	5.5	5.6	5.7	5.5	4.4	3.9	5.4	7.0	5.9	64.5
119		Bahrajn	4.6	2.6	7.7	3.5	5.1	3.2	8.4	2.3	7.8	6.7	7.1	5.3	64.3
120		Grenada	5.2	3.2	3.8	8.4	5.3	5.9	5.9	3.7	3.7	5.6	5.6	7.1	63.4
121		Bruneji	4.2	2.7	5.9	4.6	7.8	2.8	8.0	2.2	7.7	5.6	7.4	4.1	63.0
122		Bocvana	7.5	5.2	5.4	5.1	7.7	6.3	3.8	6.0	4.4	3.5	3.3	4.6	62.8
123		Brazilija	7.6	3.1	5.9	4.1	7.7	3.9	5.1	5.9	5.8	5.9	4.9	2.7	62.6
124		Sejšeli	5.1	3.1	4.5	5.5	6.0	4.6	5.7	3.2	4.6	6.6	5.7	7.5	62.1
125		Albanija	4.1	3.1	5.0	7.1	4.2	5.2	6.2	4.5	5.5	4.7	6.2	6.1	61.9
Manj stabilne države															
126		Trinidad in Tobago	5.0	3.0	4.1	7.5	5.5	4.3	5.0	4.8	4.6	5.7	5.6	3.6	58.7
127		Antigva in Barbuda	4.6	3.0	3.9	7.3	5.0	5.0	5.9	3.9	4.5	5.2	3.7	5.8	57.8
128		Kuvajt	5.1	4.0	4.7	3.1	4.7	3.0	7.3	2.5	7.3	3.9	7.5	4.4	57.5
129		Mongolija	5.5	2.4	4.3	3.1	6.4	4.3	4.5	5.7	4.8	4.0	5.5	6.5	57.0
130		Bolgarija	4.2	3.5	5.2	4.6	4.9	6.2	5.0	4.2	3.4	4.1	5.3	4.8	55.4
131		Panama	5.7	3.5	5.6	4.0	7.3	3.4	4.0	5.5	4.8	5.1	2.5	3.2	54.6
132		Črna Gora	3.3	4.5	7.3	3.6	2.9	4.6	4.0	3.6	4.2	4.0	6.3	5.9	54.2
132		Romunija	3.7	2.7	6.8	4.5	4.7	5.2	5.6	4.3	3.9	3.5	5.2	4.1	54.2
134		Grčija	3.6	1.6	5.0	3.8	4.2	6.5	6.5	3.9	3.4	4.5	3.7	5.9	52.6
135		Oman	5.0	2.0	3.0	1.9	4.2	4.5	6.6	3.8	7.5	4.7	6.6	2.2	52.0
136		Bahami	6.1	2.8	4.1	5.0	5.0	4.7	4.3	4.4	3.0	4.0	4.5	3.7	51.6
137		Hrvaška	3.6	4.9	5.7	4.5	3.8	5.3	3.4	2.9	4.1	4.0	4.4	4.4	51.0
Stabilne države															

138		Barbados	3.8	2.7	4.1	5.4	5.1	5.7	3.0	2.7	2.9	4.3	4.2	5.4	49.3
139		Madžarska	2.3	2.5	4.7	3.3	4.3	5.9	6.6	3.3	4.5	2.4	5.3	4.0	49.1
140		Latvija	3.4	2.9	7.4	4.4	4.6	4.0	3.9	3.4	3.0	3.5	4.3	3.8	48.6
141		Argentina	3.8	2.0	5.0	3.0	5.4	4.9	4.7	4.3	4.1	3.6	2.8	4.0	47.6
142		Costa Rika	4.1	3.9	4.7	3.5	5.5	4.3	2.9	4.5	2.1	3.1	3.8	4.3	46.7
143		Katar	4.3	1.8	4.6	3.1	5.2	2.6	6.0	1.8	6.2	2.5	5.0	3.2	46.3
144		Združeni Arabski Emirati	4.5	2.2	3.9	2.5	4.2	2.9	6.6	2.7	7.1	3.1	3.6	2.9	46.2
145		Mauritius	4.1	2.2	3.8	4.2	4.3	4.7	3.5	3.8	3.4	2.8	3.2	5.2	45.2
146		Estonija	3.3	2.9	6.5	3.5	3.7	3.6	3.2	3.4	2.0	3.1	5.5	3.1	43.8
147		Italija	3.1	3.7	4.9	2.0	3.4	5.6	4.2	2.3	2.5	4.4	4.9	2.2	43.2
148		Litva	3.3	2.6	4.3	4.2	5.0	5.0	3.2	4.0	2.4	3.0	3.0	3.0	43.0
149		Slovaška Republika	2.8	2.0	5.9	4.2	4.0	5.1	3.7	2.9	2.7	2.3	3.7	3.3	42.6
150		Čile	5.1	2.1	4.1	3.2	5.1	3.6	3.0	4.5	3.4	3.1	1.7	2.6	41.5
151		Malta	2.8	4.6	3.9	4.0	2.9	4.2	3.9	2.3	3.3	3.4	2.0	3.6	40.9
151		Španija	2.5	1.7	5.8	2.4	4.0	5.0	3.3	2.7	1.9	3.3	6.1	2.2	40.9
Bolj stabilne države															
153		Poljska	3.3	2.8	4.4	4.4	3.5	4.1	3.2	2.8	2.5	2.3	3.8	2.7	39.8
154		Češka Republika	1.9	2.0	3.8	2.8	3.2	4.8	4.2	3.1	2.1	2.6	4.3	2.6	37.4
155		Urugvaj	3.5	1.9	3.0	4.4	4.2	3.2	1.4	3.4	2.2	3.7	2.7	2.9	36.5
156		Južna Koreja	2.8	1.5	3.4	3.5	3.5	2.0	3.3	2.4	2.6	2.1	3.8	5.4	36.3
157		Japonska	4.8	3.1	4.2	2.6	1.9	4.6	1.7	2.1	3.4	1.4	2.6	3.6	36.0
158		Združene države Amerike	3.0	2.1	5.0	1.5	4.8	2.8	2.4	2.1	3.7	2.8	4.0	1.1	35.3
159		Singapur	2.9	1.1	3.1	3.3	4.0	2.5	3.8	1.8	4.6	1.6	4.0	1.7	34.4
160		Francija	2.8	2.2	6.8	2.2	3.7	4.8	1.8	1.5	2.3	2.3	1.9	1.4	33.7
161		Velika Britanija	2.6	2.4	5.6	2.1	3.7	3.9	2.0	2.1	1.8	2.5	3.5	1.2	33.4
162		Slovenija	2.8	1.4	3.9	2.8	3.9	4.2	2.6	2.0	2.0	2.1	1.6	2.3	31.6
163		Belgija	2.5	1.6	4.1	1.9	3.2	4.5	1.9	2.1	1.2	2.0	3.9	1.5	30.4
Obstojne države															
164		Portugalska	2.6	1.6	2.6	2.2	2.9	5.1	1.8	2.7	2.3	1.6	1.8	2.5	29.7
165		Nemčija	2.5	3.0	4.6	2.1	3.3	2.9	1.2	1.6	1.5	2.1	2.0	1.3	28.1
166		Nizozemska	3.0	2.1	3.9	2.6	2.7	3.4	1.0	1.5	1.0	1.8	2.6	1.2	26.8
167		Avstrija	2.4	2.0	4.3	1.5	3.4	2.2	1.4	1.6	1.7	1.1	2.7	1.7	26.0
168		Kanada	2.4	2.0	3.9	2.2	3.0	1.8	0.9	2.0	1.8	2.2	2.5	1.0	25.7
169		Irska	2.2	1.4	1.9	2.8	2.7	4.1	1.5	1.9	1.2	1.8	1.3	1.9	24.7
170		Avstralija	1.8	2.1	4.4	1.0	2.7	2.1	1.1	2.0	2.4	2.1	1.6	1.0	24.3
171		Islandija	1.6	1.4	1.3	2.8	1.6	3.6	0.9	1.7	1.1	1.0	1.8	4.6	23.4
172		Nova Zelandija	1.9	1.1	4.1	2.1	2.8	3.9	0.5	1.9	1.0	1.1	1.1	1.1	22.6
173		Švica	1.9	2.1	3.6	2.1	2.7	2.0	1.0	1.4	1.8	1.4	1.0	1.3	22.3
174		Luksemburg	1.7	1.7	3.1	2.1	1.5	1.5	1.3	1.3	1.0	2.0	3.4	1.6	22.2
175		Danska	2.5	1.4	3.6	1.9	2.1	2.5	0.5	1.4	1.3	1.5	1.4	1.4	21.5
176		Norveška	2.0	1.9	3.7	1.6	2.0	1.7	0.4	1.4	1.3	2.5	1.1	1.2	20.8
177		Švedska	2.5	2.3	1.3	1.5	1.8	2.3	1.0	1.6	1.0	2.1	1.8	1.0	20.2
Zelo obstojne države															
178		Finska	1.5	1.5	1.6	2.3	1.0	3.8	0.5	1.2	0.9	1.4	1.1	1.0	17.8

Vir: Fund for Peace (2015c).

Priloga B: Seznam indeksa šibkih držav v razvijajočem svetu do leta 2008

Seznam 141 šibkih držav in njihovih indeksov.
Rezultat 0.00 predstavlja najslabši rezultat, 10.00 predstavlja najboljši rezultat.

Barvna lestvica

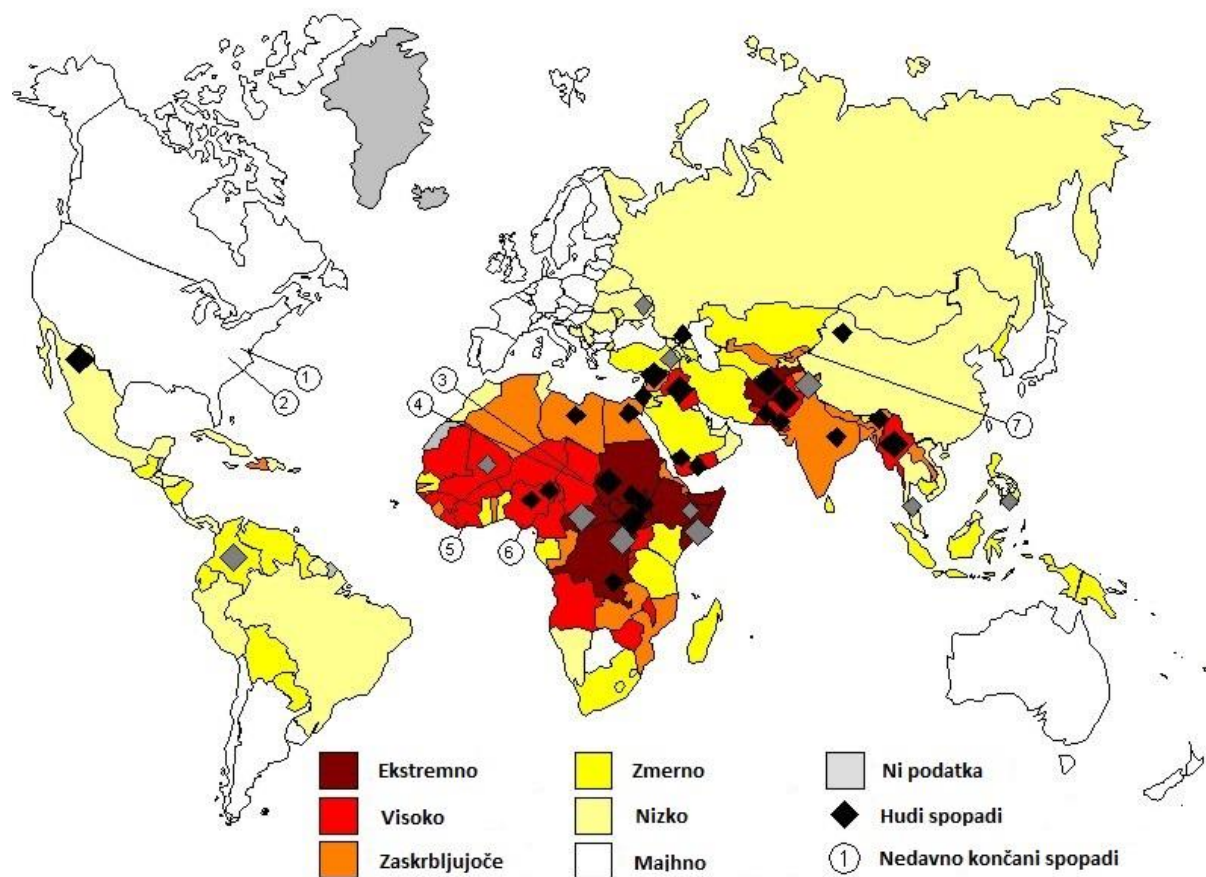
Barvna lestvica temelji na primeru 141 držav.

Lestvica	Država	Splošni rezultat	Ekonomija	Politika	Varnost	Socialna blaginja	BNP/ prebivalca
1	Somalija	0.52	0.00	0.00	1.37	0.70	226
2	Afganistan	1.65	4.51	2.08	0.00	0.00	271
3	Kongo dem. rep.	1.67	4.06	1.80	0.28	0.52	130
4	Irak	3.11	2.87	1.67	1.63	6.27	1134
5	Burundi	3.21	5.01	3.46	2.95	1.43	100
6	Sudan	3.29	5.05	2.06	1.46	4.59	810
7	Centralna Afriška rep.	3.33	4.11	2.90	5.06	1.25	360
8	Zimbabve	3.44	1.56	1.56	6.81	3.84	350
9	Liberija	3.64	3.39	3.91	6.01	1.25	140
10	Slonokoščena obala	3.66	5.23	2.12	3.71	3.56	870
11	Angola	3.72	5.42	2.67	5.32	1.45	1980
12	Haiti	3.76	3.90	2.62	5.21	3.31	480
13	Sierra Leone	3.77	5.04	3.87	5.43	0.76	240
14	Eritreja	3.84	3.09	2.78	7.01	2.48	200
15	Severna Koreja	3.87	0.52	0.95	7.28	6.73	n/a
16	Chad	3.90	5.80	2.42	6.18	1.21	480
17	Burma	4.16	4.72	0.89	3.96	7.07	n/a
18	Gvineja Bissau	4.16	5.22	3.83	5.96	1.69	190
19	Etiopija	4.46	6.14	4.03	5.91	1.75	180
20	Kongo Rep.	4.56	5.08	2.77	6.45	3.95	1100
21	Niger	4.60	5.45	4.69	7.33	0.94	260
22	Nepal	4.61	5.17	3.84	2.94	6.50	290
23	Gvineja	4.67	5.00	2.64	7.43	3.61	410
24	Ruanda	4.68	5.33	4.26	6.62	2.51	250
25	Ekvatorialna Gvineja	4.77	7.51	1.73	7.95	1.91	8250
26	Togo	4.80	4.78	2.68	7.38	4.38	350
27	Uganda	4.86	5.78	4.55	4.89	4.23	300
28	Nigerija	4.88	5.39	3.51	5.37	5.24	640
29	Kamerun	5.12	5.78	3.09	7.54	4.07	1080
30	Jemen	5.18	5.80	3.64	6.43	4.85	760
31	Komori	5.20	4.24	4.20	8.18	4.20	660
32	Zambija	5.23	5.08	4.59	8.15	3.11	630
33	Pakistan	5.23	6.58	3.52	4.69	6.13	770
34	Kambodža	5.27	6.33	3.00	7.18	4.57	480
35	Turkmenistan	5.27	5.05	1.40	7.88	6.75	1700
36	Uzbekistan	5.30	5.20	1.78	6.66	7.54	610
37	Mavritanija	5.30	6.23	4.34	6.38	4.24	740
38	Džibuti	5.31	5.05	3.69	8.21	4.29	1060
39	Mozambik	5.32	5.60	5.33	8.35	1.98	340
40	Papua Nova Gvineja	5.32	5.13	4.62	7.45	4.08	770
41	Svazi	5.33	5.57	3.65	8.28	3.80	2430
42	Tadžikistan	5.35	6.18	3.03	6.39	5.82	390
43	Vzhodni Timor	5.51	3.93	4.41	7.74	5.98	840
44	Burkina Faso	5.51	6.30	4.87	8.30	2.59	460
45	Laos	5.53	5.88	2.56	7.98	5.71	500
46	Malavi	5.60	5.68	4.83	8.11	3.77	170
47	Kolumbija	5.63	5.84	5.79	1.78	9.11	2740
48	Bangladeš	5.64	6.08	3.97	6.55	5.98	480
49	Madagaskar	5.65	5.24	5.95	7.65	3.76	280
50	Kenija	5.65	5.77	4.72	6.95	5.15	580
51	Gambija	5.79	5.26	4.54	8.29	5.06	310
52	Mali	5.85	6.33	6.16	8.49	2.43	440
53	Lesoto	5.88	4.59	6.40	8.35	4.18	1030
54	Salomonski otoki	5.92	4.59	5.05	7.66	6.39	680
55	Tanzanija	5.94	6.38	5.41	8.08	3.89	350
56	Sri Lanka	5.94	6.32	5.47	3.38	8.59	1300
57	Alžerija	6.07	6.83	4.27	4.04	9.13	3030
58	Filipini	6.08	6.18	5.59	4.16	8.40	1420
59	Sirija	6.14	4.62	2.76	7.49	9.67	1570
60	Gvatemala	6.15	5.63	4.66	6.65	7.65	2640
61	Sao Tome & Principe	6.17	4.86	5.77	7.95	6.12	780
62	Kuba	6.17	3.60	2.94	8.28	9.88	n/a
63	Gabon	6.18	6.51	3.93	8.36	5.94	5000
64	Bolivija	6.19	4.64	5.01	7.77	7.34	1100
65	Rusija	6.20	7.14	3.81	4.83	9.04	5780
66	Iran	6.25	5.51	3.32	6.91	9.28	3000
67	Indija	6.28	6.72	6.72	4.87	6.79	820
68	Senegal	6.28	6.38	5.97	7.96	4.82	750
69	Honduras	6.33	5.30	4.86	7.68	7.47	1200
70	Venezuela	6.33	6.01	3.76	7.12	8.44	6070
71	Benin	6.36	6.25	5.82	8.51	4.86	540
72	Nikaragva	6.37	5.61	4.79	8.14	6.94	1000
73	Kirgizistan	6.39	6.27	3.62	7.53	8.14	490
74	Kitajska	6.41	6.89	3.69	6.85	8.21	2010
75	Paragvaj	6.44	4.78	4.50	8.00	8.50	1400

76	Fidži	6.47	5.99	5.19	6.32	8.37	3300
77	Indonezija	6.49	6.46	5.25	5.92	8.34	1420
78	Egipt	6.50	6.34	4.09	6.55	9.03	1350
79	Tajska	6.50	7.14	5.30	5.07	8.51	2990
80	Azerbajdžan	6.54	7.85	3.36	7.06	7.89	1850
81	Belorusija	6.63	6.57	2.31	8.24	9.41	3380
82	Namibija	6.66	5.21	7.26	8.93	5.23	3230
83	Vietnam	6.66	6.33	3.67	8.35	8.31	690
84	Gana	6.72	5.92	7.02	8.44	5.48	520
85	Ekvador	6.78	5.55	4.53	7.47	9.56	2840
86	Libija	6.80	6.84	2.45	8.12	9.77	7380
87	Gvajana	6.83	5.56	5.71	7.89	8.15	1130
88	Moldova	6.89	6.41	4.69	7.93	8.54	1100
89	Kazahstan	6.92	7.43	3.59	8.33	8.31	3790
90	Gruzija	6.99	6.58	5.66	7.15	8.58	1560
91	Dominikanska Republika	7.01	5.83	5.89	8.18	8.14	2850
92	Peru	7.01	6.58	5.69	7.25	8.54	2920
93	Libanon	7.02	7.05	4.86	6.77	9.40	5490
94	Butan	7.08	6.04	6.16	9.78	6.33	1410
95	Salvador	7.10	6.03	6.00	8.13	8.23	2540
96	Maroko	7.11	6.77	5.50	8.01	8.15	1900
97	Mongolija	6.16	6.68	6.01	8.78	7.17	880
98	Turčija	7.18	7.32	6.53	5.83	9.06	5400
99	Brazilija	7.22	6.12	6.42	7.32	9.01	4730
100	Maldivi	7.25	7.00	4.77	8.96	8.29	2680
101	Jamajka	7.26	6.28	6.39	7.78	8.60	3480
102	Bocvana	7.27	6.59	8.41	9.29	4.78	5900
103	Mikronezija	7.28	4.65	7.77	9.81	6.90	2380
104	Tonga	7.32	4.90	5.25	9.52	9.63	2170
105	Armenija	7.34	7.97	4.73	8.23	8.44	1930
106	Maršalski otoki	7.37	4.20	6.66	9.82	8.82	3000
107	Ukrajina	7.38	6.92	5.34	7.90	9.34	1950
108	Srbija	7.43	7.14	5.89	7.39	9.29	3910
109	Surinam	7.49	5.86	6.63	8.72	8.74	3200
110	Južna Afrika	7.50	6.89	8.07	7.72	7.33	5390
111	Albanija	7.59	7.42	5.33	7.95	9.65	2960
112	Tunizija	7.61	7.12	5.57	8.22	9.53	2970
113	Bosna in Hercegovina	7.63	7.52	5.63	7.87	9.51	2980
114	Makedonija	7.66	7.04	5.84	8.09	9.66	3060
115	Argentina	7.67	6.18	6.17	8.54	9.77	5150
116	Vanuatu	7.70	6.06	7.21	10.00	7.52	1710
117	Belizij	7.71	6.49	6.92	8.54	8.88	3650
118	Jordanija	7.74	7.26	6.16	8.03	9.50	2660
119	Kiribati	7.75	5.65	7.61	10.00	7.75	1230
120	Mehika	7.83	7.82	6.38	7.63	9.51	7870
121	Romunija	7.91	7.91	6.77	8.42	8.54	4850
122	Panama	7.94	7.06	7.02	9.05	8.64	4890
123	Zelenortski otoki	7.96	6.60	8.46	9.49	7.30	2130
124	Malezija	8.20	7.64	7.06	8.49	9.61	5490
125	Samoa	8.21	5.87	7.77	9.86	9.33	2270
126	Sejšeli	8.23	7.33	6.54	9.52	9.55	8650
127	Bolgarija	8.38	8.05	7.21	8.61	9.64	3990
128	Oman	8.46	8.67	6.26	9.42	9.48	9070
129	Granada	8.48	7.03	7.87	9.49	9.52	4420
130	Kostarika	8.65	6.89	8.31	9.62	9.79	4980
131	Hrvaška	8.67	9.26	7.27	8.46	9.70	9330
132	Urugvaj	8.76	7.14	8.67	9.43	9.79	5310
133	Mavritius	8.79	7.34	8.49	9.67	9.68	5450
134	Dominika	8.90	7.47	8.92	9.57	9.66	3960
135	Poljska	9.01	8.95	8.17	8.98	9.95	8190
136	Latvija	9.08	9.18	8.54	9.45	9.16	8100
137	Saint Lucia	9.11	8.01	9.60	9.25	9.59	5110
138	Litva	9.27	9.33	8.44	9.63	9.69	7870
139	Čile	9.35	7.99	10.00	9.43	10.00	6980
140	Madžarska	9.41	10.00	8.92	9.01	9.69	10950
141	Slovaška Republika	9.41	9.95	8.68	9.32	9.68	9870

Vir: Index of State Index in the Developing World (2008).

Priloga C: Zemljevid propadlosti držav in oboroženi konflikti v letu 2014



Vir: Center for Systemic Peace (2015).